

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΑΡΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

στους εχθρούς των
εκπαιδευτικών νόμων,
τους ενθουσιώδεις
άνεργους και
τους αλβανούς
προλετάριους

ΕΠΤΑ
7

IN MEMORIAM

Οι εξελικτικοί βιολόγοι ανησυχούν — μαζί τους κι όλο το επιστημονικό συνάφι.

Μα, να 'ναι τόσο ραγδαία η ανάπτυξη της τεχνολογίας και τόσο χελώνιος ο βηματισμός της ψυχοκοινωνικής αλλαγής των προλετάρων; Τς, τς, τς...

Σκοταδισμός, παιδί μου, τι περιμένεις;

Εγκλωβισμένοι στις ανθρωπογενείς και μυστικιστικές έννοιες: αρχή, τέλος, σκοπός, προκαθορισμός, αγάπη, μίσος. Μα που ζούνε;

Τυχεροί Έψιλον των πληροφορικοποιημένων εργοταξίων και κατοικιών του 21ου αιώνα — ποιος ανάμεσά τους θ' αμφιβάλλει για την ορθότητα της επιστημονικής γνώσης; Έχουμε και λέμε:

Όταν στη Χαβάη είναι μέρα, στην Ελλάδα είναι νύχτα.

Τα ζώα και τα φυτά έχουν κάτι κοινό που τα ξεχωρίζει από τις πέτρες.

Τα ηλεκτρόνια κινούνται σε καθορισμένες στιβάδες γύρω απ' τον πυρήνα.

Θέλουν να πιστεύουν πως συνεχίζουν τον αγώνα της επιστήμης του 19ου αιώνα ενάντια σ' όλες τις ιερές και ανίερές συμμαχίες.

Μα, τότε ακόμη θεωρούσαν πως η επιστήμη ερμηνεύει το ασύμπτωτο του φαίνεσθαι και της ουσίας των πραγμάτων.

Η «ουσία», η «πραγματικότητα», η «αλήθεια», το «είναι» και το «φαίνεσθαι». Ελάτε τώρα, χεγγελιανές ανοησίες! Θρησκεία!

Ο Βρασίδας κοίταξε το άλμπουμ με τις φωτογραφίες της γιαγιάς.

Περιστέρι 1953. Χαμογελάει στον ήλιο. Μπροστά από τον πρασινισμένο από τη βροχή τοίχο, αριστερά της η ουκιά απ' όπου σκαρφαλωμένοι ατενίζαμε τον κόσμο, δεξιά της η κατσίκα. Τρία μέτρα μπρος το πηγάδι. Καταραμένο μαγγανοπηγάδο. Ένα στιβαρό χέρι κατεβάζει τον κουβά. Μέσα έν' ανθρώπινο σώμα. Παντού πέτρες, ψηλά μια στρογγυλή φέτα ουρανού. Βρέχει. Τα όμορφα μάτια της είναι καρφωμένα εκεί ψηλά για ώρες. Δε μιλά — πράγμα περίεργο για την Ελένη.

1961. Την άρπαξαν με τη βία. Εννιά μήνες μετά κόντεψε να πεθάνει· τοκετός-ωδίνες-πρώτη μορφή αναγκαστικής εργασίας-παισιόπονα. Ποιος τη γλύτωσε από το ψυχιατρείο; Χτυπήματα με καλώδιο.

Εργοστάσιο Γιώτης 1972. Ο επιστάτης δίνει εντολές από το μικρό παραθυράκι. Πίσω της τα σκυμμένα δωρα, μπροστά της πλημμυρισμένες αποθήκες, το μεγάλο ρολόϊ στον τοίχο... Ατσάλινη γυναίκα, χέρια από σίδερο, βρόντηξε κάτω τον κουβά, τη σφουγγαρίστρα, τις γαλότσες. Αποχαιρετά την πύλη, ένα πουλί στο κεφάλι της. Η λεωφόρος Αθηνών μουγκρίζει.

Πότε-πότε βουτάγαμε απ' τα μαγαζιά. Το 1980 νομίζω ήταν η καλύτερη χρονιά. Δηλωτή, νες καφέ, καλαμπούρια στην παρέα, φράγκα έρχονταν από το «πουθενά», που και που λίγη δουλειά. Και είμασταν τόσο νέοι. Φαινόταν ότι δε θα γερνούσε ποτέ.

Όταν από τη μια μέρα στην άλλη η μαμά-παιδί αρρώστησε.

«Η δημιουργία του όγκου οφείλεται μάλλον σε παλιότερα χτυπήματα στο κεφάλι».

Σ' εκείνο το ταξίδι στη βουλγαρία στηριζόταν σ' ένα μπαστούνι — ποιος, η Ελένη!

Επιληψία, νοσοκομεία, χειρουργεία, αναπηρία. Πόσα χρόνια κράτησε αυτό... Αργή πορεία προς το μικρό, σιωπηλό θάνατο. Το ευχόταν.

Σου απαγόρευσαν το θάνατο κάνοντάς τον «αξιοπρεπή».

Και δεν προλάβαμε να πούμε μια τελευταία κουβέντα.

Όλα έπρεπε να είχαν τελειώσει ένα μήνα πριν. Στην τελευταία έξοδο.

Σαλάτα, μαρίδες, πατάτες τηγανητές και φλυαρία.

Μεσ την τεχνολογικά εξοπλισμένη ερημιά θυμάμαι την Ελένη.

Ναι, είναι χελώνιος ο βηματισμός της ψυχοκοινωνικής αλλαγής των θηλυκών προλετάρων. Ευτυχώς.

ΠΑΡ' ΟΛΑ ΑΥΤΑ, ΝΙΚΟΛΑ, ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΡΕΙ

Μικρή συμβολή σε μια κριτική των εκπαιδευτικών νόμων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I

Τον Αύγουστο του 1997 ψηφίζεται ο νόμος 2525, γνωστός και ως «μεταρρύθμιση Αρσένη», και οι μικρές αρχικά αντιδράσεις των αδιόριστων κάνουν ορισμένους ν' αρχίσουν να σκέφτονται πως, πέρα από το ζήτημα της επετηρίδας, κάτι τρέχει με την εκπαίδευση, με το σχολείο που αλλάζει.

Παρόμοιος με εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις παντού στην καπιταλιστική Ευρώπη ο νόμος αναδιαρθρώνει τη δημόσια (κρατική) εκπαίδευση «απαλλάσσοντάς» την από ό,τι «δύσκαμπτο» και μισοεξισωτικό ακόμα επιβίωνε σ' αυτήν.

➤ Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με την εισαγωγή των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής και της «δια βίου εκπαίδευσης», η όποια εναπομείνασα σύνδεση πτυχίου-εξασφαλισμένης εργασίας αίρεται και, με τον πολλαπλασιασμό των εξειδικεύσεων και την εισαγωγή της just-in-time γνώσης-κατάρτισης, η διάκριση ανάμεσα στον εξατομικευμένο πρωτοκλασάτο καριερίστα απόφοιτο και τον εξατομικευμένο δευτεροκλασάτο, φτηνό και ευέλικτο απασχολήσιμο γίνεται πιο κάθετη.

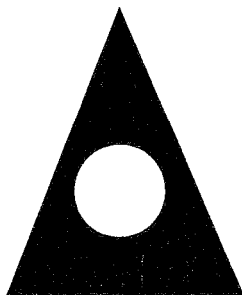
➤ Η κατάργηση της επετηρίδας των εκπαιδευτικών ομοίως απελευθερώνει το κράτος από την υποχρέωσή του ν' αναγνωρίζει μια τυπική ισότητα μεταξύ των πτυχιούχων και ακολούθως να τους εξασφαλίζει εργασία. Η καθιέρωση διαγωνισμού στη θέση της μετατρέπει το πλήθος των κατεγγραμμένων άνεργων εν αναμονή διορισμού σε ανταγωνιστικά, αποτυχημένα και «ανίκανα» άτομα που θα πρέπει ν' αποδεχτούν την «αποτυχία» τους ως «αντικειμενικά» διαπιστωμένη.

➤ Το «Ενιαίο» Λύκειο και η συνεχής αξιολόγηση των μαθητών, ρυθμίσεις που αποτελούν το σκληρό πυρήνα του νόμου, φροντιστηριοποιούν το δημόσιο (κρατικό) σχολείο, μετατρέποντας τους μαθητές σε ντοπαρισμένους αθλητές ενός μαραθώνιου αλληλοεξόντωσης όπου διαχωρισμένοι σε κατευθύνσεις, μαθήματα επιλογής και ωράρια ενισχυτικής διδασκα-

λίας θα εκπαιδεύονται στις βασικές καπιταλιστικές αξίες της αποδοτικότητας, της ιδιώτευσης και της ιεραρχίας.

➤ Η ίδρυση των ΤΕΕ (Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια), που θα απορροφούν τους χαμηλόβαθμους του Γυμνασίου και τους πεταμένους του «Ενιαίου λυκείου», στοχεύει στη δημιουργία μιας δεξαμενής ψευδο-καταρτισμένου φτηνού εργατικού δυναμικού για τις επιχειρήσεις μέσω του θεσμού της μαθητείας.

➤ Η αξιολόγηση, τέλος, των εκπαιδευτικών σαν άσκηση στη ρουφιανιά, την πειθαρχία και την αυτοπειθαρχία θα εγγυάται την επιτυχή εφαρμογή της επιλεκτικής διαδικασίας, δηλ. τον κατανεμητικό ρόλο του σχολείου που αντιστοιχεί στον καπιταλιστικό καταμερισμό της εργασίας. Όλο αυτό το κρατικό σχέδιο νο. 2525 αποτελούσε ικανό λόγο αντίστασης και κινητοποίησης· κι' αυτό κάναμε κι εμείς μαζί με μερικές εκατοντάδες άλλους.

II

Η συλλογικότητα την οποία συγκροτήσαμε δεν περίμενε πρώτα να δει τις αντιδράσεις των συνδικάτων (που εξάλλου παρέμειναν ανύπαρκτες, όπως ήταν αναμενόμενο) ούτε των αριστερών τύπου (Μ-Λ) ΚΚΕ και ΝΑΡ που κινήθηκαν και συνεχίζουν να κινούνται εναντίον του νόμου με ένα παραδοσιακό σοσιαλδημοκρατικό πλαίσιο διεκδικήσεων («Δημόσια Δωρεάν Παιδεία», «Όχι στους ταξικούς φραγμούς», «12χρονο υποχρεωτικό σχολείο», «Μαζικοί Διορισμοί», «Κάτω τα χέρια απ' την επετηρίδα» κλπ). Η αρχή έγινε με την προκήρυξη «Όλοι μαζί ενάντια στο νόμο που ενισχύει την πειθάρχηση και τον ανταγωνισμό» που υπέγραψαν δύο από μας ως «Ανώνυμοι Αδιόριστοι» και την παρέμβασή μας στη μαζική συνέλευση της ΠΕΑΕ, πριν την αποχώρηση αυτών που σχημάτισαν αργότερα τους συλλόγους αναπληρωτών,

στις αρχές του Σεπτεμβρίου '97. Θέση μας ήταν ν' ανοίξει η συνέλευση σε μαθητές, φοιτητές, άνεργους, μόνιμους εκπαιδευτικούς, όλους όσοι αντιλαμβάνονταν τη σημασία της κατάργησης του νόμου και να προβληθεί το αίτημα του κοινωνικού μισθού χωρίς προϋποθέσεις για όλους τους αδιόριστους και τους άνεργους. Λίγο αργότερα, και αφού είχαμε συνειδητοποιήσει τη χειραγώγηση των συνελεύσεων της ΠΕΑΕ από τους αριστερούς συνδικαλιστές, καμιά δεκαπενταριά άτομα συγκροτήσαμε το σχήμα «Αδιόριστοι, μαθητές, δάσκαλοι, φοιτητές και προσωρινοί εργάτες ενάντια στην αξιολόγηση και το διαχωρισμό» και εκδώσαμε την πρώτη αφίσα, μια προκήρυξη και ένα τετρασέλιδο κόμικ για τους μαθητές έχοντας σαν κεντρικό στόχο εναντίωσης όχι μόνο το συγκεκριμένο νόμο αλλά και τις ανυπόφορες κοινωνικές σχέσεις του σημερινού εξουσιαστικού-καπιταλιστικού συστήματος που γέννησαν ένα τέτοιο έκτρωμα. Όσοι συνεχίσαμε και μετά τον Σεπτέμβριο του 97 χρησιμοποιώντας αυτό το όνομα θέσαμε στον εαυτό μας το ερώτημα πως κι ένας τέτοιος νόμος που σε άλλες εποχές θα ξεσήκωνε θύελλα αντιδράσεων επιβαλλόταν μέσα σ' ένα κλίμα σιωπηρής αποδοχής και ίσως **εν μέρει** συναίνεσης; Τι είχε αλλάξει μέσα στη δεκαετία του '90 και ενώ το ξεκίνημά της είχε δονηθεί από τις μαθητικές καταλήψεις και έναν αυθόρμητο λόγο ενάντια στην πειθάρχηση και την επιτήρηση, το τέλος της **φαινόταν** να κλείνει τόσο άδοξα;

Η άποψη περί παντοδυναμίας της εξουσίας και παθητικότητας των μαζών μας φαινόταν από απελπιστικά ανεπαρκής μέχρι εντελώς λανθασμένη. Αντίθετα, θα' πρεπε να μπορούμε στον κόπο να εξηγήσουμε ποιά είναι η κρίση των κοινωνικών σχέσεων σήμερα, σε ποιο βαθμό έχει φτάσει ο διαχωρισμός, ώστε ένας τέτοιος νόμος να γίνεται σιωπηρά αποδεκτός από πολλούς σα «λύση». Η θεωρητική μας μέθοδος βασίστηκε στην άποψη ότι το κεφάλαιο και το κράτος δεν είναι οι απόλυτοι δυνάστες μας που επιβάλλουν κάθε φορά τη θέλησή τους αλλά είναι οι αντιφάσεις της ταξικής πάλης, η κίνηση από τα κάτω, ο κοινωνικός ανταγωνισμός που δημιουργεί κρίσεις και ανέχεται ή όχι «λύσεις» τύπου 2525. Γιατί η δημόσια εκπαίδευση όχι μόνο δε βρίσκεται στο περιθώριο του κοινωνικού ανταγωνισμού αλλά αντίθετα αποτελεί κεντρικό πεδίο κοινωνικών συγκρούσεων και αντιφατικών προσδοκιών.

III

Θα ονομάσουμε **μαζικό δημοκρατικό σχολείο** το σχολείο όπως είναι ακόμα σήμερα και όπως διαμορφώθηκε μέσα στις δεκαετίες του '70 και του '80. Τότε έγινε το μεγάλο άνοιγμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα παιδιά των εργατών και των αγροτών ικανοποιώντας εν μέρει τις λαϊκές απαιτήσεις και εν μέρει τις εγχώριες ανάγκες του καπιταλιστικού καταμερισμού της εργασίας. Μέσω των κατευθύνσεων του το μαζικό δημοκρατικό σχολείο διαφοροποιούσε ιεραρχικά τις εκπαιδευτικές ροές και αυτή η νέα εκπαιδευτική ρύθμιση αντικατέστησε την παλιά, πρωτίστως επιλεκτική, λειτουργία του σχολείου, όταν λίγοι εισάγονταν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ακόμη λιγότεροι στην τριτοβάθμια. Με ιδεολογική σημαία την «ισότητα ευκαιριών» εξέφραζε τόσο το δημοκρατικό, λαϊκίστικο χαρακτήρα του κράτους -και δη του «σοσιαλιστικού»- όσο και το ανθρωπιστικό, αριστερό προφίλ των εκπαιδευτικών. Αυτός ο εκδημοκρατισμός νομιμοποιούσε την κοινωνική ανισότητα καθώς πρόβαλε μεν την αρχή της ισότητας στην εκπαίδευση αλλά αποσιωπούσε την πραγματικότητα των άνισων κοινωνικών θέσεων.

Ταυτόχρονα άφηνε το σχολείο, για πρώτη φορά στην ιστορία, ανοιχτό σε όλες τις κοινωνικές προσδοκίες και απαιτήσεις άρα και στην όξυνση των αντιφάσεων και των συγκρούσεων. Το σχολείο συμμετέχει πια στην ιεραρχική κατανομή των νέων στις άνισες θέσεις εργασίας άμεσα, προωθεί τους κοινωνικούς διαχωρισμούς και κατηγορείται για τη «σχολική αποτυχία» που βιώνεται σαν περιθωριοποίηση.

Παιδί της σοσιαλδημοκρατίας, το μαζικό δημοκρατικό σχολείο μπαίνει σε κρίση μαζί μ' αυτήν. Η σοσιαλδημοκρατία με το σύστημα μαζικής παραγωγής-μαζικής κατανάλωσης που δημιούργησε προκάλεσε μια έκρηξη των ατομικών βλέψεων, σε τέτοιο βαθμό, που αυτές στράφηκαν στο τέλος ενάντια στο ίδιο το σύστημα που τις εξέθρεψε. Η ατομικιστικού τύπου αμφισβήτηση τόσο της μαζικής εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και της εργασιακής πειθαρχίας προκαλούν κρίση της κοινωνικής αναπαραγωγής, **κρίση της σοσιαλδημοκρατικής ρύθμισης**. Ο εργάτης που διεκδικεί όλο και περισσότερα φτάνοντας ακόμα και στο σημείο να εγκαταλείπει τη δουλειά στο εργοστάσιο και ο δημόσιος υπάλληλος που την κοπανάει από το γραφείο για ν' ασχοληθεί με το μαγαζί θα βρουν το μαθητικό τους αντίστοιχο στον 16άρη που τους «γαμάει τα λύκεια» κάνοντας παράλληλα **ατομική χρήση** του δημόσιου σχολείου και

δαπανώντας, υπό τη γονεϊκή καθοδήγηση, χρόνο και χρήμα στο ιδιωτικό (φροντιστήριο-ΙΕΚ). Σταδιακά, η αρχική ομογενοποιημένη μάζα των μαθητών-φοιτητών του μαζικού εκπαιδευτικού συστήματος μετατρέπεται σε άτομα-χρήστες-καταναλωτές εκπαίδευσης καθ' εικόνα και ομοίωση των εξατομικευμένων παραγωγών-καταναλωτών γονιών τους. Αυτή καθ' αυτή η πορεία εκδημοκρατισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, στην οποία οφείλεται η μαζική παραγωγή προσδοκιών (που στην Ελλάδα ειδικά βρήκε προσωρινά την πρακτική της ικανοποίηση στην αύξηση του μικροαστικού και δημοσιοϋπαλληλικού στρώματος τις δεκαετίες του '70 και '80), προκάλεσε αναπόφευκτα μια δομική κρίση στην ιεραρχική κατανομή του εργατικού δυναμικού και ταυτόχρονα συνεπέφερε κρίση πειθαρχίας και νοήματος στο δημόσιο σχολείο.

Εδώ και πολλά χρόνια η δημόσια (κρατική) εκπαίδευση βρίσκεται στο στόχαστρο άμπολων διαφορετικών και αντικρουόμενων κατηγοριών· μ' άλλα λόγια περνάει κρίση νομιμοποίησης. Κατηγορείται για την ανεργία, για την κοινωνική υποβάθμιση των τίτλων σπουδών (την ίδια στιγμή που όλοι διεκδικούν όλο και πιο πολλά πτυχία!), για έλλειψη νοήματος και ενδιαφέροντος, για ισοπεδωτική ομοιογένεια και υπερβολική επιλεκτικότητα ταυτόχρονα.

Η αριστερά εξακολουθεί σήμερα να επαναλαμβάνει βαρετά τις κλασσικές σοσιαλδημοκρατικές απαιτήσεις για «Δημόσια και Δωρεάν Παιδεία» που σημαίνει «όλοι μέσα, όλοι ίσοι», πρακτική που ακριβώς οδήγησε στην κρίση, την ίδια στιγμή που τόσο οι πολυάριθμοι μικροαστοί γονείς όσο και το κεφάλαιο μιλούν (με τον τρόπο του ο καθένας) για διαφοροποιημένου τύπου κατανάλωση εκπαίδευσης! Οι δε ελευθεριακές κριτικές συνεχίζουν να εξαντλούνται στην καταγγελία της «καταστολής της επιθυμίας του ατόμου», τη στιγμή που οι μαθητές **σαν άτομα** καταναλώνουν ιδιωτικά εκπαίδευση στα φροντιστήρια και το υπουργείο προωθεί μεταρρυθμίσεις που θα «διευκολύνουν» την εθελούσια έξοδο των μαθητών από το «καταπιεστικό» δημόσιο μαζικό λύκειο στο όνομα της ελεύθερης επιλογής (και των πιστοποιητικών μ' αντίκρουσμα)!

Παρότι, μ' αφορμή το νόμο, έχει αρχίσει μια συζήτηση γύρω από το νέο δημόσιο σχολείο-επιχείρηση και τις νέες εργασιακές σχέσεις και παρότι σήμερα το δημόσιο μαζικό σχολείο πλήττεται απ' όλους και κανείς ουσιαστικά δε δείχνει διατεθειμένος να το υπερασπιστεί **όπως αυτό ήταν**, όλες σχεδόν οι

επίδοξες «ριζοσπαστικές» κριτικές παραμένουν **καθαρά εκπαιδευτικού προσανατολισμού**, γι' αυτό και ηχούν αδιέξοδες. Ο κυρίαρχος αντίλογος στο νόμο, αυτός που προέρχεται από τις αριστερές οργανώσεις, είναι -όπως το έχουμε πει πολλές φορές μέχρι τώρα- εγκλωβισμένος σε μεγάλο βαθμό στην απαίτηση επαναφοράς της σοσιαλδημοκρατικής ρύθμισης στην εκπαίδευση, στην καταγγελία της «ανισότητας των ευκαιριών», στη διεύρυνση του παλιού καθεστώτος. Όπως πολύ σωστά το λέει ο Bernard Charlot, όσοι μιλούν μ' αυτόν τον τρόπο «απαιτούν απ' το καπιταλιστικό σχολείο να σεβαστεί τις αρχές που το ίδιο έθεσε, εκείνες που του επιτρέπουν να χειρίζεται ιδεολογικά τις αντιφάσεις του».¹

Ενάντια σ' αυτήν την άποψη, κινηθήκαμε τονίζοντας, πρώτον, **αυτό που διακυβεύεται** από μια επιτυχή εφαρμογή του νόμου: καθώς ο ατομικισμός και η ιδιώτευση ενισχύονται, το μέλλον θα φέρει μια έκρηξη κανιβαλικών συμπεριφορών και κάθε μορφή κοινωνικότητας θα απειληθεί. Δεύτερον, **προτάξαμε ένα προλεταριακό σχέδιο** που να χτυπάει τον καπιταλιστικό-ιεραρχικό καταμερισμό της εργασίας, την ανισότητα (μισθών και κοινωνικών θέσεων), τα συστήματα αξιολόγησης του κράτους και των αφεντικών μέσα και έξω από τη δημόσια εκπαίδευση. Ήταν μια εργασία, που για να είμαστε ειλικρινείς, έμεινε ανολοκλήρωτη.

IV

Η πρώτη σημαντική αντίδραση στο νόμο 2525 ήταν η απόπειρα μπλοκαρίσματος του διαγωνισμού για την πρόσληψη εκπαιδευτικών τον Ιούνιο. Προετοιμάστηκε από μια μειοψηφία αδιόριστων και μόνιμων εκπαιδευτικών που, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό ο καθένας, κινήθηκαν έξω από τις θεσμικές διαδικασίες της ΟΛΜΕ και της ΔΟΕ με στόχο την υπεράσπιση της επετηρίδας, όμως η δυναμική των συγκρούσεων ξεπέρασε, σε αρκετές περιπτώσεις, τις προθέσεις και τα συνθήματα των διοργανωτών της κινητοποίησης (βλ. παρακάτω τα κείμενά μας «Ταξικός πόλεμος με αφορμή το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ» και «Η σημασία των γεγονότων στο 18ο Λύκειο Πατησίων»). Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε σ' αυτή την εισαγωγή ορισμένα ακόμα πραγματάκια για το ρόλο των αριστερών οργανώσεων σ' αυτή την πανελλαδική κινητοποίηση -στην οποία πολλές απ' αυτές παραβρέθηκαν για τις ανάγκες της φωτογράφισης- δίνοντας κάποια

¹ B. Charlot, «Το σχολείο αλλάζει».

παραδείγματα από την άθλια δράση τους στο Ρέθυμνο, τη Χαλκίδα ή αλλού. Πιο αποκαλυπτική όμως για τη στάση της αριστεράς συνολικά είναι η περίπτωση του Μητροπέτρου.

Ο Κώστας Μητροπέτρος, που ως γνωστόν συνελήφθη κατά τη διάρκεια των γεγονότων της Κάνιγγος στις 18/6 και αυτή τη στιγμή είναι προφυλακισμένος και αντιμέτωπος με βαρείες κατηγορίες, ξεχωρίζει από το σύνολο των συλληφθέντων γιατί περίσσεψε απ' τις «εκδηλώσεις αλληλεγγύης» των αριστερών καθοδηγητών: είτε αγνοήθηκε και αντιμετωπίστηκε ως ανύπαρκτος είτε στο πρόσωπό του καταγγέλθηκε συνολικά και στο ψιθυριστό ο «*τυχοδιωκτισμός*» και η «*εξωκινηματική δράση*». Όλα έχουν να κάνουν με τους πολιτικούς στόχους των αριστερών στην εποχή του νεοφιλελευθερισμού. Αυτές οι ψόφιες «πρωτοπορίες» φαντασιώνονται ότι είναι ευκαιρία σήμερα να ξαναρχίσουν τον αγώνα του Λένιν του 1902 ενάντια στον αυθορμητισμό των «μαζών», τον «οικονομισμό» και τον «ατομικό αγώνα των τρομοκρατών» και να τραβήξουν κάτω από τα στοργικά φτερά της αριστερής σοσιαλδημοκρατίας τους εργαζόμενους, φοιτητές και μαθητές που βρίσκονται σ' ένα νέο κύκλο αγώνων. Οι «μάζες» τους είναι χρήσιμες σαν καύσιμη ύλη -αλλά τι δυστυχία!- είναι άτακτες και παρασύρονται σε «τυχοδιωκτισμούς». Αν δε μπορείς να τις συμμαζέψεις -βλέπε 18ο- τότε καλό είναι να μπουν στο φρέσκο κάποιος «προβοκάτορες» αναρχικοί ώστε να μπει κι' η «ανώριμη μάζα» στο νόημα του ποιος **μπορεί** να είναι ο αρχηγός: το Κόμμα, η Κεντρική Συντονιστική Επιτροπή, η οργανωμένη-πειθαρχημένη δύναμη. Απαραίτητη λοιπόν η συνεργασία με την Αστυνομία ή τη Δικαιοσύνη, άλλοτε σιωπηρά όπως στην περίπτωση του Μητροπέτρου, άλλοτε φανερά όπως στην περίπτωση των 150 στις 17 Νοέμβρη. Να τα βλέπουν οι πολλοί και να καταλαβαίνουν ότι το συμφέρον τους είναι ν' ακολουθούν τον «ισχυρό»: την **αριστερά του κεφαλαίου**. Ξεπερασμένη μέθοδος.

Πιο μοντέρνα αποδείχτηκε μια άλλου είδους στάση: αυτή της «Τρίτης Γενιάς» (πρώην Σαμποτάζ), ενός εντύπου που κουβαλάει μεν στην καμπούρα του την αποτυχία της αριστεριστικής αντικουλτούρας αλλά έχει το «πλεονέκτημα» να υποδεικνύει αυτό που θά 'ναι το ακόμη τραγικότερο μέλλον της αποσυντεθειμένης αριστεράς: ένα πλήθος μοριακών μαγαζιών. Πλαστογραφώντας κυριολεκτικά τα γεγονότα και ασελώνοντας ασύστολα πάνω στη λογική

παρουσίασε τις συγκρούσεις του Ιούνη σαν «κίνημα καθηγητών» που υπερασπίζονταν τις «προνομιακές εργασιακές τους σχέσεις». Οποιοσδήποτε γνωρίζει, έστω και ελάχιστα, τη σύνθεση του κόσμου που συγκρούστηκε στο 18ο, αλλά και αλλού -δηλαδή οποιοσδήποτε βρέθηκε **εκεί** και δεν παρακολούθησε, όπως οι εκδότες της «Τρίτης Γενιάς», τα επεισόδια από την τηλεόραση- ξέρει ότι, εκτός από τους αναπληρωτές που είχαν συμφέρον από τη διατήρηση της επετηρίδας για να μη χάσουν οριστικά τη δουλειά τους, υπήρχαν πολλοί φοιτητές και νεολαίοι-προσωρινοί εργάτες που ουδεμία σχέση με την επετηρίδα έχουν καθώς και αρκετοί αδιόριστοι που, λόγω του ότι είναι χαμηλά στη σειρά, ξέραν, ότι ακόμα κι αν η επετηρίδα διατηρούνταν δε θα διορίζονταν παρά στις 31 Φλεβάρη. Ποιές είναι οι «προνομιακές εργασιακές σχέσεις» αυτών των ανθρώπων; Αυτό μόνο η «Τρίτη Γενιά» το γνωρίζει. Πλαστογράφησης μέρος δεύτερον: αφού το εν λόγω έντυπον ισχυρίστηκε αρχικά ότι επρόκειτο περί ενός κινήματος με συντηρητικό περιεχόμενο και δυναμικές μορφές πάλης κατέληξε τελικά στο «*συνμπέρασμα*» ότι το «κίνημα των καθηγητών» για το οποίο είχε μιλήσει ήταν ...ανύπαρκτο, άσε δε που οι NAPIτες προσπάθησαν να ηγεμονεύσουν αυτό το ...ανύπαρκτο (τόσο μαλάκες ήταν αυτοί οι περίφημοι NAPIτες). Μέσα σ' όλο αυτό το «θεωρητικό» μπάχαλο, ο Μητροπέτρος παρουσιάζεται από τους τριτογενίτες απλά σαν το **θύμα** μιας απίστευτης, σατανικής σκευωρίας του NAP (πάντα φυσικά αυτοί οι «κακοί», οι απαραίτητοι για ένα τρελό χολιγουντιανό σενάριο!). Στο δεύτερο αυτό μέρος του σεναρίου που σκαρώσανε², το κίνημα, οι συλληφθέντες και οι κινήσεις αλληλεγγύης προς αυτούς έχουν εξαφανιστεί ως δια μαγείας, με αποτέλεσμα κανείς άτυχος αναγνώστης να μη μπορεί να καταλάβει γιατί μαζεύτηκε κόσμος στα δικαστήρια την Τρίτη 16/6, ενώ αφήνεται να εννοηθεί ότι ο Μητροπέτρος βρέθηκε στην Κάνιγγος δυό μέρες αργότερα σαν καλοπροαίρετος αλλά αφελής ...αντιφασίστας(!) που φρίκαρε, λέει, για τη φασιστική «απόπειρα» εναντίον ενός «πολιτικού μαλάκα» που επιπλέον ό,τι έπαθε τό 'παθε και ...κατά λάθος. Τόσο καλά! Για να γίνει πιο πιστευτό (από ποιούς άραγε;) το σενάριο «νεοναζί εναντίον αντιφασιστών» παραποιείται σκόπιμα η στάση του NAP (που δεν προσπάθησε φυσικά "να κρύψει τους νεοναζί πίσω από τους αντιφασίστες" αλλά ν' απομονώσει τους αναρχικούς απ' το υπόλοιπο κίνημα), ενώ ταυτόχρονα οι **πραγματικές**

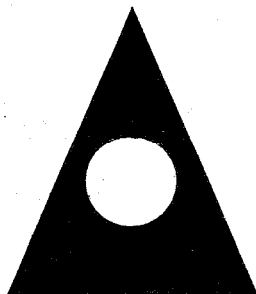
² 3η Γενιά, νο. 14, Οκτώβρης '98.

απόψεις και πράξεις του Μητροπέτρου αποσιωπούνται επιμελώς³. Όχι, οι τριτογενίτες και οι συνοδοιπόροι τους δεν είναι πλαστογράφοι χωρίς αιτία. Μέσα σ' όλο αυτό το σενάριο υπάρχουν δύο σαφή και καθόλου κρυφά μηνύματα προς τη μητροπολιτική νεολαία: α) δεν υπάρχουν πια κοινωνικοί αγώνες, αυτά που βλέπετε είναι συντεχνιακές μαλακιούλες, «παγίδες» ή «χωρίς χειραφετικό περιεχόμενο» μαθητικές καταλήψεις, όταν σκάσουν μύτη τα «αυθεντικά ξεσπάσματα» θα σας ρίξουμε *εμείς οι παλιοσειρές* το σινιάλο και β) οι αναρχικοί δεν είναι «προβοκάτορες» όπως λένε διάφοροι αριστεροί, αλλά *παντού και πάντα* θύματα. Ας κοιτάξουμε το σπίτι μας λοιπόν και ας τσιμεντάρουμε το (νεο-αριστεριστικό, αντιφασιστικό και γενικώς αντι-) μαγαζάκι μας και ας δούμε ποιούς μπορούμε να επιστρατεύσουμε. Ιδού η νοοτροπία του γκέτο που πάσχει από την έμμονη ιδέα της αυτοπροστασίας -κυρίαρχη νεύρωση της εποχής- σ' όλο της το μεγαλείο.

Από τη μεριά μας δε συμπαραστεκόμαστε στο Μητροπέτρο γιατί είναι «καλό παιδί» ή «λαμπρή προσωπικότης». Με τον Κώστα δεν είμαστε φιλαράκια, ούτε νιώθουμε την ανάγκη να προσποιηθούμε το φίλο σ' έναν άνθρωπο που μέχρι τον Ιούνη ουσιαστικά δε γνωρίζαμε. Στεκόμαστε αλληλέγγυοι-συνυπεύθυνοι στον αγώνα του επειδή συμφωνούμε με τις ιδέες του και τις πράξεις του, επειδή υπήρξαμε σύντροφοι σ' έναν **κοινό αγώνα**. Έτσι απλά.

V

Το κίνημα των μαθητικών καταλήψεων που ξεκίνησε το Νοέμβρη είναι η καλύτερη συνέχεια του Ιούνη που θα μπορούσε να υπάρξει. Είναι ένα πιο σημαντικό κίνημα γιατί **αυτό** ουσιαστικά

έβγαλε στη δημοσιότητα το νόμο 2525 και έθεσε στο στόχαστρο την αξιολόγηση **στον πιο καίριο χώρο** του νέου εκπαιδευτικού συστήματος: το Ενιαίο Λύκειο. Οι μαθητές εξεγείρονται ενάντια στην εντατικοποίηση, την έλλειψη νοήματος στο σχολείο, τον ανταγωνισμό, το πέταγμά τους στο περιθώριο, την καταδυνάστευση του χρόνου τους. Το κράτος πόνταρε στην ιδιωτέυση των μαθητών και ατύχησε. Οι διαιρέσεις στο εσωτερικό της μαθητικής κοινότητας είναι λιγότερες από αυτές μεταξύ των αδιόριστων και η δύναμή της μεγαλύτερη. Έτσι όλοι είχαμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε ότι η συμμαχία των συμμαθητών -τουλάχιστον μες στο ίδιο σχολείο- είναι ακόμα ζωντανή. Ευτυχώς οι ηλίθιοι χειρισμοί του υπουργείου που έφεραν μαζί σε μια ενιαία Β' Λυκείου τους μαθητές των πρώην ΓΕΛ-ΤΕΛ-ΕΠΛ βοήθησαν στην προσωρινή μαζικοποίηση και ισχυροποίηση της κοινότητάς τους σ' αυτή την αρχική μεταβατική φάση της μεταρρύθμισης. Αυτό που παίζεται τώρα είναι **να μείνουν μαζί** και **ν' αμφισβητήσουν το σύστημα μαζί**.

Από τη μεριά τους, οι καθηγητές παραμένουν αδρανείς προσδοκώντας κρυφά να βγει κάτι ευνοϊκό και για τους ίδιους μέσα απ' τον αγώνα των μαθητών αλλά και χωρίς να διστάζουν να καταγγέλλουν εδώ κι εκεί τις καταλήψεις σαν «εκφυλισμένη μορφή αγώνα». Οι καθημερινές συγκρούσεις με μαθητές, η απομόνωση και τελικά η ήττα της απεργίας του '97 έχει οδηγήσει πολλούς σε κυνισμό και αδιαφορία. Μια άλλη εξέλιξη είναι εξίσου σημαντική: τα δύο τελευταία χρόνια διαμορφώθηκε ανάμεσά τους μια καθόλου ευκαταφρόνητη μερίδα «εκσυγχρονιστών» η οποία αναζητά το χαμένο κύρος του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού του δημόσιου λυκείου και η οποία διαβλέπει στο νόμο μια ευκαιρία αναβάθμισης του ρόλου του καθηγητή. Υποψιάζονται ότι οι σκληρότερες μέθοδοι επι-

³ «Ήταν λοιπόν τον Ιούνη, που συναντηθήκαμε αρκετοί και διαφορετικοί στους δρόμους γύρω από τα εξεταστικά, μετατρέποντάς τους σε χώρους αντιπαράθεσης με την εξουσία. Κι οι στιγμές αυτές είχαν την ιδιαίτερη ζωντάνια και σημασία τους... Εκεί στα εξεταστικά, στους δρόμους, στα δικαστήρια και στις συγκεντρώσεις του Ιούνη, βρέθηκα κι' εγώ, ανάμεσα στους τόσους άλλους εγώ. Η κίνησή μου αυτή βέβαια, ως αναρχικός (δηλαδή φορέας μιας συγκεκριμένης κοινωνικής αντίληψης για την αυτοοργάνωση και την αλληλεγγύη με ανατρεπτική δράση και προοπτικές), δεν είχε για αφετηρία της τη συμπάραταξή μου με συντεχνιακά αιτήματα εξασφάλισης ενός διορισμού, ενός μισθού, μιας θέσης σε έναν ψεύτικο ήλιο αλλά την έμπρακτη αλληλεγγύη μου σε ανθρώπους που ξεπέρασαν τα όρια της απλής διαμαρτυρίας και διεκδίκησης, μετατρέποντας τον αγώνα τους σε σύγκρουση με την κρατική επιβολή. Κι ήταν ακριβώς αυτό που θέλησε να μου ξεπληρώσει το κράτος με τις βαρύτατες κατηγορίες που μου απέδωσε, μετά τη σύλληψή μου στις 18/6, στην πλατεία Κάνιγγος». Απόσπασμα από δήλωση του Μητροπέτρου μέσα από τη φυλακή, στις 23/11/98. Είναι αυτά λόγια κάποιου που απλώς «φρίκαρε με μια φασιστική επίθεση»; Τέλος πάντων, τα κείμενά του κυκλοφορούν δημόσια, έτσι εμείς δε χρειάζεται να προσθέσουμε τίποτα για τις ιδέες του. Για να γελάσουμε όμως και λίγο, ας θυμηθούμε ότι οι τριτογενίτες, που σ' αντίθεση με τον Μητροπέτρο είναι επαγγελματίες αντιφασίστες και χρόνια τώρα μας παπάριαζαν με τον αντιφασιστικό αγώνα, όταν οι χρυσαυγίτες έκαναν το πιο εντυπωσιακό τους χτύπημα στις 16/6 αυτοί ήταν οι μόνοι που τό 'παιξαν κινέζοι. Πολιτικοί λόγοι γαρ.

λογής που προωθούνται θα τους απαλλάξουν από τους «άχρηστους» και «προβληματικούς» μαθητές και θα μείνουν με τους «σπασίκλης». Όντως για κάποιους καθηγητές του Ενιαίου Λυκείου διανοίγονται νέοι δρόμοι καριερισμού μέσα απ' την εφαρμογή του νόμου.

Ακόμα πιο περίπλοκη είναι η στάση των γονιών. Το '90-'91 η συμπαράστασή τους στους καταληψίες ήταν πιο ενεργή (μιλάμε γι' αυτούς που δεν ήταν ψηφοφόροι του τότε κυβερνώντος κόμματος). Σ' αυτό το μεσοδιάστημα από το '91 μέχρι το '98 έχει αυξηθεί η πρακτική της ιδιώτευσης και έχουν μειωθεί ή αλλάξει οι απαιτήσεις τους από το κράτος. Όντας οι ίδιοι ηττημένοι μέσα στους εργασιακούς χώρους, έχουν φτάσει στο σημείο να θεωρούν «αναπόφευκτα» τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων και έχουν σ' αυξανόμενο βαθμό μετατοπίσει τις ελπίδες τους για την επαγγελματική αποκατάσταση των τέκνων τους στην ιδιωτική εκπαίδευση, που αρκετοί απ' αυτούς υποφέρουν τα πάνδεινα για να την πληρώσουν. Αυτό που τρέμουν περισσότερο είναι να μη θίξουν **ανοιχτά** τα παιδιά τους **το ζήτημα της εργασίας σήμερα**.

Δεν έχουν απαντήσεις για τίποτα, γι' αυτό και μετά από κάποιους αρχικούς τσαμπουκάδες εναντίον των καταληψιών (που δεν αποκλείεται να επανεμφανιστούν καθώς το κράτος θα προωθεί το παιγνίδι του «κοινωνικού αυτοματισμού») έχουν περιοριστεί προς το παρόν στο να ελέγχουν αν το παιδί πάει τουλάχιστον στο φροντιστήριο (έτσι για να λέμε ότι κάτι κάνουμε).

Δε μπορούμε να προβλέψουμε ποιά θα είναι η συνέχεια του κινήματος των καταλήψεων, που πάντως δεν έχει κανένα ουσιαστικό λόγο για να σταματήσει. Ξέρουμε όμως ότι το ζήτημα της κατάργησης των νόμων 2525 και 2640 (για τα ΤΕΕ) πάει μαζί με το ζήτημα της κατάργησης του νόμου 2639/98 για την μερική απασχόληση, που πάει μαζί με την κατάργηση συνολικά των νόμων της υπάρχουσας οικονομίας του χρόνου, που πάει μαζί με το ξεπέραςμα της απομόνωσης και της μαλακίας που μας δέρνει όλους. Κι όταν λέμε όλους εννοούμε όλους τους προλετάριους: και τους μόνιμα προσωρινούς και τους προσωρινά μόνιμους.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι στο κίνημα των καταλήψεων -και οι μαθητές και εκείνος ο ανεξάρτητος από κόμματα κόσμος που ήταν στα εξεταστικά τον Ιούνη και είναι δίπλα στους μαθητές σήμερα- νιώθουν την ύπαρξη **κάποιου** προβλήματος, την ύπαρξη μιας **έλλειψης**. Το κίνημα είναι ένα ξέσπασμα ενάντια στην

αξιολόγηση, το αβέβαιο παρόν και το ακόμα πιο αβέβαιο μέλλον, όπως και ο Ιούνης. Είναι ένα ΟΧΙ, δε γουστάρουμε αυτά που μας επιβάλλουν, αλλά δεν αναπτύσσει ένα λόγο τέτοιο που ν' αντιστοιχεί στη βαρύτητα αυτού του ΟΧΙ. Ως εκ τούτου, τα σικέ συνθήματα της αριστεράς δεν είναι «η συνείδηση που έρχεται απ' έξω» αλλά το μπάλωμα που έρχεται απ' έξω —καλύπτουν το κενό του αυτόνομου λόγου, της πρότασης, της φαντασίας, **της συνείδησης των πράξεών μας**.

Δεν είναι λοιπόν ότι οι μαθητές υποτάσσονται στις κυρίαρχες μορφές διαμεσολάβησης. **Αν φαίνεται** σ' ορισμένους ότι τα «συντονιστικά» των κνιτών ελέγχουν την κατάσταση στην Αθήνα ή τον Πειραιά (στην πραγματικότητα *ακολουθούν* τις ενέργειες των μαθητών), είναι γιατί οι μαθητές είτε αδιαφορούν -κλεισμένη η κάθε κοινότητα στο σχολείο της- είτε δε μπορούν (όπως κι οι πρωταγωνιστές του Ιούνη) ν' αρθρώσουν το λόγο που αντιστοιχεί στις πράξεις τους. Με αποτέλεσμα ν' ακρωτηριάζεται κι αυτή η ίδια η πράξη. Ποιά είναι η πηγή των αδυναμιών; Να το δύσκολο ερώτημα. Σύγχυση της εποχής;

Αποικιοποίηση της φαντασίας από ένα πλήθος αλληλοσυγκρουόμενων και αντιφατικών αναπαραστάσεων της πραγματικότητας; Μπλοκάρισμα μπροστά στον κυκεώνα των προβλημάτων, καθώς μάλιστα μια τόσο μεγάλη μερίδα των προλετάριων παραμένει σιωπηλή;

«Οικειοποίηση των σχολείων για τη δημιουργία χώρων συνάντησης και επικοινωνίας, για την πραγματοποίηση αντι-μαθημάτων σχετικών με τη ζωή μας και όχι με τον κοπανιστό αέρα» προτείνει μια προκήρυξη αναρχικών.

Σωστά· αν μ' αυτό δεν εννοούν την αδιέξοδη τακτική δημιουργίας εκπαιδευτικών αντι-θεσμών, αλλά την απαραίτητη **δημιουργία γεφυρών επικοινωνίας** μεταξύ των μαθητών, των φοιτητών και των προλετάριων και τον εντοπισμό των κοινών προβλημάτων τους κατά τη διάρκεια ενός αγώνα εν εξελίξει. Ελλείψει ριζοσπαστικών προλεταριακών ομάδων που να μπορούν να σταθούν δίπλα στους μαθητές με αξιοπρέπεια, φαντασία και προτάσεις οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να συνεχίσουν με ελάχιστους προς το παρόν συνοδοιπόρους έναν αγώνα που μόνοι τους ξεκίνησαν.

**Γκαράνς—Λασεναίρ
Δεκέμβρης '98**

εικονογραφημένη ιστορία για την
εκπαιδευτική και προλεταριακή
κοινότητα

Αρσενoανθόπουλοι, Κασσωτάκηδες, εγκέφα-
λοι και λοιποί παρατρεχάμενοι του υπουργείου παι-
δείας θυσιάζουν ένα καλοκαίρι απ' τη μίζερη ζωή
τους εργαζόμενοι σκληρά για να ολοκληρώσουν...

αξιολόγηση για τους καθηγητές για να
πειθαρχούν και αυτοί,
να ρουφιανεύονται
και να διωχτούν τα
ούφο που δεν
κάνουν καλά τη δου-
λειά τους, που είναι
δηλαδή πιο ανθρώπι-
νοι, δεν κόβουν τους
μαθητές και δεν είναι

[illegible]

Ορθολογικό (γί' αυτούς) ξεκαθάρισμα των φοιτητών ανάμεσα σ' αυτούς των «καλών σχολών», τους «επαγγελματίες», και στο πλήθος αυτών που θα συνωθούνται στις σχολές χορήγησης πιστοποιητικών-πιστωτικών μονάδων σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εταιρειών. Παρεπιπτόντως, όλοι αυτοί οι δευτεροκλασσάτοι «φοιτητές» θα πληρώνουν αυτή τους την εξειδίκευση, κάτι που θα βοηθή-

Ο super νόμος δε στοχεύει στο να διαμορφώσει μόνο το σημερινό μαθητή σε γλύφτη, ανταγωνιστικό, ανθρωποφάγο και πάνω απ' όλα σαν κάποιον που πρέπει να μάθει από νωρίς τη θέση του στην κοινωνική ιεραρχία και να την αποδεχτεί.

Πολύ περισσότερο
θέλει μέσα απ' το σημε-
ρινό μαθητή να δια-
μορφώσει το μελλο-
ντικό εργάτη και να
ρυθμίσει ξανά τις
εργασιακές σχέ-
σεις. Επειδή λοι-
πόν ένας τέτοιος
νόμος πιάνει τόσα πολλά
και σημαντικά, έπρεπε να τύχει μεγάλης
αβάντας. Έτσι,

...ξεχύθηκε το ασκέρι των πανεπιστημιακών φωστήρων για να μας πείσει για το μεγαλείο και την αναγκαιότητα του νόμου, με επιχειρήματα βάθους (τσέπης).

οι δημοσιογράφοι επίσης.

Ντάξει
μωρέ, ας τους λέμε
άλλ' αντ' άλλων.

Εγώ
θα τους πω πως θα
προστατευτούν με το νέο
νόμο απ' τους αυστηρούς
καθηγητές που τους στέλ-
νουν για κούρεμα.

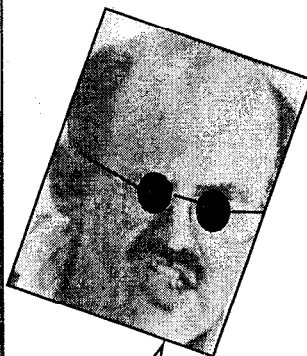
Εγώ
θα τους πω για το
Ορθάνοικτο Πανεπι-
στήμιο.

Εγώ...Α!
για τις καλές εταιρείες που
φέρνουν τους U2.

οι δε αρσενοανθοπουλοκασσωτάκηδες μας καταδιώκουν ανελέητα σαν
πλασιέ που σ' αναγκάζουν ν' αγοράσεις το εμπόρευσμά τους με το ζόρι.

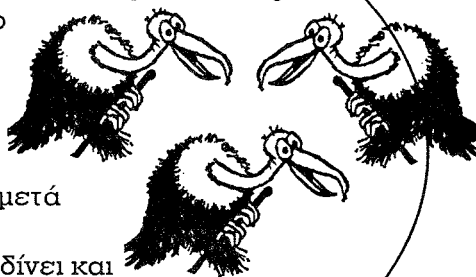
Μιλάμε
για νόμο που θ' αφήσει εποχή! Πρώτο
πράμα, όλοι θα πάρετε! Μαθητές, καθηγητές,
φοιτητές, λευκοί και μαύροι εργάτες, στελέχη και
απασχολήσιμοι, αφεντικά και πεταμένοι. Από δώ
θα περάσετε όλοι!

Φυσικά όλα αυτά στα γρήγορα έτσι ώστε ο νόμος ψηφίζεται πριν ανοίξουν τα σχολεία. Γιατί άραγε;

???

Ο super υπουργός νιώθει πως είναι η ώρα να ανοίξει λίγο τα χαρτιά του. Αρχίζει λοιπόν το διάλογο με δυο κολλητούς του δημοσιογράφους. Εκεί του «ξεφεύγουν» κάτι «δε θα τελειώσουν όλοι το λύκειο», «ό,τι γράφει δε ξεγράφει, δεν υπάρχει δεύτερη ευκαιρία», «η ζωή δεν απαιτεί να έχεις απολυτήριο λυκείου» κλπ. Και εκεί που οι αφελείς ή άσχετοι νομίζουν ότι με το νέο σύστημα «θα μπουκάρουμε όλοι στα πανεπιστήμια για να σπουδάσουμε και να κάνουμε φραγκάτες δουλειές», τώρα βλέπουν ότι μένουν -ίσως ούτε- με το απολυτήριο ενιαίου λυκείου στο χέρι.

Ένα
οικέ θρίλερ ξεκινά με τους
δ η μ ο σ ι ο γ ρ ά φ ο υ ς
να ρίχνουν το βάρος στους μεταξεταστέους
(λες και αυτό είναι όλο το
ζήτημα,
τη στιγμή που η ουσία είναι
ότι με όποιο βαθμό βγάλεις
το λύκειο,
αυτός και θα παραμείνει και μετά
τρέχα στα ΙΕΚ -
με προτίμηση σ' αυτό που δίνει και
ένα σκούτερ).

Δηλαδή σοβαρολογείς ότι η συνεχής αξιολόγηση, οι πολλές εξετάσεις, το ρουφιανιλίκι, το φιλτράρισμα απ' το λύκειο, το μάζεμα «πιστωτικών μονάδων» για μια κλωδοουλειά μεθαύριο είναι για το καλό μου;

Άκου πιτσιρίκο, για τη «μόρφωσή» σου δε δίνω φράγκο. Σε θέλω όμως φτηνό εργάτη χωρίς πολλές απαιτήσεις, «πτυχιούχο» δια βίου εκπαιδευόμενο και σε κάθε περίπτωση ένα ανταγωνιστικό, πειθαρχημένο γλυφτρόνι. Και πάνω απ' όλα θέλω όλα αυτά να τα μάθεις από τώρα που είσαι ακόμα μικρός. Με πάνεις;

Δε νομίζω τα παιδιά να ξετρελλαθούν μ' όλα αυτά...

Γκρανγκινιόλ σκηνές ακολουθούν με overdose Αρσενoανθόπουλων να υπόσχονται στα κόκκαλα της μανούλας τους ότι το νέο σύστημα είναι επεικέστερο, καλύτερο και να το προτιμήσουμε!

Ο ανθόπουλος δε φτάνοντας σε ένα ντελίριο προπαγανδιστικής έξαρσης επελαύνει σε σχολείο μολύνοντας τρυφερές, ανυποψίαστες νεανικές ψυχές με φρικτά ψέμματα για το «τι ωραία και εύκολα που θα είναι τώρα στο σχολείο, θα δείτε, αμέ». Φήμες ότι μοίρασε computer games και εισιτήρια για συναυλίες δεν επιβεβαιώθηκαν.

Ταυτόχρονα εξαγγέλει από τις εφημερίδες τη δημιουργία με το νέο νόμο του Νέου Χαρούμενου Σχολείου (ή η Χαρά της Μόρφωσης) που θα ακολουθείται από το Γελαστό Πανεπιστήμιο (ή η Έφεση για Ειδίκευση) που τέλος θα οδηγεί στην Ευτυχισμένη Εργασία (ή η Απελευθέρωση της Εργασίας).

Εν τω μεταξύ κάπου κοντά...

Παρά τη σύγχυση που εσκεμμένα καλλιεργούν γύρω από το νόμο, έχουμε πια καταλάβει: αν το σχολείο με την πειθαρχία του μας ήταν μια φορά αποκρουστικό, τώρα θέλουν να το κάνουν να γίνει απαραίλαχτο με τη δουλειά...

...δηλ. εξατομίκευση και τρελλές κούρσες ανταγωνισμού, μόνη μου εναντίον όλων σας, επιτήρηση, άγχος και συνεχής έλεγχος. Ο νόμος θέλει να κάνει το δημόσιο σχολείο σαν τα φροντιστήρια...

...που ήδη εδώ και χρόνια μας διδάσκουν ότι όποιος έχει φράγκα προχωρά, ότι πρέπει να γίνουμε πρωταθλητές σ' ένα αγώνα δρόμου που δε σταματά ποτέ...

...γιατί η ίδια η κοινωνία έχει γίνει παρανοϊκή και καταθλιπτική, ριγμένη στο κυνήγι του κέρδους και του αλληλοεξοντώματος, σαν ένα γιγάντιο τηλεπαιγνίδι που οι χαμένοι πετιούνται σι' αζήτητα...

...και οι γονείς μας άθελά τους(;) προετοίμαζαν το έδαφος τόσο καιρό, πληρώνοντας χοντρά για τη «μόρφωσή» μας, ντοπάρωντάς μας για τους βαθμούς και την «καρριέρα»...

Ο διαχωρισμός ήταν πάντα η κύρια λειτουργία του σχολείου. Η επιλογή όμως τώρα γίνεται πιο αυστηρή. Δε χρειάζονται πτυχιούχους με απαιτήσεις αλλά «καταρτισμένους» ευέλικτους στις προσαγές της επιχείρησης.

Να κριτικάρει κανείς το σημερινό δημόσιο σχολείο, και πολύ περισσότερο αυτό που τώρα θέλουν να φτιάξουν, σαν αυταρχικό είναι πολύ λίγο. Το σχολείο-επιχείρηση λίγο ενδιαφέρεται αν είμαστε ravers ή κεβυμεταλλάδες, σκουλαρικάδες ή straight. Αρκεί να ξέρουμε τους βασικούς κανόνες: ιδιώτες μαθητές, ιδιώτες εργάτες, ιδιώτες στελέχη.

Έχουμε πόλεμο, μην το γελάτε. Μας κρατάνε όμηρους και πρέπει να βρούμε τα όπλα μας. Μας φοβούνται και το ξέρουμε. Τι φοβούνται; Όχι καταλήψεις που μας αφήνουν ελεύθερο χρόνο για τα φροντιστήρια, όχι διαμαρτυρίες για επιμέρους ζητήματα. Φοβούνται αυτούς από μας που ήδη το σχολείο μας βρωμάει δουλειά, που δεν έχουμε αυταπάτες καριέρας. Πόσοι είμαστε; Ας μετρηθούμε.

**ΔΑΣΚΑΛΕΣ, ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ, ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΕΡΓΑΤΡΙΕΣ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ**

Αυτό που λέγεται δημόσια εκπαίδευση δεν είχε πάντα τη μορφή που έχει σήμερα και -κυρίως- τη μαζικότητα όσον αφορά τον αριθμό των εκπαιδευόμενων. Τη δεκαετία του 1920 θεσπίζονται για πρώτη φορά εξετάσεις για την εισαγωγή στα πανεπιστήμια και ορίζεται κλειστός αριθμός των εισακτέων, ενώ μέχρι τότε αρκούσε το απολυτήριο γυμνασίου για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο για τους λίγους γόνους αστικών οικογενειών. Θα έπρεπε βέβαια να περάσουν πολλά χρόνια για να μαζικοποιηθεί η εκπαίδευση και να φτάσει στον εξωφρενικό ρυθμό εντατικοποίησης μιας εκπαιδευτικής παράκρουσης όπου ο μέσος μαθητής ξοδεύει περισσότερες από 10 ώρες ημερησίως σε δημόσιο και ιδιωτικό σχολείο για τη «μόρφωσή» του. Όσο η οικογενειακή επένδυση στην εκπαίδευση ήταν προσοδοφόρα η μικροαστική δομή της Ελλάδας μπορούσε ν' αναπαράγεται χωρίς τριγμούς, όμως η επέκταση της εκπαίδευσης σε όλο και μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού, αυτό που παλιότερα δεν ήταν προορισμένο να «μορφωθεί», δημιούργησε στρατιές σχετικά «μορφωμένων» και πτυχιούχων. Είναι η απαιτητικότητα των τελευταίων κυρίως που κάνει προβληματικό τον καπιταλιστικό καταμερισμό εργασίας, γιατί η διαδικασία της επιλογής μετά το σχολείο δυσχεραίνεται και φέρνει πολιτικές κρίσεις. Αυτός ο εκδημοκρατισμός της «μόρφωσης» μπορεί να ήταν καλός για την εξασφάλιση ψηφοφόρων, αλλά έγινε επικίνδυνα ασύμφορος για τη διαίωξη του καπιταλισμού που παντού προβάλλει τις αρχές της ευελιξίας, της ανταγωνιστικότητας και εν γένει την κατάργηση της φορντιστικής εξασφαλισμένης μισθωτής σχέσης. Η ελληνική εκδοχή της παραπάνω διεθνούς πορείας του κεφαλαίου βαφτίζεται «εκσυγχρονισμός» και έχει την ιδιομορφία της επίθεσης ενάντια σ' ένα εξασφαλισμένο μικροαστικό στρώμα και μια διάχυτη και καλλιεργημένη από όλες τις μεταπολεμικές κυβερνήσεις ιδεολογία κοινωνικής ανέλιξης. Στην περίπτωση της εκπαίδευσης, όπως προειδοποιούν οι διανοούμενοι της εξουσίας, ο «εκσυγχρονισμός» βρίσκει εμπόδιο την έλλειψη

μιας επιλεκτικής διαδικασίας που σχετικά νωρίς θα εναρμονίζεται με την αγορά εργασίας και θα τη ρυθμίζει ακόμα. Μ' άλλα λόγια, το δημόσιο σχολείο «πάσχει» από υποβάθμιση του επιλεκτικού-ανταγωνιστικού του χαρακτήρα.

Το γενικότερο πλαίσιο λοιπόν είναι οι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις, στην οργάνωση της εργασίας που μ' αυτήν η εκπαίδευση θα πρέπει να εναρμονιστεί. Διάφορα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα αυτής της δεκαετίας συνδέουν τους προσανατολισμούς στην εκπαίδευση με μια μεταφορντιστική οργάνωση της εργασίας και αντιστοιχούν τα προσόντα εργασίας σε εκπαιδευτικά προσόντα, με στόχο να εκπαιδεύουν τον αυριανό πολυλειτουργικό εργαζόμενο-συνεργάτη, που γενικότερα αντιλαμβάνεται τον εαυτό του σαν χρήστη-καταναλωτή τεχνολογικών προϊόντων και υπηρεσιών και σαν «υπεύθυνο μέλος μιας κοινωνίας πολιτών», η οποία σύμφωνα με τους εμπνευστές της, θα παραμερίσει την αντίθεση μεταξύ εργαζόμενου και πολίτη. Όλο και σαφέστερα η τάση είναι αυτό που υπάρχει ακόμα σαν γενική εκπαίδευση να μετατραπεί σε επαγγελματική κατάρτιση. Χαρακτηριστικό του ότι επιχειρείται η εκπαίδευση και η παραγωγή να γίνονται όλο και πιο αζεδιάλυτα συνδεδεμένες είναι η κοινή ορολογία που χρησιμοποιείται για να περιγράψει στόχους και διαχειριστικές λειτουργίες στους δύο τομείς: «μνάτζμεντ ολικής ποιότητας», «υψηλής ποιότητας παροχή υπηρεσιών και προϊόντων», διαμόρφωση «κουλτούρας» συνεχών καινοτομιών ώστε να επιτυγχάνεται η «βελτίωση της ποιότητας σε συνολική κλίμακα με το μικρότερο οικονομικό κόστος» (οι δύο πρώτες φράσεις είναι από κείμενο της Commission για την ποιότητα της εκπαίδευσης και η τρίτη από κείμενο από τον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» για τη βελτίωση των επιχειρήσεων, αλλά μπορούν να διαβαστούν μ' όποια σειρά θέλετε). Αυτή η «ποιότητα των ανθρώπινων πόρων σε μια ανταγωνιστική αγορά», πρέπει να αναπτύσσε-

ται και να καλλιεργείται σε ένα σχολείο-επιχείρηση. Η αξιολόγηση-λογοδότηση εκπαιδευτικών και μαθητών έρχεται να συμμορφώσει το δημόσιο, μισο-εξισωτικό σχολείο με την καπιταλιστική λογική της αποδοτικότητας, του ανταγωνισμού, της σύνδεσης μισθού-παραγωγικότητας, του εξορθολογισμού, του ελέγχου της αποτελεσματικότητας των αναλυτικών προγραμμάτων.

Η «κοινωνία της γνώσης», όπως αρέσκονται να αποκαλούν οι θιασώτες της την κοινωνία όπου η πραγματική γνώση των κοινωνικών σχέσεων απουσιάζει, αλλά κάθε επιμέρους γνώση πρέπει να αξιοποιείται καπιταλιστικά, ως πληροφορία, δε διαμορφώνει απλώς εκπαιδευτικά συστήματα, αλλά αποτελεί η ίδια το πεδίο μιας διαρκούς εκπαίδευσης. Μ' άλλα λόγια, το εκπαιδευτικό σύστημα αναμορφώνεται για να μάθει στους εκπαιδευόμενους «πώς να μαθαίνουν», ακόμα και όταν τυπικά ολοκληρώνουν τις σπουδές τους: αυτό δηλαδή που σε πρώτο επίπεδο ορίζει η «δια βίου κατάρτιση», που είναι η όλο και πιο δυσδιάκριτη απόσταση που θα χωρίζει την επιχείρηση απ' το σχολείο, με τη συνεχή μετακίνηση απ' τον ένα χώρο στον άλλο, σε ένα δεύτερο και βαθύτερο, μετατρέπει τον εκπαιδευόμενο/μισθωτό σε επενδυτή του ίδιου του του εαυτού. Μια τέτοια αυτο-επένδυση του ανθρώπινου κεφαλαίου δεν μετακυλίζει απλά τις οικονομικές απαιτήσεις της κατάρτισης στον ίδιο τον καταρτιζόμενο, αλλά κυρίως στοχεύει στην εσωτερίκευση της λογικής του κεφαλαίου, στην αφοσίωση στην επιχείρηση. Η αυτοπειθαρχία που απαιτεί μια μεταφορντιστική οργάνωση της εργασίας βασίζεται ακριβώς εκεί: στην ταύτιση των αναγκών του κεφαλαίου και των ανθρώπων αναγκών, στην καλλιέργεια της βεβαιότητας ότι η μόνη ατομικότητα που αξίζει είναι αυτή που αυξάνει την «προσωπική επίδοση»,

μετρημένη σε ποσωτικές μονάδες. Σημειωτέον, οι μονάδες μετράνε «κομμάτια γνώσης», που μπορούν να «αθροιστούν», να «πολλαπλασιαστούν», να «συγκολληθούν», ίσως ακόμα και να ζυγιστούν πάνω σε μια ζυγαριά μέτρησης πολύ συγκεκριμένων προσόντων — η έντονη προσπάθεια για προσφορά τεχνικής κατάρτισης δεν είναι παρά η απόδειξη αυτής της κατάτμησης.

♦

Η εκπαίδευση της αυτοπειθαρχίας περνάει πρώτα απ' την αυτοπειθαρχία των ίδιων των εκπαιδευτών. Οι πιο πρόσφορες συνθήκες για κάτι τέτοιο είναι η καλλιέργεια της πολυλειτουργικότητας, υπευθυνότητας και των πρωτοβουλιών του εκπαιδευτικού μέσα από την «αυτονομία» της σχολικής μονάδας. **Αποκέντρωση** που στοχεύει όχι μόνο στον κατακερματισμό των αντιστάσεων και απαιτήσεων και στη μετακύλιση του κόστους της εκπαίδευσης στις τοπικές κοινωνίες αλλά και στην ενίσχυση της «αυτονομίας» του συλλόγου, σα μονάδα «συνεταιριζόμενων, συνεργαζόμενων, αυτοαξιολογούμενων» διδασκόντων που αυτοδιαχειρίζονται — μθανόν και ανταγωνιστικά προς τους άλλους συλλόγους — το σχολείο τους (συχνά με τη βοήθεια χορηγών). Το αστείο είναι ότι τέτοιου είδους απόψεις στο παρελθόν προέρχονταν από αριστερούς-ριζοσπαστικούς εκπαιδευτικούς κύκλους και δυστυχώς μπαίνουν και σήμερα στην ημερήσια αγωνιστική διάταξη παρά την αφομοίωσή τους. Βρίσκουν πρόσφορο έδαφος σε νεαρούς κυρίως εκπαιδευτικούς σαν αντίδραση στον κεντρικό κρατικό αυταρχισμό ή απλώς σε καριερίστες. Όσο για το κράτος, καθώς φαίνεται, προσπαθεί να συνδυάσει αυταρχικές, γραφειοκρατικές, κεντρικά κατευθυνόμενες επιλογές με πιο ευέλικτες, τεχνοκρατικές και αποκεντρωτικές (συνδυαστική διαχείριση του φόβου και της ταύτισης με τους κανόνες). Οι τελευταίες έχουν το προσόν να επιχειρούν να εσωτερικευτεί η καπιταλιστική, επιχειρησιακή λογική της αποδοτικότητας στην «ποιότητα παροχής υπηρεσιών», που οδηγεί στον απονευρωμένο συμμετοχικό πολίτη.

♦

Ο νόμος 2525/97 είναι το προϊόν επιχειρούμενων αλλαγών σχεδόν

μιας δεκαετίας, που ευελπιστούν να πετύχουν τώρα εκμεταλλευόμενες πολλές άλλες σημαντικότερες αλλαγές που έχουν γίνει και γίνονται στην κοινωνία γενικότερα. Το σχολείο που αλλάζει είναι μια διαδικασία μέσα στην ελληνική κοινωνία που αλλάζει. Αν μείνουμε σε στενά εκπαιδευτικά πλαίσια, ιδεολογικά προετοίμαζαν το έδαφος διάφοροι ισχυρισμοί: «μορφωτικές ανισότητες» στο σχολείο, «ετερογένεια» των τάξεων με την προσέλευση και παραμονή παιδιών από «πολύ διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα», «σχολική αποτυχία» σαν συνέπεια, «χαμηλό επίπεδο σπουδών», «ανικανότητα, χαλάρωση εκπαιδευτικών», «λαϊκισμός, ισοπεδωτισμός, αναξιοκρατία, προώθηση της ήσσονας προσπάθειας, ομηρεία απ' τους κακούς συνδικαλιστές». Η έκρηξη των αντιφάσεων της δημόσιας εκπαίδευσης (διάψευση των προσδοκιών, αναντιστοιχία πτυχίων-καριέρας) προκαλεί γενικευμένη γκρίνια και δυσφορία που με τη σειρά τους μετατρέπονται σε κατηγορίες ενάντια στους «τεμπέληδες, διεφθαρμένους εκπαιδευτικούς» και το «χαλαρό» σχολείο.

Η ίδια η λειτουργία της αξιολόγησης, που πάντα αποτελούσε το μέσο επιλογής του σχολείου, αναβαθμίζεται σε κεντρική με την επιβολή επιλεκτικών διαδικασιών ιδιαίτερα αυστηρών. Όσον αφορά τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς πολλά πράγματα έχουν αλλάξει: η «αποστολική» διάσταση στο έργο τους υποχωρεί υπέρ του επαγγελματισμού τους. Οι λειτουργοί-λέξη που σπανίως ακούγεται σήμερα, αν και μόλις λίγα χρόνια πριν χρυσόμυθος σαν ταυτότητα κύρους, σύμβολο μιας απαρχαιωμένης σοσιαλδημοκρατικής «ανθρωπιστικής» αντίληψης και άλλοθι συντεχνιακών διεκδικήσεων — μετατρέπονται, όχι φυσικά απ' τη μια μέρα στην άλλη, σε professionals. Ο παλιός έντονα γραφειοκρατικός, κατασταλτικός μηχανισμός ελέγχου με κυρίαρχη τη φιγούρα του επιθεωρητή του ήθους και της κομματικής πειθαρχίας — μια πραγματικότητα που για πολλούς αποτελεί πολύ θαμπή ανάμνηση, και που σαν τέτοια προκαλεί ιλαρότητα — δίνει τη θέση του στους αξιολογητές της αποδοτικότητας και της επαγγελματικής επάρκειας. Η αξιολόγηση είναι η διαδικασία ελέγχου και λογοδότησης των εκπαιδευτών σα πολύ συγκεκριμένη

κατηγορία μισθωτών: σαν διαχειριστές της εμπορευματοποίησης της γνώσης, σαν ιδεολογικός ιμάντας μεταβίβασης των «αξιών» του νόμου της αξίας.

Βοηθούς και εγγυητές μιας τέτοιας σημαντικής μετατόπισης του κέντρου βάρους των επιλογών του κράτους, θα βρει κανείς σχετικά εύκολα στα συνδικάτα, όχι βέβαια χωρίς τις απαιτούμενες αντιρρήσεις, στο βαθμό που κάποιες απ' τις ρυθμίσεις αποδυναμώνουν τον ρόλο τους. Ήταν άλλωστε ανέκαθεν υπέρ μιας ορθολογικής, τεχνοκρατικής αξιολόγησης σ' αντιδιαστολή με τον παλιού τύπου αυταρχισμό και τον ασφυκτικό έλεγχο του κράτους.

♦

Η αντίσταση σε μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση τέτοιου βεληνεκούς ξεπερνά αυτό που αποκαλείται «εκπαιδευτική κοινότητα». Πέρα από τις επιμέρους αντιδράσεις εκπαιδευτικών και μαθητών — χωρίς να υποτιμηθεί και ο ρόλος των γονιών — η συμβολή τους στη γενίκευση και διατήρηση του κινήματος των μαθητικών καταλήψεων το 90-91 ήταν αναμφισβήτητη — μια ανατροπή του συνόλου του νόμου προϋποθέτει την εφαρμογή του και την εμφάνιση των αποτελεσμάτων του. Και μ' αυτό εννοούμε τις στρατιές των νευρωτικών μαθητών, των επίσης νευρωτικών εκπαιδευτών τους, των ημιμαθών ανταγωνιστικών και ηλίθιων σπουδαστών, για τους οποίους η κριτική των καταστασιακών του '66 θα αποτελούσε μάλλον κολακεία, και τέλος, των διαρκώς καταρτιζόμενων στην απόκτηση κουλτούρας εσωτερικευμένης πειθαρχίας εργαζομένων. Ας μην βιαστούμε να προβούμε σε αισιόδοξες ή μαύρες κορώνες. Ας αρκεστούμε στο λογικό συμπέρασμα ότι οι ήδη υπαρκτές αντιδράσεις απέναντι σ' ένα άσχημο παρόν, θα πολλαπλασιαστούν μέσα σ' ένα χειρότερο μέλλον. Φτάνει βέβαια να γίνεται κατανοητό σαν τέτοιο.

K.
Χειμώνας '97

νόμος αρσένη και ανεργία

Τα τελευταία χρόνια, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπε-

δο, πληθαίνουν οι φωνές managers και συναφών καθαρμάτων του επιχειρηματικού

κόσμου γύρω από τη σημασία του διανοητικού κεφαλαίου και γενικότερα του μορφωτικού-επικοινωνιακού επιπέδου του εργατικού δυναμικού για την παραγωγική διαδικασία, ενώ αντίστοιχα πληθαίνουν και τα παραδείγματα παρεμβάσεων από την πλευρά του Κράτους (ιδίως στον ευρωπαϊκό χώρο: Μεγάλη Βρεταννία, Γαλλία, Ιταλία) στην αναδιάρθρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Παράλληλα, το ζήτημα της αντιμετώπισης της ανεργίας και των εν δυνάμει κοινωνικών εκρήξεων που τη συνοδεύουν είναι ο υπ' αριθμόν ένα παράγοντας κοινωνικής πίεσης προς τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Δε θα μπορούμε στο σημείο αυτό στην εξέταση των κοινωνικο-οικονομικών ιδιαιτεροτήτων της κάθε περίπτωσης. Αυτό όμως που πρέπει να ειπωθεί για τη μεταρρύθμιση Αρσένη και γενικότερα τους θεσμούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μαθητών, φοιτητών και ανέργων/προσωρινών του ελληνικού Κράτους είναι ότι δεν αποτελούν απλά πρόχειρα νομικά κατασκευάσματα κάποιων «ατσίδων» της ελληνικής, δήθεν τριτοκοσμικής, κυβέρνησης με σκοπό την «υπεξαίρεση» των, ομολογουμένως τεράστιων, ευρωπαϊκών κονδυλίων για εκπαίδευση και κατάρτιση (570 δισ.δρχ από το 2ο ΚΠΣ, σύμφωνα με τον «Επενδυτή» 28/6/97).

Αυτό που πρέπει να τονιστεί εξ αρχής για τη μεταρρύθμιση Αρσένη είναι ότι πρόκειται για ένα στρατηγικό ιδεολογικο-πολιτικό επαναπροσανατολισμό της παρεχόμενης από το Κράτος εκπαίδευσης, η μοναδική στην ελληνική ιστορία -μετά τις μεταρρυθμίσεις του Όθωνα- η οποία αφορά το σύνολο των εκπαιδευτικών βαθμίδων (από το δημοτικό μέχρι το πανεπιστήμιο), ενώ αλλάζει, για πρώτη φορά επίσης, τις μορφωτικές και εργασιακές σχέσεις του συνόλου των εμπλεκόμενων σε αυτές μαθητών, φοιτητών και δασκάλων, καθηγητών δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μισθωτών ή μη. Η στάση αυτή του ΥΠΕΠΘ υπογραμμίζει ότι **από πλευράς Κράτους και**

«Μπροστά στα αδιέξοδα του ανταγωνισμού που δημιουργεί το άνοιγμα των αγορών, οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και το χαμηλό εργατικό κόστος των τρίτων και ανατολικών χωρών, οι κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις της ευρώπης αναζητούν ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο στη θέση του κενιστικού Κράτους Πρόνοιας, ένα consensus που να ενσωματώνει τις μεταφορντικές λογικές... Σε αυτά τα πλαίσια, όπως στο κενιστικό μοντέλο ο τηλορισμός λειτούργησε ως ο πυρήνας οργάνωσης της παραγωγής, στη μετατελητορική εποχή ως αντίστοιχος πυρήνας προτείνεται ο Οργανισμός Μάθησης.»

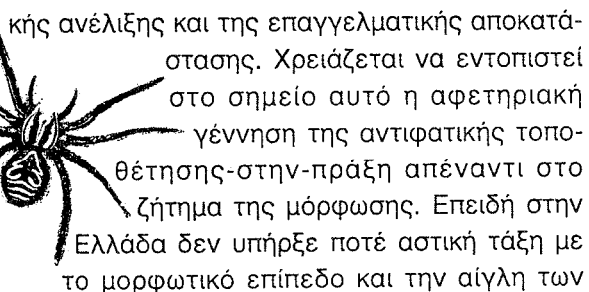
Κώστας Δημουλάς, άρθρο στο δελτίο του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, φθινόπωρο 1994

Κεφαλαίου

στην Ελλάδα το σύνολο του εκπαιδευτικού οικοδομήματος θεωρείται λειτουργικά προβληματικό, παρωχημένο και σε κρίση, «επίσημα» κρίση στασιμότητας (όπως δείχνουν τα ιδεολογήματα περί τεχνολογικών επαναστάσεων στις οποίες πρέπει τάχιστα να ανταποκριθεί το εκπαιδευτικό σύστημα, κλπ)—στην πραγματικότητα κρίση του επιλεκτικού/κατανεμητικού του ρόλου, στην οποία οδήγησαν αναπόφευκτα οι αντιδράσεις και απαιτήσεις κυρίως μαθητών, φοιτητών και γονιών την τελευταία δεκαετία. Στόχος του κειμένου αυτού είναι να προσδιορίσει στοιχεία της κρίσης στη δευτεροβάθμια και κυρίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στοιχεία των «απαντήσεων» που προτάσσει η μεταρρύθμιση Αρσένη, αλλά και στοιχεία της κοινωνικής στήριξης που βρίσκει η μεταρρύθμιση αυτή, τέλος στοιχεία (α) της διαπλοκής της εκπαιδευτικής κρίσης με την ανεργία ως τον κατεξοχήν παράγοντα κοινωνικής κρίσης και (β) της στρατηγικής που αναπτύσσεται για τη διαχείρισή τους.

Το τέλος της χούντας και ο ερχομός της δημοκρατίας με τη μεταπολίτευση συνοδεύονται από τη μαζική είσοδο μαθητευόμενου πληθυσμού στα σχολεία και από την αύξηση τόσο των αποφοίτων λυκείου, όσο και των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κεντρικός άξονας της κοινωνικής προτροπής προς τη φοίτηση αποτελεί η, όχι απλά ιδεολόγημα αλλά, αξιακή θέση «Μάθε παιδί μου γράμματα να μη γίνεις σαν και μένα». Η θέση αυτή διαπερνάται από άκρη σε άκρη από το μικροαστικό όνειρο κοινωνικής ανέλιξης-καταξίωσης και είναι διττής μορφής: από τη μια δέχεται το φιλελεύθερο ιδεολόγημα της μόρφωσης ως αυταξία και από την άλλη, στην προοπτική της επαγγελματικής αποκατάστασης, υποβιβάζει την εκπαιδευτική-μορφωτική διαδικασία σε ένα απλό μέσο —το κατεξοχήν βέβαια στην κοινωνική συνείδηση— επίτευξης των δύο παραπάνω ζητούμενων, δηλαδή της κοινωνι-

Με την έννοια αυτή λοιπόν, με τον ιδιότυπο αυτό τρόπο, εγκαταστάθηκε στην κοινωνική συνείδηση η σύνδεση μόρφωσης και εργασίας γενικά ή καλύτερα τίτλου σπουδών και εξασφαλισμένης απασχόλησης και όχι μόρφωσης και επαγγελματικών δικαιωμάτων συγκεκριμένα. Η προτεραιότητα ήταν πρώτα από όλα η πανεπιστημιακή μόρφωση γενικά και κατά δεύτερο λόγο, και φυσικά όχι για όλους, η κατάκτηση μιας ανώτερης θέσης στην κοινωνική ιεραρχία. Ενώ όμως για αυτούς τους τελευταίους (γιατρούς, δικηγόρους, μηχανικούς) το ζήτημα έμπαινε συγκεκριμένα ως σύνδεση μόρφωσης και επαγγελματικών δικαιωμάτων, για όλους τους υπόλοιπους που δεν ήθελαν ή δεν μπορούσαν να ακολουθήσουν την ανελικτική αυτή

Όμως, οι τεχνοκράτες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ βλέποντας από τη μια τα ποσοστά ανεργίας να αυξάνουν και από την άλλη την απαξίωση προς την τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση, αλλά και το κλίμα αναταραχής στα πανεπιστήμια, προχωρούν σε κάποιες κινήσεις-κλειδιά για την επόμενη περίοδο. Αρχικά με τον νόμο 1268/82 εισάγεται η τεχνοκρατική αντίληψη στα πανεπιστήμια, η οποία από τότε και στο εξής θα ηγεμονεύσει της φιλελεύθερης-ακαδημαϊκής και θα προωθήσει την περαιτέρω σύνδεση των ΑΕΙ με τις επιχειρήσεις (πρώτα και κύρια με την υιοθέτηση του τμήματος ως της βασικής δομικής μονάδας του πανεπι-

¹ Όπως σημειώνεται σε έρευνα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ του 1994 «από το 1975 μέχρι το 1984, το εργατικό δυναμικό της Ελλάδας παρουσιάζει πολύ μεγάλη αύξηση της τάξης των 500.000 ατόμων» και η πορεία της ανεργίας το ίδιο διάστημα είναι: 1975-1981 από 2% έως 4%, 1982 σχεδόν 6%, 1983 άνω του 7%, 1984 σχεδόν 9%.

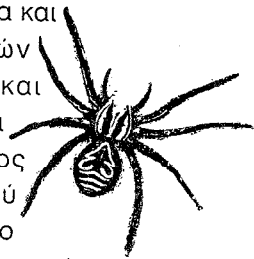
στημιακού ιδρύματος και την κατάργησης της έδρας), ενώ με τη θεσμοθέτηση της συνδιοίκησης καταπραΰνονται οι φοιτητικές αντιδράσεις. Με τον νόμο 1404/83 αναβαθμίζονται τα ΚΑΤΕΕ στα ανώτερης βαθμίδας ΤΕΙ, τα οποία στόχο έχουν την προσέλκυση στην, σαφώς μεγαλύτερης στρατηγικής σημασίας για μια ραγδαία αναπτυσσόμενη καπιταλιστική οικονομία, τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση μερίδας εκπαιδευόμενων που προσδοκούν ένα «πτυχίο ανώτερης στάθμης», αλλά και ταυτόχρονα την προσφορά μιας πιο «χρήσιμης» επαγγελματικής διεξόδου καθώς ένα πτυχίο ΑΕΙ αρχίζει να εμπεριέχει κάποια στοιχεία αβεβαιότητας όσον αφορά το «μετά». Η εξέλιξη αυτή σημειώνει/τονίζει το κοινό DNA δύο εφεξής παράλληλων διαδικασιών: 1. της σύγκλισης εκπαίδευσης και ανάπτυξης της οποίας φάρος θα είναι στο ξεκίνημα η σύνδεση ΑΕΙ-επιχειρήσεων και στη συνέχεια, μετά και τη θεσμοθέτηση των τεχνικοεπαγγελματικών λυκείων, η σύνδεση της όποιας μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς, 2. της δια-

χείρισης της ανεργίας, με την έννοια ότι **είναι η ύπαρξη των άνεργων αυτή η οποία κάνει, για πρώτη φορά στα μάτια της ελληνικής κοινωνίας, το εκπαιδευτικό σύστημα να φαίνεται ανίκανο να κατανέμει τα εκπαιδευόμενα άτομα στις υπαρκτές θέσεις απασχόλησης. Έτσι γεννιέται η απαίτηση της σύγκλισης εκπαίδευσης και ανάπτυξης, με την έννοια ότι αυτό-που-διδάσκεται πρέπει**

να ανταποκρίνεται πολύ περισσότερο στην απαραίτητη γενική επαγγελματική γνώση που απαιτείται για την κάλυψη του φάσματος θέσεων εργασίας ενός επαγγέλματος—βλ. την εισαγωγή των δεσμών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την καθιέρωση νέου εντατικότερου προγράμματος σπουδών στα ΑΕΙ— και λιγότερο στην ειδική γνώση-κατάρτιση που απαιτείται για την κάλυψη μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας, κάτι που εκείνη την εποχή ακόμα αναλάμβανε η επιχείρηση που ήθελε να προσλάβει κάποιον για την κάλυψη αυτής της θέσης εργασίας.

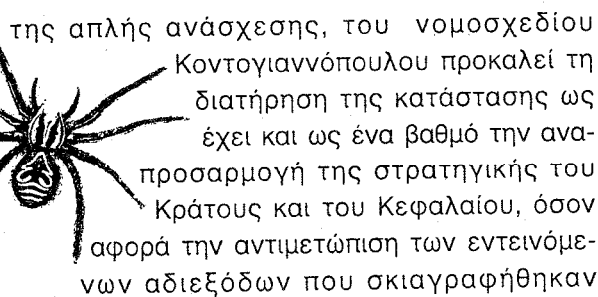
Στην οκταετία 1984-1991, έχουμε μια σταθεροποίηση του ποσοστού της ανεργίας στο 8%-10%, σύμφωνα πάντα με στοιχεία του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ· είναι αυτήν την περίοδο που, λόγω της έναρξης της πολιτικής της αναδιάρθρωσης από τη δεύτερη «σοσιαλιστική» κυβέρνηση, η ανεργία στην Ελλάδα αποκτάει δομικά χαρακτηριστικά και αρχίζει να μην είναι μια λίγο-πολύ σύντομη μεταβατική περίοδος για τον άνεργο, κυρίως για τους απολυμένους των προβληματικών και άλλων μη κερδοφόρων επιχειρήσεων για το ελληνικό κεφάλαιο. Παράλληλα, η εναλλαγή ανεργίας και προσωρινότητας αποκτά επίσης δομικά χαρακτηριστικά και αφορά είτε τους ολοένα αυξανόμενους εποχιακούς

άνεργους είτε γενικότερα ολοένα και περισσότερα μέλη οικογενειών όλων των ηλικιών σε Αθήνα και επαρχία τα οποία εξωθούνται στην αναζήτηση εργασίας «προς συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος». Την ίδια περίοδο έχουμε και την διόγκωση του φαινομένου των άνεργων πτυχιούχων, με πιο φανερή/συμβολική περίπτωση αυτή των εκπαιδευτικών, οι οποίοι μέχρι να διοριστούν ως αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι κάνουν σχεδόν οποιαδήποτε δουλειά και κάτω από οποιουσδήποτε όρους κατά βάση στον τριτογενή τομέα, ο οποίος από την περίοδο αυτή αρχίζει να διευρύνεται ποιοτικά και ποσοτικά. Εννοείται βέβαια ότι στην πορεία τους αυτή συναντιούνται από τώρα και στο εξής με αυτούς-που-πρέπει-να συμπληρώσουν-το-εισόδημά-τους. Παρόλα αυτά, έχουν διαφορετικές αντιλήψεις για την άμεση προλεταριοποίησή τους: θεωρούν, πολύ περισσότερο από τους δεύτερους, τη «μαύρη» θέση τους ως προσωρινή και ως απλή παρέκβαση μέχρι τον ερχομό του εξασφαλισμένου «μετά», κάτι που για τους δεύτερους φαντάζει περισσότερο αβέβαιο: η προλεταριοποίησή έχει για αυτούς το νόημα του «ουδέν μονιμότερο του προσωρινού». Τα εμβρυακά αυτά φαινόμενα παραμένουν «ασχολίαστα» από το «επίσημο» εργατικό κίνημα, το οποίο απολαμβάνει ακόμα τις παροχές της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ...

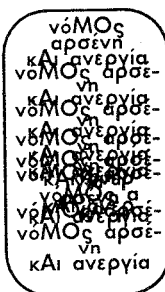
Στην κινητικότητα των χαμηλότερων στρωμάτων προς τα πάνω και στο δυνητικά επικίνδυνο ανακάτεμα «μορφωμένων» και «αμόρφωτων» στην αγορά εργασίας, το Κράτος (το οποίο από την περίοδο αυτή μέχρι και τις μέρες μας είναι που αποκτά τα γνώριμα ιστορικά, δυτικής προέλευσης, χαρακτηριστικά του εγγυητή/ενσαρκωτή του «ορθολογικού» των κοινωνικών λειτουργιών) έρχεται να απαντήσει πρώτα-πρώτα με μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση· το νομοσχέδιο Κοντογιαννόπουλου ήθελε να εισάγει την πειθαρχία και τον ανταγωνισμό στην εκπαιδευτική διαδικασία, να καταργήσει την επετηρίδα με απώτερο σκοπό τον κατακερματισμό του χώρου των εκπαιδευτικών και με τον τρόπο αυτό να ρίξει αλαζονικά στο τραπέζι τη φόρμουλα αντιμετώπισης της ανεργίας των πτυχιούχων: «αξιοκρατική» επιλογή των «αντικειμενικά» καλύτερων. **Αυτό που θα πρέπει να μαθαίνεται από νωρίς στον μαθητή είναι ότι το σχολείο με «αντικειμενικό» τρόπο θάζει τον καθένα στη-θέση-που-του-αξίζει.** Παράλληλα, στα πανεπιστήμια είναι τότε που επιτυγχάνεται η πραγματική σύνδεση έρευνας και ανάπτυξης και συνεπώς μια εξορθολογιστική παρέμβαση κρίνεται αναγκαία.

Η μερικότητα του μπλοκαρίσματος, με την έννοια

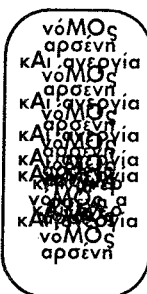

Στα τέλη του 1990-91, ο φοιτητικός πληθυσμός είναι 199.797 («Εξυπνο Χρήμα» 15/6/97), ήδη υπεράριθμος, και η κοινωνική ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι εντονότερη από ποτέ· βέβαια η διάχυτη κοινωνική προτροπή για σπουδές έχει ήδη μεταλλαχτεί, εξαιτίας της ανεργίας και γενικότερα του στενέματος των περιθωρίων επαγγελματικής αποκατάστασης, στο απολογητικό-ξεψυχισμένο «πάρτο το πτυχίο να το 'χεις και βλέπουμε». Η καθιέρωση των ΙΕΚ με τον νόμο 2009/92 του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης έρχεται να απαντήσει στο ασύμπτωτο εκπαίδευσης και ανάπτυξης με διπλό τρόπο: από τη μια εκτονώνοντας μέρος της ζήτησης για μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και από την άλλη δημιουργώντας έναν μηχανισμό ο οποίος πραγματικά να ανταποκρίνεται στις μετασχηματιζόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας όπως το ελαστικό καλσόν στο πόδι. Την ίδια περίοδο, μέσω της ανάδυσης του ρόλου των ΜΜΕ και λόγω της αγχωτι-

Το διάχυτο κλίμα υπέρ της αξιοκρατίας (η οποία είναι γνήσιο τέκνο της τεχνοκρατικής αντίληψης), για ένα αντικειμενικό σύστημα αξιολόγησης -επιλογής του καλύπτοντα μια θέση απασχόλησης, έρχεται να βρει την κρατικά παρεχόμενη εκπαίδευση—ειδικά τη δευτεροβάθμια της οποίας ο αξιολογικός/επιλεκτικός/καταναεμητικός ρόλος είναι ο κρίσιμότερος—υπό βαθιά πληγμένο κύρος. Και δεν είναι τυχαίο που πυρήνες των αλλαγών που επιφέρει η μεταρρύθμιση Αρσένη στο λύκειο είναι ακριβώς η «αντικειμενικοποίηση» της αξιολόγησης/ επιλογής. Η διαδικασία αυτή μαζί με τη διδυμή της διαδικασία πιστοποίησης εξυπηρετούν την αναβάθμιση του ρόλου του Κράτους με ενιαίο τρόπο, εντός και εκτός της εκπαιδευτικής διαδικασίας: σε ένα περιβάλλον κινητικότητας στην αγορά εργασίας ο μαθητής, ο φοιτητής, ο άνεργος/προσωρινός θα πρέπει να μαζεύουν πιστωτικές μονάδες, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις σπουδών ΚΡΑΤΙΚΕΣ, οι

οποίες με «αντικειμενικό» τρόπο θα πιστοποιούν την ποιότητα-ποσότητα των παντός προέλευσης παρεχόμενων γνώσεων και επαγγελματικών ικανοτήτων τους-όπως ήδη συμβαίνει π.χ. με τους αποφοίτους των ΙΕΚ δημόσιων και ιδιωτικών. Την εποχή της τυπικής υπαγωγής της γνώσης στο κεφάλαιο μπορούσε να υποστηριχτεί ότι «η ποσοτικοποίηση και ιεράρχηση της γνώσης και η αξιοκρατική επιλογή επιτρέπουν στην εκπαίδευση να αναπαράγεται σαν μια ιδιαίτερη κρατική λειτουργία, δομικά διαχωρισμένη από την παραγωγή και τις άλλες σφαίρες της κοινωνικής δραστηριότητας»², σήμερα, **στην εποχή της πραγματικής υπαγωγής της γνώσης στο κεφάλαιο, της άμεσης σύνδεσης εκπαίδευσης-παραγωγής το μπλοκ των «απασχολήσιμων και δια βίου κατάρτιζομένων» - δηλαδή των μαθητών, σημαντικής μερίδας των σημερινών φοιτητών και των ανέργων/προσωρινών- αντιμετωπίζεται από το Κράτος σαν κάτι ενιαίο.** Το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση Αρσένη επιχειρεί να εισάγει το σύστημα των πιστωτικών μονάδων στο λύκειο, το

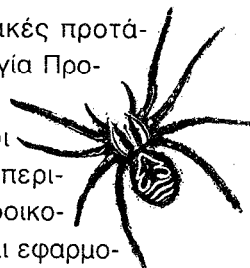
οποίο ως μέρος του νομοσχεδίου Παπανδρέου είχε μπλοκαριστεί το 1995 από τις φοιτητικές κινητοποιήσεις, αναδεικνύει την ενιαιότητα του κοινωνικού αυτού μπλοκ και με έναν άλλο τρόπο: με τη μεσολάβηση της ανεργίας και της αβεβαιότητας δεν έχει πλέον σημασία σε ποια από τις τρεις σφαίρες (δευτεροβάθμια, μεταδευτεροβάθμια, ανεργία/προσωρινότητα) θα περάσει το

ζωτικό για αυτούς μέτρο, γιατί σε όποια από τις τρεις και να περάσει «αυτόματα» θα θεωρείται ισχύον και στις άλλες δύο. Είναι ακριβώς οι παράγοντες αυτοί οι οποίοι θα μπορούσαν να εξωθήσουν σε μια νέα κοινωνική συναίνεση μεγάλη μερίδα του πληθυσμού και όχι η πίστη στην αντικειμενικότητα της γνώσης! Και αυτή είναι μία από τις σκοπιές υπό τις οποίες μπορούμε να πούμε πως η εκπαίδευση/ μόρφωση αποκτά «εργασιακά» χαρακτηριστικά και η εργασία μορφωτικά/ εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά.

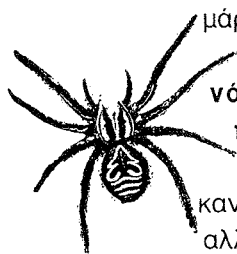
Στον «Επενδυτή» 17/5/97 διαβάζουμε την άποψη της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών ΙΕΚ, σύμφωνα με την οποία: «η προοπτική Παπανδρέου (δηλαδή η δημιουργία γεφυρών μεταξύ των διάφορων εκπαιδευτικών βαθμίδων μέσω του συστήματος των πιστωτικών μονάδων) εξασφαλίζει: (α) την ελεύθερη επιλογή σπουδών και επαγγελματικής κατεύθυνσης από τους αποφοίτους λυκείου μέσω των ΙΕΚ, (β) την καταπολέμηση της βαθιά ριζωμένης νοτροπίας που θεωρεί τις σπουδές στα ΑΕΙ μονόδρομο, (γ) τη δυνατότητα ευέλικτων σπουδών ανάλογα με την επιλογή και ένταση των επαγγελματικών αναζητήσεων των αποφοίτων λυκείου». Επίσης, στο αφιέρωμα στην ιδιωτική εκπαί-

δευση του «Έξυπνου Χρήματος» 13/9/97 διαβάζουμε για την ύπαρξη 154 δημόσιων και ιδιωτικών ΙΕΚ με 60 παρεχόμενες ειδικότητες και «οι ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι...πληροφορικής με πολυμέσα, οι ειδικότητες του τομέα τουρισμού και μεταφορών, ξενοδοχειακών επαγγελμαμάτων, ναυτιλιακών, οικονομίας και διοίκησης, μηχανογραφημένου λογιστηρίου, γραφικών τεχνών, διακόσμησης, υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών». Στις ίδιες σελίδες διαβάζουμε πως οι ειδικότητες που προσφέρουν τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών, τα οποία σημειωτέον υπάγονται ήδη στο υπουργείο Εμπορίου, είναι: πληροφορικής, computer graphics animation, διοίκησης επιχειρήσεων-οικονομικών, παιδαγωγικών επαγγελμαμάτων, παραϊατρικών επαγγελμαμάτων, τουριστικών επαγγελμαμάτων, αισθητικής-κομμωτικής-μόδας, ΜΜΕ, διερμηνέων-μεταφραστών, εφαρμοσμένων τεχνών, λογιστικής. Παράλληλα, επίσης στο «Έξυπνο Χρήμα» 22/2/97 διαβάζουμε πως υπάρχουν κονδύλια 1,3 τρισ.δρχ από το 2ο ΚΠΣ αποκλειστικά για Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, ενώ στο ίδιο άρθρο αναφέρεται και η προ των πυλών ίδρυση και στελέχωση του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Άτυπης Συνεχιζόμενης Κατάρτισης. Ενδεικτικά στο σημείο αυτό ας σημειώσουμε τις προσφερόμενες ειδικότητες των «χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων στα πλαίσια του μεταβατικού προγράμματος έτους 1997 της περιφέρειας Αττικής» του ΚΕΚ του Ελληνικού Κέντρου ΠΑραγωγικότητας. Είναι ειδικότητες ποιοτικού ελέγχου προμηθειών πρώτων υλών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καταρτισμένων στελεχών περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης, σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης και επεξεργασίας απορριμάτων, βιολογικής αμπελοουργίας και οινοποίησης, εκπαιδευμένων διαχειριστών περιβάλλοντος, (γνώσης) τεχνικών έκδοσης εντύπων, συστημάτων Η/Υ για την υποστήριξη ξενοδοχειακών μονάδων, εφαρμογής πληροφορικής στον τομέα των υπηρεσιών, εφαρμογής πολυμέσων στη διαφήμιση, ορθολογικής χρήσης ενέργειας στον αστικό χώρο.

Στις δημοσιευμένες ενδεικτικές προτάσεις του ΥΠΕΠΘ για τη δημιουργία Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής αναφέρονται, μεταξύ άλλων, οι εξής ειδικότητες: τεχνολογίας περιβάλλοντος, εφαρμοσμένης αγροοικολογίας, τουρισμού μεταφορών και εφαρμοσμένων ξένων γλωσσών, τουριστικών σπουδών, διαχείρισης επιχειρηματικών υπηρεσιών, διαχείρισης οικοσυστημάτων, αγροτικής ανάπτυξης, εφαρμοσμένων Καλών Τεχνών (πολιτιστικής ανάπτυξης),

² Γιάννης Μηλιός, «Εκπαίδευση και Εξουσία», σελ. 88

μάρκετινγκ, λογιστικής. **Η αλληλεπικάλυψη των παραπάνω προτεινόμενων θεματικών είναι κάτι παραπάνω από τυχαία: είναι προφανής.** Χωρίς να θέλουμε με κανένα τρόπο να υποτιμήσουμε τις αλλαγές στην δευτεροβάθμια εκπαί-

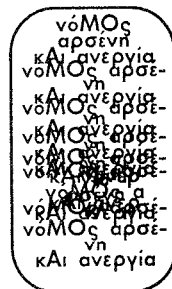
δευση, η μεταρρύθμιση Αρσένη επιδιώκει μεσοπρόθεσμα όχι να αναιρέσει αλλά να επανακατευθύνει τη μικροαστική προσδοκία σε επαγγέλματα και ειδικότητες πλησιέστερες στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ο επαναπροσανατολισμός των εκπαιδευτικών ροών γίνεται με ανεμοδείκτη και εγγυητή τον κρατικό τίτλο σπουδών, ο οποίος έρχεται ακόμα και να αντιπαρεθεί στον τίτλο σπουδών από ιδιωτικά ΙΕΚ, κλπ ως εξής: απέναντι στην «υπόσχεση» της άμεσης επαγγελματικής αποκατάστασης που προβάλλει η ιδιωτική εκπαιδευτική πρωτοβουλία και ενσωματώνεται ως «πλεονέκτημα» στον τίτλο σπουδών που αυτή παρέχει (και η οποία εκπληρώνεται, εν μέρει, εξαιτίας του δικτύου επαφών των ιδιοκτητών με επιχειρήσεις), το Κράτος—έχοντας προ πολλού εγκαταλείψει την σοσιαλδημοκρατικού τύπου μετάφραση της «υπόσχεσης» αυτής, δηλαδή την πλήρη απασχόληση, και έχοντας επιλέξει τον εξορθολογισμό της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, με δραματικό περιορισμό του εργοδοτικού του ρόλου—παίζει το χαρτί του «κύρους» και της «αξιοπιστίας» του τίτλου σπουδών που το ίδιο, ως μοναδικός φορέας της «αντικειμενικότητας», παρέχει.

Κύρος και αξιοπιστία του κρατικού τίτλου, όμως, ο οποίος δεν πρέπει και δεν μπορεί να συνδέεται με επαγγελματική αποκατάσταση όπως συνέβαινε την προηγούμενη δεκαετία. Αυτό είναι το νέο μήνυμα του Κράτους σε όλη τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συμπληρωματικά στην κατεύθυνση διαχείρισης του μικροαστικού αιτήματος, που βρίσκεται στον πυρήνα της κρίσης, κινείται και η αύξηση του αριθμού των εισακτέων σε ΑΕΙ και ΤΕΙ, η οποία δρομολογείται ήδη τα τελευταία χρόνια και αποτελεί τον ιδεολογικό πολιιορκητικό κριό της μεταρρύθμισης Αρσένη. Έχοντας ήδη αποκλείσει το ενδεχόμενο αναπαραγωγής των αυτοαπασχολούμενων μικροαστών μέσω εκπαιδευτικοπολιτικών ρυθμίσεων (ήδη, τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, η επετηρίδα των γατρών έχει κλείσει, οι απόφοιτοι της φαρμακευτικής σχολής, της γεωπονικής, των σχολών ηλεκτρολογίας, ηλεκτρονικής, της νομικής δεν έχουν επαγγελματικό

δικαίωμα να ανοίξουν δικό τους μαγαζί/γραφείο με μόνη προϋπόθεση το πτυχίο τους), και έχοντας περιορίσει με τον νόμο Πεπονή του 1994 και την κατάργηση της επετηρίδας των εκπαιδευτικών τη μαζική αναπαραγωγή δημόσιων υπαλλήλων, το Κράτος αποβάλλει τον όποιο προηγούμενο προνοιακό του ρόλο: τη στιγμή που όχι μόνο τα περιθώρια κοινωνικής κινητικότητας έχουν στενέψει πολύ³, αλλά κυρίως το άγχος επιβίωσης και εξεύρεσης εργασίας για όλους αυξάνεται κατά την περίοδο κρίσης που διανύουμε, το Κράτος ισχυροποιεί το εκπαιδευτικό του σύστημα και επιδιώκει να γίνει ο κύριος διαμεσολαβητής πριν την είσοδο στην αγορά εργασίας «εξορθολογίζοντας» τις εκπαιδευτικές ροές (στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η ρητά εκφρασμένη πρόθεση συνεργασίας του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με τα ιδιωτικά ΙΕΚ και η πρόθεση να επιστρέψουν στην Ελλάδα οι φοιτητές του εξωτερικού «για να μη χάνεται συνάλλαγμα»). Για τους λόγους αυτούς θολώνει τα νερά και αναγορεύει τη μόρφωση ως το σημαντικότερο κοινωνικό αγαθό, του οποίου μόνο την «αντικειμενική» επικύρωση δεσμεύεται από εδώ και στο εξής να παρέχει σε όλους και σε κάθε εκπαιδευτική ιεραρχημένη βαθμίδα.

Έτσι επιχειρείται η άρση της αντινομίας στον κατανεμητικό ρόλο της εκπαίδευσης: της αντίφασης μεταξύ των όχι τόσο σκληρά ιεραρχημένων εκπαιδευτικών βαθμίδων (συγκριτικά με αυτές που θεσμοθετούνται τώρα) και της αυστηρής κοινωνικής ιεραρχίας που προϋποθέτει και εγκαθιδρύει ο αναπτυσσόμενος ελληνικός καπιταλισμός. Μοχλός της επιχειρούμενης άρσης είναι η, όπως ήδη τονίστηκε, τεχνοκρατική από τα γεννοφάσκια της, ιδεολογία της αξιοκρατίας, δηλαδή της αποδοχής μιας «αντικειμενικής» και «ουδέτερης» ιεραρχίας θέσεων και ρόλων βασισμένης σε κριτήρια γνωστικά και αποκλεισμών. Και όλα αυτά σε μια μέχρι πρότινος παραδοσιακά «αντιαξιοκρατική» κοινωνία όπως η ελληνική, όπου η μόρφωση ήταν μέσο και το χρήμα το παν... Η φόλα της αξιοκρατίας ρίχνεται κυρίως στους τωρινούς και, αριθμητικά περισσότερους, μελλοντικούς προλετάρους που αυτουποτιμούνται και πολύ λιγότερο στους μικροαστούς που ο σβέρκος τους έχει πάθει αγκύλωση κοιτώντας προς τα πάνω.

Αυτό που επιδιώκει να εξασφαλίσει η μεταρρύθμιση Αρσένη είναι το απαραίτητο λειτουργικό—για την

³ Ενδεικτικό της κατάστασης αυτής είναι για μια ακόμη φορά το γεγονός ότι το νέο, ας το πούμε καταχρηστικά, μικροαστικό πρότυπο επιτυχίας, η νέα ομάδα αναφοράς, είναι το στέλεχος: ο μη αυτεξούσιος, εξατομικευμένος και παραμυθιασμένος με το ζήτημα της καριέρας μισθωτός, ο οποίος δουλεύει πολλές ώρες υπό μη σταθερές συνθήκες, παίρνει σχετικά πολλά λεφτά, συντηρεί ένα σχετικά υψηλό καταναλωτικό status και αισθάνεται ταυτισμένος με τον ανώτερό του, χωρίς απαραίτητα ο ίδιος να είναι προϊστάμενος ή να κάνει business.

οικονομία της αγοράς— και ψυχολογικό—για τον κάθε μελλοντικό εργάτη— αντίκρουσμα· ο καθένας θα βρίσκει με κρατική βούλα τη θέση που του «αξίζει» η οποία σκόπιμα, μέσω της θεσμοθέτησης νέων κατευθύνσεων και τμημάτων και μαθημάτων επιλογής στο λύκειο και παράλληλα πολλών νέων κατευθύνσεων και τμημάτων στη μεταδευτεροβάθμια, θα συγχέεται με τη θέση που του «ταιριάζει» στην αγορά εργασίας. Η κινητικότητα τώρα έχει τη μορφή της πολλαπλότητας των επιλογών στη μόρφωση/κατάρτιση και την κοινωνική μορφή της σχετικής πολλαπλότητας στην εξεύρεση απασχόλησης ως μισθωτός. Γιατί ο νόμος 2525 αποκαθιστώντας τον κατανομητικό ρόλο των μέσων και ανώτερων βαθμίδων της εκπαίδευσης —όχι με την έννοια ότι κάθε προτεινόμενη ειδικότητα η

εξειδίκευση αντιστοιχεί σε υπαρκτές θέσεις στην αγορά εργασίας, αλλά με την έννοια ότι διαμορφώνει τη στρατηγική του μέλλοντος: εν μέσω κοινωνικών συνθηκών πολλαπλασιασμού των μισθωτών («μαύρων» ή μη) και αύξησης της απόστασής τους από τη νεοδιαμορφούμενη μεσαία τάξη, η εκπαίδευση γίνεται ο κυρίαρχος αναπαραγωγικός μηχανισμός— εισάγει δύο βασικές διαδικασίες επιλογής/διαχωρισμού απασχολήσιμων: με την πρώτη, που ολοκληρώνεται με το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διαχωρίζονται σε γενικές γραμμές οι χαμηλής και παραδοσιακής ειδίκευσης (απόφοιτοι ΤΕΕ, μαθητείας ΟΑΕΔ, γυμνασίου και ΙΕΚ, δημόσιων και ιδιωτικών, χαμηλόβαθμοι του Ενιαίου Λυκείου) από αυτούς που εισάγονται στο πανεπιστήμιο, ενώ με τη δεύτερη που ολοκληρώνεται με το τέλος της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διαχωρίζονται οι μέσης και υψηλής ειδίκευσης (απόφοιτοι ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΠΣΕ, ΙΕΚ) από τους πολύ υψηλής ειδίκευσης (μεταπτυχιακοί)⁴.

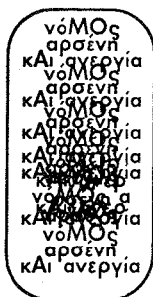
Η επιδιωκόμενη κατάταξη εντός της εκπαιδευτικής διαδικασίας με βάση την ειδίκευση συμπίπτει με την διεύρυνση του χάσματος χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας, στις σημερινές συνθήκες βέβαια, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις στην πράξη η ειδίκευση αφορά την ίδια ή παραπλήσια θέση στην αγορά εργασίας. Ο λόγος είναι ότι πολλές ειδικότητες στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση αλληλεπικαλύπτονται, με αποτέλεσμα η διάκριση ΑΕΙ-ΤΕΙ ή ΤΕΙ-ΙΕΚ να αφορά κυρίως ιδεολογικούς διαχωρισμούς εντός των μελλοντικών μισθωτών και ανέργων/προσωρινών, οι

οποίοι εδράζονται αποκλειστικά σε διαφοροποιήσεις στο περιεχόμενο της ειδίκευσης και όχι σε ανώτερο status της θέσης εργασίας. Απλά πολλές σχολές, εξαιτίας της σύνδεσης της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τις επιχειρήσεις όσον αφορά το ζήτημα της παρεχόμενης κατάρτισης, έχουν μετατραπεί εδώ και καιρό σε πάρκινγκ ανέργων/υποαπασχολούμενων και με έντεχνο τρόπο το κόστος της ειδίκευσης στη συγκεκριμένη θέση εργασίας (το οποίο παλιότερα αναλάμβανε η ίδια η επιχείρηση) έχει μεταφερθεί στις πλάτες των καταριζόμενων φοιτητών-σπουδαστών-μελλοντικών ανέργων/προσωρινών.

Το πτυχίο ή η βεβαίωση σπουδών από μόνα τους δεν εξασφαλίζουν τίποτα περισσότερο από τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης ανέργων, επιδοτούμενα ή μη. Η διεύρυνση των ΑΕΙ και ΤΕΙ δε σημαίνει τίποτε άλλο, παρά μόνο ότι οι φοιτητές και οι σπουδαστές δεν είναι πλέον εκκολλαπτόμενοι μικροαστοί, αλλά εν δυνάμει άνεργοι, οι οποίοι μαθαίνουν από νωρίς ότι δεν αρκεί ένα χαρτί για να βρεις δουλειά, ότι η παροχή απλήρωτης/κακοπληρωμένης/ανασφάλιστης εργασίας μέσα στη σχολή (στα πλαίσια πρακτικής άσκησης, διπλωματικής εργασίας, papers, κλπ) και έξω από τη σχολή (όπου πάρα πολλοί δουλεύουν ήδη ως ελαστικοί ή «μαύροι») «είναι μια πραγματικότητα», ότι ο σημερινός καθηγητής είναι το αυριανό αφεντικό, ότι η ανεργία είναι ευθύνη του «ακατάρτιστου» άνεργου, ότι η εξατομίκευση είναι κανόνας της ζωής, ότι δεν υπάρχει κοινωνικός ανταγωνισμός και συλλογικά συμφέροντα.

Η διαχείριση της ανεργίας είναι ένας από τους βασικούς στόχους της μεταρρύθμισης Αρσένη. Η πικρή ειρωνεία είναι για τους χιλιάδες που συμμετέχουν στους διαγωνισμούς του δημοσίου χωρίς να συναντιούνται μεταξύ τους. Η οργάνωση και διεκδίκηση των ανέργων/προσωρινών είναι το ζητούμενο του παρόντος και του μέλλοντος.

Α.
Χειμώνας '97

⁴ Χρειάζεται εδώ να σημειωθεί ότι μιλώντας για μέσης και υψηλής ειδίκευσης απόφοιτους αναφερόμαστε σχεδόν σε όλους τους απόφοιτους των ΤΕΙ, στην πλειοψηφία των αποφοίτων από σχολές όπως Φυσικομαθηματική, Φιλοσοφική, Πάντειο, Πληροφορική, Γεωπονική και σε πολλούς από σχολές όπως ΑΣΟΕΕ, Πολυτεχνείο, Νομική, Ιατρική, Οδοντιατρική, χωρίς να μπορεί να γίνεται λόγος για τους πολύ περισσότερους εκείνους που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους για να ενταχθούν απευθείας στην αγορά εργασίας. Οι υπόλοιποι, αυτοί που έχουν πατρική καβάντζα ή άκρες, θεωρούμε ότι τελικά με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο θα καταλάβουν υψηλές θέσεις στην παραγωγική διαδικασία.

αυτή και αυτός, δηλαδή εμείς,
μια μέρα σαν όλες τις άλλες.

Νιώθω όλους τους ανθρώπους
ξένους και εχθρικούς! Τα μοντέλα
αξιολόγησης μου έχουν γίνει μόνιμος
εφιάλτης. Μπροστά μου δεν βλέπω
πρόσωπα.

Νιώθω καθημερινά την ανά-
γκη να χωρίζω σε αποδοτικούς,
μέτριους ή ανεπαρκείς όλους όσους
συναντώ στο δρόμο μου. Τους
υπάλληλους των ΕΛΤΑ, τους οδη-

γούς των τρόλλεϋ, τους
άστεγους, τους Αλβανούς, τους
μαθητές, τους δασκάλους, τους
μόνιμους, αυτούς που παίρνουν
περισσότερα από μένα.

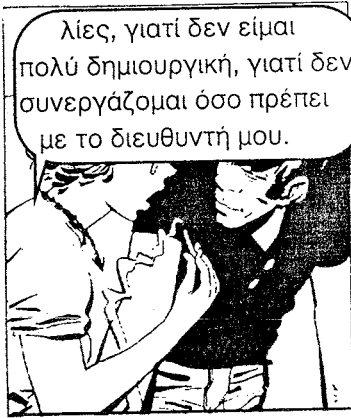
Η μόνη ατομικότητα που αξι-
ζει για το κεφάλαιο είναι αυτή ...

που ταυτίζεται με την «προ-
σωπική επίδοση» μετρημένη σε
πιστωτικές μονάδες, σε παραγωγι-
κότητα, σε κύρος.

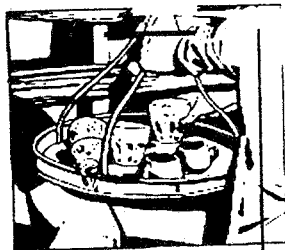
Ακόμα χειρότερα, νιώθω
διαρκώς ένοχη. Ένοχη γιατί δεν
έχω πάρει αρκετές πρωτοβου-

λίες, γιατί δεν είμαι
πολύ δημιουργική, γιατί δεν
συνεργάζομαι όσο πρέπει
με το διευθυντή μου.

Χμμ...

Για να δουλέψει η μηχανή της επιχείρησης, του σχολείου, του κράτους,
δεν αρκεί πια μόνο η επιβολή και ο αυταρχισμός. Χρειάζεται η αφοσίωσή σου, η
αυτοπειθαρχία, η εσωτερικευση των κανόνων.

Μου ζητάνε να είμαι ταυτισμένη με τη
δουλειά...

Όμως, ακόμα και όταν ξεφεύγω απ' τη μοναξιά και το γκέττο μου και διεκδικώ κάτι συλλογικά, ξέρω ότι τα συνδικάτα θα με σαμποτάρουν. Κηρύσσοντας μια 24ωρη απεργία εδώ, μια στάση εκεί, προβάλλοντας μια υπολογισμένα λανθασμένη εικόνα αυτού που ζητάω.

Είναι πατροπαράδοτο να βρίζουμε τους επαγγελματίες συνδικαλιστές της ΓΣΕΕ, της ΟΛΜΕ,

της ΔΟΕ, σαν κλόουν του ιδεολογικού θεάματος. Αυτό μας επιτρέπει να τους περιφρονούμε εξακολουθώντας να τους ψηφίζουμε. Κανείς μας...

...δε τους ξεφεύγει, εφόσον κανείς δε ξεφεύγει τελείως απ' τις δομές του συνδικάτου που τους τρέφει.

Απ' την άλλη, όμως, είναι αφελές να νομίζουμε ότι μπορούμε να τους αντικαταστήσουμε με επαγγελματίες αγωνιστές.

Δηλαδή τι έννοιες;

Να εξαρθρώσουμε το πλέγμα όλων των αλλοτριωμένων μορφών εκπροσώπησης (εκλογές, ΔΣ, Συνέδρια) που αναπαράγουν την εξειδίκευση, την ιεραρχία, τις ήττες;

Ακριβώς. Αλλά, όχι μόνο. Οι γενικές συνελεύσεις να συγκεντρώσουν όλες τις λειτουργίες απόφασης και εκτέλεσης. Να ομοσπονδιοποιηθούν διαμέσου εκλεγμένων αντι-

προσώπων υπόλογων απέναντι στη βάση, εναλλασσόμενων και ανακλητών ανά πάσα στιγμή. Να είναι ανοιχτές για τους μαθητές, τους άνεργους, τους προσωρινούς, όλους όσοι

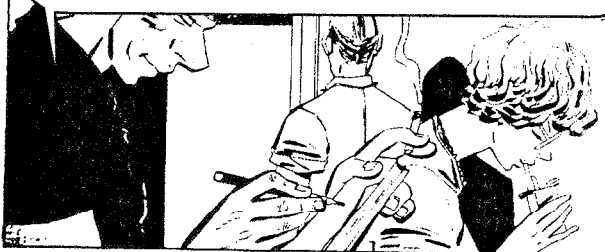

έμπρακτα θέλουν να σπάσουν τους διαχωρισμούς.

Και όλα αυτά για να πετύχουμε τι;

Για ν' ανακτήσουμε την υποκειμενικότητα και κοινωνικότητά μας. Για να κάνουμε βιώσιμες τις κοινωνικές μας σχέσεις και όχι την οικονομία, για ν' αντιτάξουμε τη ζωή στην επιβίωση, το χρόνο μας στο χρόνο του κεφαλαίου. Για να σταματήσουμε να νιώθουμε ένοχοι, μνησικάκοι απέναντι

τους άλλους εργαζόμενους, φοβισμένοι, μόνοι και ανασφαλείς. Για να σπάσουμε όλοι μαζί το μονόλογο της οικονομίας και του κράτους που μας ενοχοποιούν επικαλούμενοι την «κρίση», τις «ζημιογόνες επιχειρήσεις», την ανάγκη «αποδοτικότητας», την «αξιοκρατία» και τον ανταγωνισμό.

ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ

Ο νόμος Αρσένη ουσιαστικά επικύρωσε ένα καθεστώς που ήδη υπήρχε εδώ και πολύ καιρό. Η απαξίωση των πτυχιών, η μονιμοποίηση της ανεργίας και οι ελαστικές σχέσεις εργασίας στο δημόσιο τομέα ήταν ήδη χρόνια φαινόμενα που πρόσφατα απέκτησαν και τη βούλα Αρσένη. Αυτό που τώρα γίνεται λοιπόν αντιληπτό στον καθένα είναι ότι το κράτος ουδέποτε δεσμεύτηκε με συμβόλαιο για τη διατήρηση του «δικαιώματος στη μόρφωση», του «δικαιώματος στην εργασία» και όποιας άλλης περίφημης «κοινωνικής κατάκτησης». Η επετηρίδα, ήταν ο τελευταίος εναπομείνας θεσμός που υπενθύμιζε στο κράτος την «υποχρέωσή» του να παρέχει εργασία (αναγνωρίζοντας την ύπαρξη ανέργων)—γι' αυτό και καταργείται: ο τελευταίος θεσμός του προστατευτικού κράτους που **υποτίθεται** ότι αναγνωρίζει ισότιμα πτυχία και εργασιακά δικαιώματα. Η ύπαρξη των χιλιάδων αδιόριστων είναι μια κραυγαλέα απόδειξη περί του αντιθέτου. Το να μένουμε προσκολλημένοι σ' αυτήν σα σανίδα σωτηρίας φανερώνει πίστη σε μια κοινωνία τυπικής ισότητας των πολιτών. Γιατί ξέρουμε πολύ καλά πια ότι στην πράξη δεν υπάρχει καμιά ισότητα και καμιά εξασφάλιση και όλα είναι ζήτημα ταξικής πάλης και επομένως η επετηρίδα μόνο σαν **πολιτικό όπλο** που αντιτίθεται στον ανταγωνισμό πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Εξάλλου το κράτος ποντάρει σ' αυτήν την κατάσταση που δημιουργεί η τυπική συντήρηση της επετηρίδας και οι αποκλεισμοί που το ίδιο ήδη προωθεί, για να δελεάσει πολλούς νέους συναδέλφους να πάρουν μέρος στο διαγωνισμό. Στο έδαφος της απελπισίας θα φυτρώσουν όλες οι ηττοπάθειες και οι ανταγωνισμοί. Πολλοί θα τρέξουν στο διαγωνισμό πιστεύοντας λανθασμένα ότι δεν έχουν τίποτα να χάσουν, λησμονώντας ότι η διεξαγωγή του θα απορρίψει πολύ περισσότερους απ' όσους ελάχιστους θα εντάξει στην εκπαίδευση, που αργότερα θα ξαναφιλτράρονται συχνά. Ακόμα όμως χειρότερα ο διαγωνισμός θα δημιουργήσει **«αποτυχημένους» πτυχιούχους**, που ως δια μαγείας δεν θα είναι πια άνεργοι αλλά **«ανεπαρκείς» εκπαιδευτικοί**, πιο εξατομικευμένοι και απογοητευμένοι απ' τους σημερινούς. Άλλοι πάλι, όπως αρκετοί απ' αυτούς που συνωθούνται στους ήδη κακόφημους συλλόγους αναπληρωτών, αναδεικνύονται σε πρωταθλητές του φιλοτομαρισμού: συναινούν ουσιαστικά στην κατάργηση της επετηρίδας απαιτώντας το δικό τους μόνο βόλεμα. Κινούμενοι σαν συντεχνία μέσα στην συντεχνία θέλοντας τη δική τους εξαίρεση από το νόμο, κατάλαβαν πολύ πρόσφατα ότι τέτοιου είδους «αγώνες» είναι πια

καταδικασμένοι σε αποτυχία.

Τα πράγματα λοιπόν δε θα μπορούσαν να είναι χειρότερα, ακόμα και για τον πιο απαισιόδοξο. Είναι αυτός ακριβώς ο λόγος που μας αναγκάζει και μας να ξεπεράσουμε τις στενόμευαλες, ξεπερασμένες και συντηρητικές λογικές που μας οδηγούν ολοταχώς προς την ήττα. Ξεκινάμε με βασικό μας γνώμονα τις δικές μας ανάγκες και όχι υποδείξεις εκπαιδευτικής πολιτικής προς το καπιταλιστικό κράτος. Δε μας ενδιαφέρουν «οι ανάγκες της εκπαίδευσης» αλλά οι δικές μας. Το «δικαίωμα στην εργασία» δεν είναι μες στις διεκδικήσεις μας, γιατί ξέρουμε καλά ότι αποτελεί τη μεταμφίεση του ωμού εκβιασμού της επιβίωσης. **Θέλουμε να ζήσουμε**, αυτό πολύ απλά απαιτούμε. Και αυτό θα γίνει πολεμώντας κάθε μορφή αξιολόγησης, ανταγωνισμού και αξιοκρατίας (αυτής της αστικής ιδεολογίας συγκάλυψης και δικαιολόγησης της κοινωνικής ανισότητας, που ήδη έχει μολύνει πολλά μυαλά διαιωνίζοντας το φόβο, την ενοχή και τη μνησικακία), με αιχμή το μπλοκάρισμα του διαγωνισμού. Δε μπορούμε ν' αφήσουμε έξω απ' τους λογαριασμούς μας κανέναν αδιόριστο, δεν μπορούμε να κάνουμε μπακαλίστικους υπολογισμούς στις πλάτες κανενός άνεργου. Απαιτούμε λοιπόν:

—Κοινωνικό μισθό χωρίς προϋποθέσεις (πιστοποιητικά παιδαγωγικής επάρκειας, κατάρτιση κλπ) για όλους τους άνεργους ίσος με το μισθό ενός πρωτοδιόριστου καθηγητή (250.000 δρχ)

—Κατάργηση του θεσμού του ωρομισθίου

—Ίσες αποδοχές για μόνιμους και προσωρινούς στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Όσοι μιλήσουν για το «μη ρεαλιστικό» των απαιτήσεών μας, ας μας πουν που ο πραγματισμός και η μετριοπάθεια μας οδήγησαν μέχρι τώρα. Ή ακόμα χειρότερα τι δε φαντάζει σήμερα ουτοπικό και απραγματοποίητο. Μήπως το αίτημα της, καθόλου φημισμένης για τις ουτοπικές της επιδιώξεις, ΟΛΜΕ για 8000 διορισμούς; Στην κατά μέτωπο επίθεση δεν απαντάμε με αμυντικές κινήσεις, που δε συγκινούν πια παρά ελάχιστους. Δε δίνουμε μάχες οπισθοφυλακών, αλλά ανοίγουμε το δρόμο για τη δημιουργία μιας νέας κοινωνικότητας, που θα στηρίζεται στις επιθυμίες μας και στην αλληλεγγύη. Άλλωστε εδώ και δύο αιώνες είναι δημόσιο μυστικό ότι μόνο η συνεργασία εργαζόμενων και ανέργων μπορεί να εμποδίσει τα σχέδια του κεφαλαίου που στηρίζονται πάνω στη διαίρεση και τον ανταγωνισμό των εργατών. Κάθε άλλη επιλογή από μεριάς μας θα μας απομονώσει και θα μας διαλύσει.

«Όσο κρίσιμες κι αν είναι η κατάσταση κι οι συνθήκες στις οποίες βρίσκεσαι, μην απελπίζεσαι διόλου· στις περιστάσεις όπου πρέπει να φοβάσαι τα πάντα μη φοβάσαι τίποτα· όταν σε περιτριγυρίζουν κάθε λογής κίνδυνοι, μη φοβάσαι κανένα· όταν δεν έχεις καμιά ελπίδα σωτηρίας να υπολογίζεις σε πολλές· όταν αιφνιδιάζεσαι, να αιφνιδιάζεις τον ίδιο τον εχθρό».

Σουν-Τσε, Η Τέχνη του Πολέμου

**ΔΕΝ ΘΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΜΕ ΜΕΤΑΞΥ
ΜΑΣ!**

δε θα γίνουμε
ΘΥΜΑΤΑ
του συστήματος
αλλά θα αγωνιστούμε
για την **ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ**

**Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΕΠΘ
ΘΑ
ΜΠΛΟΚΑΡΙΣΤΕΙ !**

«ΜΟΝΟ ΟΙ ΑΞΙΟΙ ΘΑ ΕΠΙΒΙΩΝΟΥΝ», ΜΑΣ
ΛΕΝΕ Τ' ΑΦΕΝΤΙΚΑ.

ΜΑΣ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΓΥΡΝΑΜΕ ΑΠΟ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ, ΝΑ ΜΑΖΕΥΟΥΜΕ
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ, ΝΑ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΟ
ΔΙΠΛΑΝΟ ΜΑΣ ΣΑΝ ΑΝΤΙΠΑΛΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΟ.

ΜΑΣ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΕΞΕΥΤΕΛΙΖΟΜΑΣΤΕ ΓΙΑ
ΜΙΑ ΑΘΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΗ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΝΑ
ΒΙΩΝΟΥΜΕ ΜΟΝΟΙ, ΜΗΝΣΙΚΑΚΟΙ, ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΙ
ΜΙΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ ΜΕΧΡΙ
ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΛΕΠΤΟ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.

ΟΜΩΣ ΕΜΕΙΣ
ΑΡΝΟΥΜΑΣΤΕ ΤΟΥΣ
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥΣ ΣΕ
«ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΣ» ΚΑΙ
«ΕΠΑΡΚΕΙΣ», «ΑΞΙΟΥΣ»
ΚΑΙ «ΑΝΑΞΙΟΥΣ».

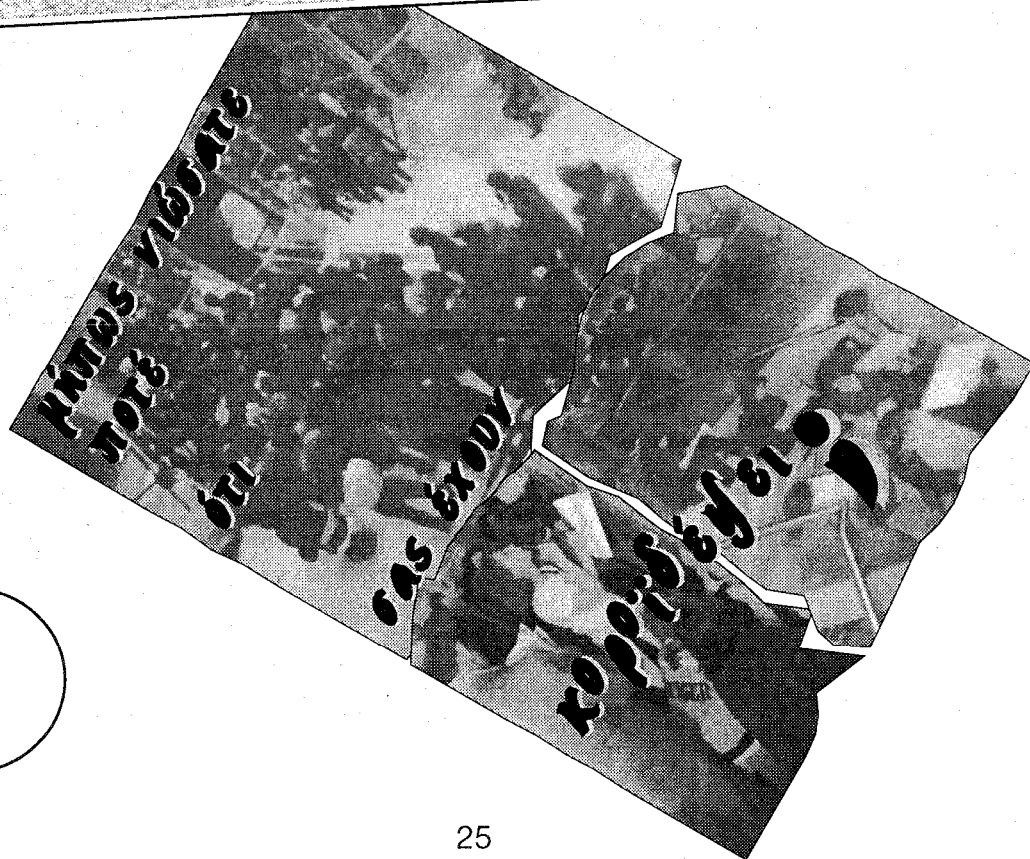
ΜΑΘΗΤΕΣ,
ΑΝΕΡΓΟΙ,
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ,
«ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ»
ΝΑ ΣΠΑΣΟΥΜΕ
ΤΟΥΣ
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥΣ!

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΙΣΘΟ ΧΩΡΙΣ
ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΕΡΓΟΥΣ
ΤΩΡΑ!

ΝΑ
ΣΑΜΠΟΤΑΡΟΥΜΕ ΜΕ
ΚΑΘΕ ΜΕΣΟ ΤΟ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΥΠΕΠΘ
ΓΙΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΝΕΡΓΟΥΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ!

ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ, ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ

για να μπλοκάρουμε το νόμο αρσένη πρέπει να ξεμπλοκάρουμε το περιεχόμενο και τη μορφή του αγώνα

Από τον Σεπτέμβρη που ο νόμος Αρσένη άρχισε δειλά-δειλά να μπαίνει σ' εφαρμογή, άρχισαν από το σύλλογο αδιορίστων οι κινητοποιήσεις εναντίον του. Μέσα σ' ένα κλίμα αγανάκτησης δημιουργήθηκε η εικόνα μιας ομόθυμης αντίδρασης απέναντί του. Γρήγορα το τοπίο ξεκαθάρισε, με πρώτους τους αναπληρωτές, που συγκροτήθηκαν σε τοπικούς συλλόγους, να διαχωρίζουν τη θέση τους διεκδικώντας *ειδικές ρυθμίσεις* και με τις συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες, άλλοτε αδέξια, άλλοτε απροκάλυπτα να στηρίζουν το υπουργείο (βλέπε π.χ. θέσεις ΔΟΕ υπέρ της αξιολόγησης). Το υπόλοιπο κομμάτι του κινήματος, στην πλειοψηφία του παραμένει εγκλωβισμένο στα πλαίσια της συνδικαλιστικής νομιμότητας και αντιστέκεται στην εφαρμογή του νόμου με μη συντεχνιακά μεν, αλλά γενικόλογα συνθήματα περί «Δημόσιας και Δωρεάν Παιδείας», που είναι ξεπερασμένα καθώς απηχούν κρατικιστικές σοσιαλδημοκρατικές απόψεις και δε θέτουν το πρόβλημα της *κρίσης των κοινωνικών σχέσεων στον καπιταλισμό σήμερα* μ' ένα μοντέρνο τρόπο.

Βρισκόμαστε τώρα στην τελική ευθεία πριν τη διεξαγωγή του διαγωνισμού για τις προσλήψεις και κατά τη διάρκεια της οργάνωσης της αντίστασης ενάντιά του. Ο διαγωνισμός συμπυκνώνει όλο το πνεύμα του νόμου: είναι **αξιολόγηση**, δηλ. *ανταγωνισμός, εξατομίκευση, διαχωρισμός σε «άξιους» και «ανάξιους», «επαρκείς» και «ανεπαρκείς», εσωτερίκευση της απόρριψης και της αποτυχίας, αυτοπειθαρχία, αυτοεπένδυση* μετρημένη με πιστωτικές μονάδες. Όλες τις αξίες της επιχείρησης που τείνουν να γίνουν κυρίαρχες στην ελληνική κοινωνία, ο νόμος θέλει να τις επιβάλλει στο δημόσιο «εξισωτικό» εκπαιδευτικό σύστημα, κάνοντας την πρόβα τζενεράλε του με το διαγωνισμό, με πειραματόζωα τους αδιορίστους ομογενοποιημένους πτυχιούχους που χρόνια περίμεναν το διορισμό τους απ' την επετηρίδα, τον τελευταίο εναπομείναντα θεσμό που θεωρητικά αναγνωρίζει μια τυπική ισότητα των πολιτών, ισότιμα πτυχία και εργασιακά δικαιώματα. Ο βασικός και μακροπρόθεσμος στόχος του νόμου είναι να μετατρέψει το σχολείο σε επιχείρηση, να το συμμορφώσει με την καπιταλιστική λογική της αποδοτικότητας και του ανταγωνισμού, να κάνει την επιλογή των μαθητών πιο σκληρή, **γιατί οι μαθητές, δηλ. οι μελλοντικοί εργαζόμενοι, είναι κυρίως στο στόχαστρο, και όχι οι αναπληρωτές, που γκρινιάζουν γιατί μέσα στα συνολικά του σχέδια το κεφάλαιο και η κυβέρνηση προβλέπουν και για κάποιους απ' αυτούς, παρεπιπτόντως, το πέταγμά τους έξω απ' τα σχολεία.**

Αν και τόσους μήνες το κράτος μέσω του υπαλλήλου του Αρσένη κάνει όσο πιο σαφές γίνεται ότι ο νόμος είναι μια μοντέρνα επίθεση παρόμοια με μεταρρυθμίσεις που έχουν **ήδη** γίνει στην Ευρώπη, μέρος μιας συνολικότερης αναδιάρθρωσης του καπιταλισμού **σε παγκόσμια κλίμακα**, κάποιοι ανασύ-

ρουν εθνικιστικές ανοησίες περί «ελλήνων αναπληρωτών», «ξεπούλημα της Ελλάδας», «συνωμοσία εβραίων» ή «γερμανών»(!;) που «Ξανάρχονται», πιστεύοντας ότι τέτοιες **ρατσιστικές και εθνικιστικές αθλιότητες** μπορούν να συγκινήσουν, την στιγμή που δε τους σώζουν πρώτα απ' όλα από τη γελοιότητα. Αλλά αυτά συμβαίνουν όταν ο φιλοτομαρισμός ψαρεύει από τα θολά νερά της εθνικο-δημοκρατικής ιδεολογίας. Το κεφάλαιο δεν έχει σύνορα, ο κάθε Αρσένης είναι εχθρός μας επειδή είναι εκπρόσωπός του και όχι επειδή είναι «ανθέλληνας», ο δε νόμος «του» δεν είναι προϊόν καμιάς «ανθελληνικής συνωμοσίας», αλλά, ας το ξαναπούμε, παρόμοιος με εκπαιδευτικές, εργασιακές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις παντού στον καπιταλιστικό κόσμο σήμερα. Εξάλλου, για το ελληνικό κράτος η αναφορά στα «εθνικά συμφέροντα» γίνεται μόνο για προπαγανδιστικούς λόγους για τους υπηκόους του, όταν π.χ. θέλει να τους σύρει σε κανένα εθνικιστικό συλλαλητήριο, σαν αυτά που είχαμε την ατυχία να ζήσουμε πριν από κάτι χρόνια. Τα πανώ με τα παραπάνω εθνικιστικά και ρατσιστικά συνθήματα έχουν θέση περισσότερο σε παρόμοιες «εθνικές γιορτές» παρά σε πορείες ενάντια σ' ένα τέτοιο νόμο. Ξεκαθαρίζουμε δε, ότι η αντίθεσή μας εστιάζεται στις εθνικιστικές **ιδέες και αντιλήψεις**, που μας πάνε πολύ πίσω, και όχι φυσικά σε πρόσωπα.

Επιπλέον, έχει απομείνει πια καμιά ψευδαίσθηση «νομικής δικαίωσης», σ' όσους ήλπιζαν απ' τη Δικαιοσύνη του κράτους; Τι παραπάνω πια πρέπει να κάνει το υπουργείο και το κράτος για να μας πείσουν ότι θα προχωρήσουν στην εφαρμογή του νόμου και τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, ακόμα και με τη βία, αν χρειαστεί; Μήπως δεν έχουν εμφανιστεί και τα πρώτα δημοσιεύματα που επισείουν την απειλή της αστυνομικής καταστολής της αντίστασης στα σχέδιά τους (βλ. «Εξουσία», 13/5/98); Μήπως έχει κανείς καμιά αυταπάτη για τη στάση που θα κρατήσουν οι συνδικαλιστικές ηγεσίες ΔΟΕ και ΟΛΜΕ, ως συνήθως, προκηρύσσοντας μια απεργία την πρώτη μέρα του διαγωνισμού και πορειούλα-γιορτή έξω από το υπουργείο για τα μάτια του κόσμου; Ήδη πολύς κόσμος έχει ανοίξει τα μάτια και βλέπει ότι η κατάργηση αυτού του νόμου και η ακύρωση του διαγωνισμού δεν μπορούν να γίνουν ούτε με συνθήματα ούτε με ανάθεση δραστηριοτήτων σε συνδικαλιστές ηγέτες. Τόσο το περιεχόμενο της αντίθεσής μας στο νόμο όσο και οι μορφές που αυτή παίρνει βρίσκονται πέρα από τη συνδικαλιστική πρακτική. Η εποχή της εκπροσώπησης και της παθητικότητας τελειώνει. Οι επιτροπές αγώνα, που θα βγούν από τις γενικές συνελεύσεις δασκάλων και καθηγητών θα πρέπει να συντονιστούν με τις φοιτητικές συλλογικότητες για την οργάνωση των καταλήψεων των εξεταστικών κέντρων. Ήδη η συνέλευση της ΠΕΑΕ έχει μετατραπεί σε ανοιχτή συνέλευση αδιόριστων, μόνιμων και φοιτητών και θα πρέπει να γίνει ο κεντρικός χώρος συντονισμού και οργάνωσης.

**ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ, ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ
ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ**

ΤΑΞΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΣΕΠ

Όσα ακολουθούν δε φιλοδοξούν να έχουν το χαρακτήρα μιας πλήρους καταγραφής ή ανάλυσης των φωτισμένων απ' τις μολότωφ και σηματοδεδειγμένων απ' το ταξικό μίσος ημερών του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη των εκπαιδευτικών. Ούτε μπορούν ακόμα να εμπλουτιστούν μ' ένα χρονικό όλων των γεγονότων και συγκρούσεων πανελλαδικά τις ίδιες μέρες. Κάτι τέτοιο απαιτεί μια ηρεμία που οι ακόμα μπαρουτοκαπνισμένες στιγμές δε διαθέτουν και μια συλλογική προσπάθεια που υποσχόμαστε ότι θα υπάρξει. Επί του παρόντος κάνουμε μια πρώτη αποτίμηση των στιγμών που ζήσαμε γύρω απ' το εξεταστικό κέντρο του 18ου Λυκείου των Πατησίων. Μια και δε μπορούμε να μιλάμε ούτε για νίκη ούτε για ήττα, απ' τη δική μας τη σκοπιά, την προλεταριακή, θέλουμε να φωτίσουμε εκείνες τις πλευρές της θεωρίας και της πράξης που οδήγησαν σ' αυτήν την έκρηξη του αγώνα, συμβάλλοντας στη συνέχισή του.

Αυτό που έγινε φανερό σε όλους, απ' τον πιο συντηρητικό αδιόριστο ως και τον πιο πρωτοκλασάτο καθοδηγητή, προς έκπληξη του πρώτου και προς φόβο του δεύτερου ήταν πως ό, τι συνέβη από τις 11 Ιούνη και μετά μόνο σαν ταξικός πόλεμος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Η κλιμάκωση αυτού του πολέμου ήταν ραγδαία και δε μπορούσε παρά να πάρει τα σαφή χαρακτηριστικά μιας στρατιωτικής αναμέτρησης.

Για τους γνωρίζοντες, ο αγώνας ενάντια στο νόμο 2525 είχε ξεκινήσει πριν ακόμα τη ψήφιση του στη Βουλή στο τέλος Αυγούστου, με τις πρώτες κινητοποιήσεις των αδιόριστων, το μοίρασμα προκηρύξεων στα σχολεία με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και, ήδη από το φθινόπωρο, δεν είχε καμία στήριξη από ΟΛΜΕ/ΔΟΕ. Καθώς οι μόνες διατάξεις του νόμου που εφαρμόστηκαν τη χρονιά που πέρασε ήταν η κατάργηση της επετηρίδας και η εισαγωγή των πρώτων ΠΣΕ, ο αγώνας ενάντια στο νόμο δεν αγκάλιασε άλλους πέρα από τους αδιόριστους, τους αναπληρωτές και τους φοιτητές. Το εκπαιδευτικό σύστημα-πανεποπτική φυλακή, όπου όλοι και όλα θα υπόκεινται σε διαρκή αξιολόγηση βρίσκεται ακόμα στα σπάργανα. Το αποτέλεσμα ήταν να μην μπορεί αντικειμενικά να γίνει κατανοητό σε όλους -και ειδικότερα στους μαθητές, που απουσίαζαν από τους αγώνες- το μέγεθος της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης. Η κινητοποίηση όλων των αστυνομικών δυνάμεων της χώρας για την υλοποίηση ενός μόνο μέρους της μεταρρύθμισης αποδεικνύει εκ των υστέρων την τεράστια σημασία που αποδίδει η εξουσία σ' αυτή.

Η κινητοποίηση δασκάλων μέσα από γενικές συνελεύσεις στις αρχές Μάη ενίσχυσε την τελευταία στιγμή το μέτωπο αδιόριστων και φοιτητών. Δυο βδομάδες πριν την σύγκρουση μάλιστα «βρίσκεται» η οργανωτική μορφή του αγώνα των δασκάλων, οι επιτροπές αγώνα, που συγκροτούνται α) από αριστερούς συνδικαλιστές που στοχεύουν στην πολιτική κεφαλαιοποίηση του αγώνα προς όφελος των συνδικαλιστικών παρατάξεων τους και β) από μια

μειοψηφία ανένταχτων συνδικαλιζόμενων. Στόχος των πρώτων ήταν να σχηματίσουν μια μπολσεβίκικου τύπου «κεντρική συντονιστική επιτροπή», δηλαδή ένα συντονιστικό των αριστερών παρεμβάσεων/συσπειρώσεων δασκάλων και καθηγητών, μια σκιά ΟΛΜΕ/ΔΟΕ που θα επιχειρούσε να διευθύνει τον αγώνα καλυπτόμενη από το **θέαμα** των αμεσοδημοκρατικών αποφάσεων. Στόχος των δεύτερων ήταν να πάρουν στα χέρια τους τον αγώνα υλοποιώντας τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεών τους χωρίς να πολυκαταλαβαίνουν ότι αυτό περνάει μόνο μέσα από τη σύγκρουση με τη συνδικαλιστική ηγεσία και τις παρατάξεις.

Η «κεντρική συντονιστική επιτροπή» που είχε ήδη σχηματιστεί πριν τη συνέλευση στο MAX στις 5 Ιούνη προσπονήθηκε μπροστά σε 1000 ανθρώπους, που αγωνιούσαν να βρουν μια μέθοδο και ένα τρόπο οργάνωσης του αγώνα, ότι άρχισε **εκεί** τη συγκρότησή της. Ήταν η τελική πράξη μιας γελοίας διαδικασίας καπελώματος. Και κατέληξε έτσι η σύντομη ιστορία των επιτροπών αγώνα, αφού πρώτα οι αριστεροί συνδικαλιστές είχαν καταφέρει να τις αδρανοποιήσουν -με σημαντική εξαίρεση κάποιες επιτροπές αγώνα που οργάνωσαν τη συνάντηση δασκάλων-καθηγητών-φοιτητών στην Ιωννίδειο και έβγαλαν ένα από τα ελάχιστα ψηφίσματα με σαφή θέση υπέρ της κατάληψης των εξεταστικών κέντρων που βγήκε από τον εκπαιδευτικό χώρο. Και κατέληξε έτσι άδοξα η σύντομη ιστορία των επιτροπών αγώνα γιατί οι απλοί εργαζόμενοι που τις στελέχωσαν ποτέ δεν κατάφεραν να βγουν από τη λογική της ανάθεσης ευθυνών στους επαγγελματίες «αγωνιστές».

Παρ' όλα αυτά το καζάνι έβραζε. Κανείς δεν ήταν ικανοποιημένος απ' όσα «αποφασίστηκαν» στο MAX (ούτε 80 με 100 χέρια δεν σηκώθηκαν για να υπερψηφίσουν τις «αποφάσεις»). Ορισμένοι συνδικαλιστές μιλούσαν για καταλήψεις την Πέμπτη το πρωί, χωρίς να εξηγούν πώς θα τις κάνουν. Δέχτηκαν την πορεία της

ΟΛΜΕ/ΔΟΕ για το βράδυ της Τετάρτης με ρητό στόχο την επίδειξη μαζικότητας, αλλά χωρίς να μπορούν να αποδείξουν σε κανένα τη χρησιμότητά της.

Όλα αυτά οδήγησαν έναν μικρό αριθμό επιτροπών και ατόμων να κινηθεί αυτόνομα από τη συντονιστική επιτροπή με στόχο κατάληψη την Τετάρτη το μεσημέρι, σε χρόνο που θα αιφνιδίαζε τις δυνάμεις της τάξης. Το σχέδιο αυτό ναυάγησε τελικά και φέρουν την ευθύνη γι' αυτό τα περισσότερα μέλη μιας συντονιστικής πρωτοβουλίας φοιτητών που την τελευταία στιγμή αποφάσισαν πως δεν ικανοποιούνται οι «όροι της μαζικότητας». Την Τετάρτη το βράδυ έγινε η πορεία -περίπατος προς τη βουλή. Μετά τη λήξη της πορείας μία ομάδα αναπληρωτών θέλησε να κινηθεί πρωτοβουλιικά και να καταλάβει το εξεταστικό κέντρο της Πεύκης. Μετά από λίγες ώρες ο αριθμός των ατόμων που θα επιχειρούσε την κατάληψη ήταν μεγαλύτερος. Η κατάληψη έγινε γύρω στις 2. Ογδόντα άτομα βρίσκονταν την Πεύκη, η κεντρική συντονιστική επιτροπή -που είχε συρθεί πίσω από τα γεγονότα- μεταξύ αυτών, τα κανάλια από πολύ νωρίς, καθώς και μία κλούβα. Η κατάληψη εκκενώθηκε στις 6 και μισή το πρωί.

Το πρωί της Πέμπτης έξω από το 18ο Λύκειο Πατησίων τα δύο αντίπαλα στρατόπεδα είχαν παραταχθεί: απ' τη μια τα ΜΑΤ που είχαν ήδη καταλάβει το σχολείο και το γύρω χώρο και απ' την άλλη φοιτητές, αδιόριστοι, μόνιμοι και εργαζόμενοι. Η σύγκρουση είχε τέτοια σφοδρότητα και ένταση που τα ΜΑΤ αιφνιδιάστηκαν. Τα πρόχειρα οδοφράγματα και οι κοτρόνες που εκσφενδονίζονταν πάνω τους δεν τρόμαξαν μόνο τις δυνάμεις καταστολής αλλά και τους εσωτερικούς καταστολείς του κινήματος που ήθελαν μεν μια σύγκρουση -αφού πια αυτό ήταν αναπόφευκτο απ' την πίεση του κόσμου- αλλά περιορισμένη στα γνωστά πλαίσια της «ελεγχόμενης όξυνσης» αλά ΚΚΕ. Ο πρόχειρος εξοπλισμός αυτών που συγκρούονταν δεν ήταν αρκετός ν' ανακόψει την επέλαση των ΜΑΤ. Τατζήδων που ρίχνοντας τόνους χημικών κάναν τις 3 πρώτες συλλήψεις. Το πλήθος καταδιωκόμενο ξανασυγκεντρώθηκε και οι διαθέσεις ήταν αντικρουόμενες. Άλλοι ζητούν σύγκρουση, άλλοι θέλουν κατευνασμό. Ακολουθεί πορεία 2500 ατόμων προς το αστυνομικό τμήμα της περιοχής, αν και οι συλληφθέντες είχαν ήδη οδηγηθεί στην ασφάλεια. Λίγο αργότερα επιστρέφουν στην Πατησίων και γίνεται ανοιχτή γενική συνέλευση όπου η γενική διάθεση ήταν να παραμείνουν αποκλεισ-

σόμενων. Ανανεώνοντας το ραντεβού για τις 5 το απόγευμα στην πλατεία του Αγ. Ελευθερίου και ενώ ο κόσμος βρισκόταν διάσπαρτος σε γειτονικά σημεία τα ΜΑΤ ξαναεπέλασαν κάνοντας επίθεση-σκούπα και συνέλαβαν άλλους 3 διαδηλωτές προσκομίζοντας στο αστυνομικό τμήμα τα «ενοχοποιητικά στοιχεία»: κράνη και μαυροκόκκινες σημαίες! Την ίδια μέρα δύο νεαροί διαδηλωτές που βρίσκονταν μέσα σε τρόλλευ, έχοντας ήδη σταμπαριστεί, γίνονται αντιληπτοί από ΜΑΤ. Τατζήδες διερχόμενης κλούβας, οι οποίοι ακινητοποιούν το τρόλλευ αναγκάζοντας τον οδηγό με την χρήση όπλου ν' ανοίξει την πόρτα για να συλλάβουν τους δύο νεαρούς. Την Παρασκευή 12/6, πρώτη μέρα του διαγωνισμού, ο χρόνος συνάντησης ήταν νωρίς, γύρω στις 6. Ο αποκλεισμός λειτούργησε αρκετά καλά μέχρι τις 9, και μόνο καμιά 30αριά υποψήφιοι κατάφεραν να τρυπώσουν στο σχολείο. Τις αρχικές συμπλοκές μπροστά στην είσοδο του κέντρου ακολούθησε ένας αρκετά καλά οργανωμένος αποκλεισμός, όπου εκατοντάδες άνθρωποι αποφασιστικά εμποδίζαν οποιονδήποτε επιτηρητή και υποψήφιο να εισέλθει. Συχνά οι αντεγκλήσεις μεταξύ διαδηλωτών και υποψήφιων φτάναν σε γιουχαϊσματα και χειροδικίες. Εδώ να σημειωθεί ότι η στάση αρκετών από μας, κατά τη διάρκεια υποβολής των αιτήσεων των υποψηφίων στις νομαρχίες δεν ήταν επιθετική, καθώς θεωρούσαμε ότι μια και τον κύριο όγκο των αδιόριστων θα τον πρωτοσυναντούσαμε εκεί και όχι στα άδεια έδρανα των συνελεύσεων της ΠΕΑΕ ήταν μια καλή ευκαιρία για προσέγγιση και όχι «πολεμική αναμέτρηση». Κοινωνικά, το σώμα των υποψηφίων είναι άνεργοι ή προσωρινοί στην πλειοψηφία τους, θύματα της καπιταλιστικής ιδεολογίας της αξιοκρατίας. Όταν όμως την Παρασκευή, ήδη γνωρίζοντας τις συγκρούσεις, τους τραυματισμούς και τις συλλήψεις της προηγούμενης πανελλαδικά άρχισαν να συρρέουν σε μπουλούκια απαιτώντας με αρκετό θράσος κάποιοι, κουτοπόνηρα οι περισσότεροι, την είσοδό τους, η υπομονή μας εξαντλήθηκε. Όλο το μέγεθος του κοινωνικού κρετινισμού, του μικροαστισμού και της καφρίλας φανερώθηκε στα πρόσωπα αυτών, που πολλοί συνοδευόμενοι απ' τους γονείς τους είτε το παίζαν αδιάφοροι ή περίμεναν υπομονετικά στη γωνία να μας διαλύσουν τα δακρυγόνα και τα γκλομπς των ΜΑΤ για να περάσουν με την προστασία τους. Έγκυες υποψήφιες υπέστησαν δακρυγόνα προκειμένου να διαγωνιστούν «για το παιδί τους». Σ' αυτούς τους

«πρωτοπόρους της αξιοκρατίας», τους πρωτοπόρους του φιλοτομαρισμού θ' άξιζε μια διαπόμπευση στ' ΕΑΣ και το ότι κάτι τέτοιο δεν έγινε συγκαταλέγεται στην καθυστέρηση των αγωνιζομένων, στην έλλειψη φαντασίας μας ή ίσως στο περισσό τακτ που μας χαρακτηρίζει. Ακούσαμε εκείνες τις μέρες εκπαιδευτικούς να δίνουν ραντεβού σ' αυτούς τους «πρωτοπόρους» τον Σεπτέμβρη στα σχολεία.

Στα οδοφράγματα της Παρασκευής δεν έλειψαν οι ενδοσυμπλοκές μ' επίμαχο σημείο την περισσότερη ή λιγότερη επιθετική στάση μας απέναντι στα ΜΑΤ. Πολλοί αδιόριστοι, συντηρητικοί και άπειροι από συγκρούσεις, θεωρούσαν ότι βρίσκονταν εκεί για να «διαμαρτυρηθούν» και άρα ερμήνευαν οποιοδήποτε πετροβόλημα, οδοφράγμα ή μολότωφ σαν «τραμπουκισμό» ή «άσκοπη πρόκληση». Αλλά αν σ' αυτούς συγχωρείται αυτή η στάση λόγω απειρίας, δεν υπάρχει καμιά δικαιολογία για τους αριστερούς καθοδηγητές που ανέσυραν απ' το χρονοντούλαπο της ιστορίας του ΚΚΕ τις κατηγορίες περί «προβοκατόρων», οι οποίες σε τακτά χρονικά διαστήματα του ταξικού πολέμου επιστρατεύονται σα μέσο χειραγώγησης.

Η μεγάλη όμως διαφορά με οποιαδήποτε άλλη περίπτωση είναι ότι τις συγκεκριμένες μέρες, στα συγκεκριμένα σημεία, οποιοδήποτε όπλο δεν είχε παρά μία αξία χρήσης: τη συνέχιση του αποκλεισμού των κέντρων μέσω της αυτοπροστασίας. Τα ΜΑΤ είχαν εντολή να μας διαλύσουν με οποιοδήποτε κόστος, άρα ό, τι χρησιμοποιούσε το δικό μας στρατόπεδο δεν ήταν απλά χρήσιμο, αλλά και αναγκαίο, στο βαθμό βέβαια που επιλέγαμε να παραμείνουμε στο πεδίο της μάχης. Εξάλλου αν δεχτούμε ότι ένας άλλος λόγος αντίδρασης στις συγκρούσεις άρα και στα υλικά της μέσα ήταν μια φιλειρηνική στάση, η αντιφατικότητα και η επικινδυνότητα αυτής της στάσης έγιναν γρήγορα φανερές: δεν πηγαίνεις σε ραντεβού όπου είναι πια προφανέστατος στόχος η σύγκρουση, με άδεια χέρια και πασιφιστικές διαθέσεις όταν ξέρεις ότι ο εχθρός θα σε τσακίσει. Θα μπορούσες κάλλιστα ν' αυτοπυρποληθείς διαμαρτυρόμενος.

Την ίδια μέρα γίναν δύο ακόμα συλλήψεις από ασφαλίτες και ΜΑΤατζήδες και ενώ το υπουργείο έδινε νέα παράταση, μέχρι τις 10, για την έναρξη του διαγωνισμού, και όλα έδειχναν ότι τα ΜΑΤ επιχειρούσαν να μας διαλύσουν, οι αριστεροί καθοδηγητές με τις ντου-ντούκες σήκωναν κύματα ενθουσιασμού και νίκης σπρώχνοντας τον κόσμο σε ...αποχώρηση με πορεία προς τα δικαστήρια για τη δίκη των 6 συλληφθέντων.

Στο τελευταίο, όπου και βρισκόμασταν κανένα κανάλι δε μπορούσε να πλησιάσει και έτσι δεν είχαμε τη χαρά να έχουμε δημοσιογραφική κάλυψη για τα όσα διαδραματίστηκαν. Αυτό θα το κάνουμε τώρα εμείς. Το μπλοκ συγκροτούνταν βασικά από διάφορους αριστερούς, αδιόριστους και καθηγητές, νεαρούς δασκάλους, μητροπολιτική νεολαία και αναρχικούς που κράτησαν και το μεγαλύτερο βάρος των συγκρούσεων. Γίναν δύο οδοφράγματα και ρίψεις πετρών και μολότωφ ανέκοπταν επί 3 περίπου ώρες τις επιθέσεις των ΜΑΤ. Αυτό που αξίζει να τονιστεί είναι η άσογη συνεργασία όλων όσοι βρεθήκαμε να οδομαχούμε στο συγκεκριμένο σημείο. Αν και οι ρόλοι μεταξύ των μαχητών της πρώτης γραμμής που ρίσκαραν πολύ για να πλησιάσουν τις πρώτες ορδές των ΜΑΤατζήδων και του κυρίως μπλοκ δεν εναλλάχθησαν παρά μόνο σε στιγμές, εν τούτοις η σύμπνοια ήταν συγκλονιστική. Οι αλυσίδες δεν σπάγαν παρά τα δακρυγόνα, κάλυπταν τους μπροστινούς με τον όγκο και την αποφασιστικότητά τους και άνοιγαν όταν υποχωρούσαν αυτοί της πρώτης γραμμής. Συγκινητική ήταν επίσης η αλληλεγγύη των κατοίκων που με φαγώσιμα, λεμόνια, νερό, φαρμακευτικό υλικό και ηθική υποστήριξη απέδειξαν

Τα ΜΑΤ όντως ξαναχτύπησαν και ο κόσμος συγκεντρώθηκε στην Πατησίων όπου ένα μπλοκ συνέχισε τη σύγκρουση και οι περισσότεροι στο άλλο αναρωτιόντουσαν γιατί αποχωρούμε. Τελικά τα δύο μπλοκ ενώθηκαν σε

πορεία προς την Ευελπίδων, η οποία σταμάτησε στο ύψος του Πανελληνίου και ενώ οι διμοιρίες κατηφόριζαν, το πλήθος διαλυόταν.

Μετά από όλα αυτά η συντονιστική επιτροπή αποφάσισε να εκτονώσει περισσότερο την κατάσταση πραγματοποιώντας το Σάββατο το πρωί αποκλεισμό του κέντρου της Πεύκης. Παρά τις αντιξοές συνθήκες ο κόσμος που συγκεντρώθηκε στην Πεύκη προσπάθησε πράγματι ν' αποκλείσει το σχολείο. Ένας μεγάλος αριθμός εξεταζόμενων

μπόρεσε τελικά να μπει μέσα. Ο εισαγγελέας που για πρώτη μέρα βρέθηκε έξω από τα εξεταστικά κέντρα ήταν ένα καλό επιχείρημα για τους συνδικαλιστές για να προσπαθήσουν να διαλύσουν τον κόσμο ήδη από τις 9 και μισή. Γύρω στις 11 οι τελευταίοι συγκεντρωμένοι άρχισαν ν' αποχωρούν.

Την Κυριακή στα Πατήσια η οργή για την εκτονωτική διαδρομή που ακολουθούσαν όσοι ακόμα πίστευαν ότι μπορούσαν να καθοδηγήσουν τον αγώνα ήταν πια ξέχειλη. Από πολύ νωρίς, γύρω στις 6, τα ΜΑΤ επιτέθηκαν με δακρυγόνα στο σταθμό του Αγ. Ελευθερίου και συνέλαβαν έναν οικοδόμο χτυπώντας τον άγρια. Τα μπλοκ ξανασυγκροτήθηκαν γρήγορα σε τρία κυρίως σημεία: στην Αγ. Βαρβάρα, στην Πατησίων και στη λεωφόρο Ιωνίας, κάτω απ' το σταθμό του Αγ. Ελευθερίου.

Στο τελευταίο, όπου και βρισκόμασταν κανένα κανάλι δε μπορούσε να πλησιάσει και έτσι δεν είχαμε τη χαρά να έχουμε δημοσιογραφική κάλυψη για τα όσα διαδραματίστηκαν. Αυτό θα το κάνουμε τώρα εμείς. Το μπλοκ συγκροτούνταν βασικά από διάφορους αριστερούς, αδιόριστους και καθηγητές, νεαρούς δασκάλους, μητροπολιτική νεολαία και αναρχικούς που κράτησαν και το μεγαλύτερο βάρος των συγκρούσεων. Γίναν δύο οδοφράγματα και ρίψεις πετρών και μολότωφ ανέκοπταν επί 3 περίπου ώρες τις επιθέσεις των ΜΑΤ. Αυτό που αξίζει να τονιστεί είναι η άσογη συνεργασία όλων όσοι βρεθήκαμε να οδομαχούμε στο συγκεκριμένο σημείο. Αν και οι ρόλοι μεταξύ των μαχητών της πρώτης γραμμής που ρίσκαραν πολύ για να πλησιάσουν τις πρώτες ορδές των ΜΑΤατζήδων και του κυρίως μπλοκ δεν εναλλάχθησαν παρά μόνο σε στιγμές, εν τούτοις η σύμπνοια ήταν συγκλονιστική. Οι αλυσίδες δεν σπάγαν παρά τα δακρυγόνα, κάλυπταν τους μπροστινούς με τον όγκο και την αποφασιστικότητά τους και άνοιγαν όταν υποχωρούσαν αυτοί της πρώτης γραμμής. Συγκινητική ήταν επίσης η αλληλεγγύη των κατοίκων που με φαγώσιμα, λεμόνια, νερό, φαρμακευτικό υλικό και ηθική υποστήριξη απέδειξαν

ότι δεν ήμασταν μόνοι μας (παρόμοια εργατική αλληλεγγύη υπήρχε όλες τις μέρες από εργάτες του ηλεκτρικού σιδηρόδρομου που μας προμήθευαν με πέτρες και λαστούς μέσα από τις ράγες). Η κούραση άρχισε να μας καταβάλλει και καθώς πέρασε το κρίσιμο σημείο των 9, όλοι άρχισαν να οσμίζονται τον κίνδυνο. Όσοι βρίσκονταν στην εναέρια γέφυρα πετώντας πέτρες και έχοντας καλύτερη εποπτεία προειδοποίησαν για την επίθεση των MAT απ' τη μεριά του σταθμού. Η επιδρομή των MAT έγινε συντονισμένα από δύο σημεία, εμπρός και πλάγιως και οι πρώτες γραμμές δεν μπόρεσαν να τους ανακόψουν. Το πλήθος πανικόβλητο άρχισε να υποχωρεί προς τα πίσω πνιγμένο στα δακρυγόνα. Τότε κατέφθασε και η τρίτη διμοιρία απ' την Πατησίων που μας έκλεισε από πίσω πετώντας χημικά ανάμεσά μας. Όσοι δεν πρόλαβαν να φύγουν από πίσω ή πάνω από τη γέφυρα πήδηξαν μέσα στις γραμμές του τραίνου πάνω από τα ψηλά, σκουριασμένα συρματοπλέγματα τρέχοντας μέσα σε τόνους χημικών προς την Αχαρνών. Πολλοί μπήκαν σε διαμερίσματα πολυκατοικιών και οι κάτοικοι τους προστάτησαν μην ανοίγοντας στους MAT ατζήδες που χτύπαγαν τα κουδούνια. Καμιά 30αριά δέχτηκαν τη φιλοξενία ενός ηλικιωμένου που τους κράτησε μέχρι να περάσει ο κίνδυνος, και 8 άτυχοι συνελήφθησαν. Τα MAT μας κυνήγησαν μέχρι την Αχαρνών όπου κάποιοι συγκροτηθήκαμε και επιστρέψαμε στις γραμμές για να βρούμε πιθανούς τραυματίες. Εκεί οι MAT ατζήδες που έχοντας πια καταλάβει τη γέφυρα περήφανα μας αντίκριζαν, εισέπραξαν βρισίδια και μπινελίκια από αδιόριστους και μεσήλικες καθηγητές που σίγουρα δε θα περίμεναν ποτέ από «κόσμιους» εκπαιδευτικούς. Στην Πατησίων, αφού πια τα οδοφράγματα είχαν διαλυθεί συγκροτείται πορεία ξανά προς τα δικαστήρια.

Τη Δευτέρα, λίγος πια κόσμος συγκεντρώθηκε στον σταθμό του Αγ. Ελευθερίου και γύρω απ' το σχολείο και τα MAT ήρθαν με πολύ άγριες και τρομοκρατικές διαθέσεις μιλώντας για συλλήψεις, για άτομα που έχουν βιντεοσκοπηθεί από τις προηγούμενες μέρες και δείχνοντας κόσμο. Αργότερα στα δικαστήρια φέραν τους 9 συλληφθέντες με διμοιρίες των MAT που έχοντας πια αφηνιάσει συνέλαβαν επιτόπου νεαρό φοιτητή.

Το βράδυ στο συλλαλητήριο, ο πρόεδρος της ΟΛΜΕ, Τσούλιας, δέχεται άγρια επίθεση με γιγασκούρτια και καρέκλες από καθηγητές, αδιόριστους και πωρωμένους αντιγραφειοκράτες που θα μπορούσαν ακόμα και να τον λυντσάρουν αν δεν επενέβαιναν σώζοντάς τον διάφοροι αριστεροί.

Καμιά καταγγελία της δε μπορεί ν' ανακόψει ούτε την οργή του κόσμου, ούτε δυστυχώς την κρατική απάντηση, που ήταν βίαιη και άμεση. Την Τρίτη το απόγευμα έξω από τα δικαστήρια όπου ολοκληρώθηκε η ανάκριση των 9 και απελευθερώθηκαν, 2 φοιτητές και ένας αδιόριστος δέχτηκαν δολοφονική επίθεση από 9 τραμπούκους με πολιτικά. Ενώ ο ένας χαροπαλεύει και οι δύο είναι τραυματίες, ποιός αμφιβάλλει ότι ανεξάρτητα αν ήταν χρυσαυγίτες ή ασφαλίτες, τα κτήνη αυτά ήταν σε διατεταγμένη υπηρεσία ρεβανσισμού για την ένταση του κοινωνικού πολέμου που είχε προηγηθεί με αφορμή το διαγωνισμό και συγκεκριμένα για την επίθεση ενάντια στον Τσούλια; Οποιοδήποτε πίσωγύρισμα σ' αυτή τη φάση δε θα θάψει απλά το κίνημα, αλλά θα αποδειχτεί ιδιαίτερα επικίνδυνο δίνοντας στο κράτος το πάνω χέρι της αντεπίθεσης σε πολιτικό επίπεδο και σε καθημερινό (με «δηλώσεις μετάνοιας» συνδικαλιστών και κυνηγητό αγωνιστών).

Εδώ ακολουθούν τα πρώτα συμπεράσματα που βγάζουμε, όντας ακόμα μέσα στο κλίμα των ημερών. Αναμφίβολα, έγινε σ' όλους φανερό ότι η ταξική σύγκρουση με τη μορφή των οδομαχιών ήταν το αποτέλεσμα του ξεπεράσματος όχι μόνο της γραφειοκρατίας αλλά και της αριστερής χειραγώγησης. Το αυθόρμητο των

Είναι φανερό ότι καμιά οργάνωση ή γκρουπούσκουλο δε

μπορεί να ελέγξει την οργή και την εκδικητική μανία όλων όσοι συμμετείχαν ενεργά στις οδομαχίες γύρω από τα εξεταστικά κέντρα και που στο

πρόσωπο του ανώτερου κρατικού υπάλληλου Τσούλια βλέπουν την κρατική εξουσία και καταστολή, τη γραφειοκρατία και τους νεκροθάφτες των κοινωνικών κινήματων. Την ίδια μέρα οι

Αριστερές Συσπειρώσεις-Παρεμβάσεις των καθηγητών, ουσιαστικά λίγα άτομα συγκεκριμένων αριστεριστικών οργανώσεων, καταδικάζουν την επίθεση ενάντια στον Τσούλια επικαλούμενες «αρχές», μια καταγγελία που μόνο σα δήλωση νομιμοφροσύνης και προσπάθεια πολιτικοποίησης του φόβου απέναντι στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία μπορεί να ερμηνευτεί. Ας εξηγηθούμε λίγο. Δε συμμετείχαμε προσωπικά στην

απόπειρα λιντσαρίσματος και δεν είμαστε υπέρ των δολοφονικών επιθέσεων.

Άλλοι πιο ευφάνταστοι τρόποι δημόσιας διαπόμπευσης θα ήταν πιο αποτελεσματικοί (θα μπορούσαμε να διδαχθούμε πολλά απ' τους Αλβανούς συντρόφους που στην περσινή εξέγερσή τους ξεγύμνωσαν τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος Τριτάν Σέχου και τον περιέφεραν μ' ένα πράσο στον κώλο), όμως αυτό που έχει σημασία είναι ότι η πράξη της επίθεσης, όπως και αν έγινε, είναι συνέχεια του ταξικού ανταγωνισμού που διεξήχθη σ' όλη την Ελλάδα γύρω από τα εξεταστικά κέντρα.

Καμιά καταγγελία της δε μπορεί ν' ανακόψει ούτε την οργή του κόσμου, ούτε δυστυχώς την κρατική απάντηση, που ήταν βίαιη και άμεση. Την Τρίτη το απόγευμα έξω από τα δικαστήρια όπου ολοκληρώθηκε η ανάκριση των 9 και απελευθερώθηκαν, 2 φοιτητές και ένας αδιόριστος δέχτηκαν δολοφονική επίθεση από 9 τραμπούκους με πολιτικά. Ενώ ο ένας χαροπαλεύει και οι δύο είναι τραυματίες, ποιός αμφιβάλλει ότι ανεξάρτητα αν ήταν χρυσαυγίτες ή ασφαλίτες, τα κτήνη αυτά ήταν σε διατεταγμένη υπηρεσία ρεβανσισμού για την ένταση του κοινωνικού πολέμου που είχε προηγηθεί με αφορμή το διαγωνισμό και συγκεκριμένα για την επίθεση ενάντια στον Τσούλια; Οποιοδήποτε πίσωγύρισμα σ' αυτή τη φάση δε θα θάψει απλά το κίνημα, αλλά θα αποδειχτεί ιδιαίτερα επικίνδυνο δίνοντας στο κράτος το πάνω χέρι της αντεπίθεσης σε πολιτικό επίπεδο και σε καθημερινό (με «δηλώσεις μετάνοιας» συνδικαλιστών και κυνηγητό αγωνιστών).

Εδώ ακολουθούν τα πρώτα συμπεράσματα που βγάζουμε, όντας ακόμα μέσα στο κλίμα των ημερών. Αναμφίβολα, έγινε σ' όλους φανερό ότι η ταξική σύγκρουση με τη μορφή των οδομαχιών ήταν το αποτέλεσμα του ξεπεράσματος όχι μόνο της γραφειοκρατίας αλλά και της αριστερής χειραγώγησης. Το αυθόρμητο των

συγκρούσεων δημιούργησε ένα μητροπολιτικό αντάρτικο, ένα «εμφυλιο»πολεμικό κλίμα που μόνο με το κίνημα των μαθητικών καταλήψεων του 90-91 θα μπορούσε να συγκριθεί. Το πολιτικό περιεχόμενο αυτής της σύγκρουσης πήγε πέρα απ' την αντίθεση στο διαγωνισμό, ακόμα και το νόμο 2525. Το πεδίο της μάχης -με εντελώς υλικούς όρους- προσφέρθηκε σαν πεδίο εκδήλωσης του συλλογικού ταξικού μίσους και οργής. Οι δρόμοι των συγκρούσεων ήταν το σημείο συνάντησης προσωρινών και μόνιμων εργαζόμενων, εκπαιδευτικών και εργατών, φοιτητών και μαθητών με παλιούς καθηγητές τους, «εξωσχολικών στοιχείων» και συνδικαλιστών. Η **τάξη** επανενώθηκε με μια βιαιότητα που έβγαλε εκτός τόπου και χρόνου κάθε επίκληση συνδικαλιστικής νομιμότητας ή συντεχνιακής διαμαρτυρίας. Αν και ξεκίνησε σαν εκπαιδευτική κινητοποίηση, γρήγορα, είτε με άμεσες εκκλήσεις προς εργαζόμενους ή το «λαό» είτε με αυθόρμητη προσέλευση προλεταρίων, ο χαρακτήρας του αγώνα και η σύνθεση των υποκειμένων του απέκτησε γενικότερα ταξικά γνωρίσματα. Η έκρηξη του μίσους έδωσε στη σύγκρουση τη σαφήνεια της στρατιωτικής αναμέτρησης με την **κρατική εξουσία** που προσωποποιούνταν στα MAT. Οι **συναντήσεις** που έγιναν στο πεδίο της μάχης και είχαν σαν έκβαση τη μεγαλειώδη αυτή αναμέτρηση δεν ήταν πρωτίστως πολιτικές αλλά κοινωνικές. Προσωρινοί νεαροί προλεταριοί συνευρέθηκαν με αναπληρωτές, αδιόριστους και μόνιμους καθηγητές που μέχρι πρότινος πιθανά αποκαλούσαν «μικροαστούς», «βολεμένους» ή «μπάτσους μυαλών». Οι εκπαιδευτικοί είδαν από κοντά τους «γνωστούς-άγνωστους», θαύμασαν το θάρρος τους, εξοικειώθηκαν με τους «κουκουλοφόρους» και φόρεσαν και αυτοί μαντίλια. Φυσικά όλα αυτά δε συνέβησαν καθόλου ειδυλλιακά αλλά μέσα από αντεγκλήσεις ακόμα και συγκρούσεις. Πολλοί απ' τους εκπαιδευτικούς, αριστερούς ή μη, που στην Παρασκευή αντιδρούσαν βίαια σε πετροβολήματα και «τραμπούκικες ενέργειες που δυσφημούν τον αγώνα των εκπαιδευτικών», την Κυριακή βοήθουσαν στην κατασκευή μολότωφ και κάλυπταν όσους τις έριχναν. Πολλά είναι τα μαθήματα λοιπόν των οδοφραγμάτων και πολλοί οι αποδέκτες τους. Η άγρια νεολαία διδάχτηκε ότι ο «μικροαστισμός» και το «προσκύνημα» των εργαζομένων τις ήρμες μέρες μπορεί πολύ γρήγορα να εξελιχθεί σε προλεταριακή οργή. Ένα άλλο χρήσιμο μάθημα ελπίζουμε να είναι η συνείδηση ότι τα μπουκάλια δεν είναι φετίχ, ούτε ρίχνονται αδιακρίτως όπου λάχει, αλλά η πραγματική αξία χρήσης τους είναι μέσα σ' ένα συλλογικό,

προλεταριακό αγώνα όπου οι ταυτότητες και οι ρόλοι μπορούν να ξεθωριάσουν και ο αδιόριστος γίνεται δύσκολο πλέον να διακριθεί από τον «μπαχαλάκια». Αυτές τις μέρες μπόρεσε έστω για λίγο να φανεί τόσο η αυτοκτονική ματαιότητα ανούσιων «Πολυτεχνείων» όσο και ο συντηρητισμός και το αδιέξοδο των πορειών της συντεχνιακής ή συνδικαλιστικής νομιμότητας. Τα υποκείμενα των συγκρούσεων τόσο πολιτικά όσο και κοινωνικά κατάφεραν να σπάσουν την απομόνωσή τους και τους προκάτ, στενάχωρους ρόλους τους και να ενώσουν τα κομμάτια της τάξης έστω προσωρινά αλλά όμως ανεξίτηλα.

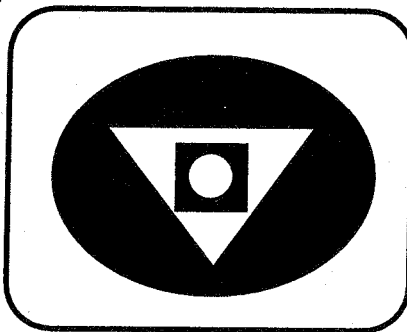
Αυτή η **κοινότητα αγώνα**, αυτή η συλλογικότητα αντίστασης ενάντια στα MAT, δηλ. τους υπερασπιστές της κυρίαρχης τάξης πραγμάτων, και ενάντια στην απάνθρωπη επιβίωση στον καπιταλισμό ξεπέρασε το ζήτημα του διαγωνισμού και την αντίθεση στο νόμο 2525 όπως την προετοίμασε μια «συνειδητή» αριστερή μειοψηφία. Γι' αυτό και η συνεργασία σε στρατιωτικό επίπεδο μπόρεσε επιτέλους να είναι ικανοποιητική καθώς τα «πολιτικά γραφεία» και διαβούλια αποδεικνύονταν ανίκανα. Η λογική (όπως και η πράξη) των αριστερών οργανώσεων έρχεται πάντα πίσω από τα γεγονότα -που σημειωτέον σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ξεπέρασαν ΟΛΟΥΣ όσοι συμμετείχαμε- καταδειχνοντας την ανορθολογικότητά της: κανένα πολιτικό πρόγραμμα, κανένα πολιτικό σχέδιο ή ντιρεκτίβα δε μπορεί να οριοθετήσει και να ελέγξει την ταξική σύγκρουση και καμιά ταξική σύγκρουση τέτοιας έντασης και έκτασης δε μπορεί ν' ακολουθήσει νοικοκυρεμένα τις αποφάσεις της «κεντρικής επιτροπής» του οποιουδήποτε γκρουπούσκουλου. Αυτό που μένει τώρα να εκφραστεί είναι ο ταξικός, πολιτικός **ΛΟΓΟΣ**. Όλοι αυτοί που για φαινομενικά διαφορετικούς λόγους συνεργάστηκαν πίσω από τα οδοφράγματα πρέπει να βρούν τη φωνή που θα αναδείξει το δικίο του αγώνα τους, να δείξουν την αλήθεια που αναζητά η πράξη τους. Οποιαδήποτε υποχώρηση σαν ένδειξη νομιμοφροσύνης ή προσπάθεια ενσωμάτωσης στη συνδικαλιστική νομιμότητα θα δώσει το πράσινο φως στο κράτος να συνεχίσει τις διώξεις, να εκβιάσει το κίνημα σε πολιτική ήττα.

Κ. Β. Γ.
18-6-98

Αυτό που χρειάζεται να υπογραμμιστεί από την αρχή είναι ότι η σημασία των κινητοποιήσεων μεταξύ 11 και 15 Ιουνίου στο εξεταστικό κέντρο των Πατησίων δεν κρίνεται από την αποτελεσματικότητά τους. Ο διαγωνισμός του ΑΣΕΠ έγινε, η επετηρίδα δεν υφίσταται πλέον ως θεσμός από 1-1-98 και όσο γρηγορότερα το συνειδητοποιήσουμε αυτό τόσο το καλύτερο. Όμως σε σχέση με το ζήτημα της αποτελεσματικότητας, αυτά που προκαταρκτικά πρέπει να μας αγχώσουν και να μας εξοργίσουν είναι τα εξής: από τη μια, η καταφανέστατη αναντιστοιχία μεταξύ της κοινωνικής σύνθεσης του υποκειμένου των κινητοποιήσεων και των διεκδικήσεων που προβλήθηκαν —αναντιστοιχία, η οποία αποτελεί ίσως τον πυρήνα της σχετικής αναποφασιστικότητας που επιδείχτηκε εκείνες τις ημέρες στα εξεταστικά κέντρα. Από την άλλη, το θράσος και η υποκρισία της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία για το μόνο που αγωνίστηκε, με νύχια και με δόντια, ήταν η δική της νομιμοποίηση ως η συνδικαλιστική ηγεσία του κινήματος. Νομιμοποίηση, φορέας και μέσο της οποίας δε θα μπορούσαν να είναι παρά μόνο οι υπονομευτικοί χειρισμοί προς την εκτόνωση και το ξεδόντιασμα του κινήματος.

Από ιστορικής πλευράς, τα γεγονότα στη γειτονιά των Πατησίων ως μητροπολιτική σύγκρουση μπορούν να συγκριθούν ίσως μόνο με τα γεγονότα της ΕΑΣ το 1992, ενώ σίγουρα αποτελούν πλατύτερο —όχι από ποσοτικής άποψης— κίνημα ακόμα και από το κίνημα των καταλήψεων του '90-'91. Και είναι ακριβώς το πλάτος του κινήματος μαζί με τη σφοδρότητά του αυτά που συνιστούν το νέο ποιοτικό στοιχείο: δεν είναι μόνο η διαφορετική κοινωνική προέλευσή τους ως τέτοια (δάσκαλοι, αναπληρωτές, φοιτητές, αδιόριστοι, προσωρινοί εργάτες, ελάχιστοι μαθητές και λίγοι μόνιμοι καθηγητές), αλλά κυρίως το γεγονός ότι καθένα από τα κομμάτια που συμμετείχαν στο μπλοκάρισμα του διαγωνισμού είχε **τους δικούς του λόγους** να το κάνει: λόγους τους οποίους υποβιβάζουμε σημαντικά όταν τους εντάσσουμε στην υπεράσπιση της επετηρίδας ή των διορισμών των αναπληρωτών —μεταξύ των αδιόριστων ανάλογα με το αν έχουν πολλά ή λίγα χρόνια υπηρεσίας υπάρχουν διαφορές προσδοκίας και απωλεσθέντος status, γιατί είναι άλλο πράγμα να απαιτείς μια εξασφαλισμένη θέση στο δημόσιο *τώρα* και διαφορετικό να υπερασπίζεσαι την επετηρίδα (δηλαδή ν' αρνείσαι να πατήσεις τους άλλους) για να διοριστείς σε δέκα χρόνια (ή ίσως ποτέ). Τα γεγονότα

των ημερών εκείνων ξεπέρασαν τον καθένα που συμμετείχε σε αυτά και, παρ' όλο που όλος αυτός ο κόσμος δεν είχε, εσφαλμένα, βρεθεί μαζί τον προηγούμενο καιρό ούτε και βρέθηκε, εξίσου εσφαλμένα, στη συνέχεια, μπορούμε να μιλάμε για μια **αίσθηση κοινού αγώνα**, για μια κοινή δράση που υπαγόρευε την ανάλογη κοινωνικότητα με αποκορύφωμα τα γεγονότα της κυριακής. Κοινή δράση και κοινό ξέσπασμα που ξεπέρασε τα ψέμματα και τις πουστιές των συνδικαλιστών και κέρδισε την έμπρακτη αλληλεγγύη των κατοίκων της περιοχής. Μια κοινή συνάντηση «εκπαιδευτικών» και «εξωεκπαιδευτικών στοιχείων» όπου δε μπορούσες να διακρίνεις ποιος είναι ποιος, όπου η σύγχυση αυτή των «ρόλων» προκάλεσε και προκαλεί μέχρι τώρα περισσότερα ερωτηματικά παρά δίνει απαντήσεις...

Δεν είναι στο συλ μας να υπερβάλουμε σε αφηρημένες ερμηνείες του κοινωνικού ασυνειδήτου ούτε να ηρωοποιούμε πρόσωπα και καταστάσεις. Παραδεχόμαστε ότι η στρατιωτική ήττα αποτελεί πρόβλημα, ότι η αναποτελεσματικότητα οφείλεται εν μέρει και στην αφέλεια των συμμετεχόντων.

Ο προβληματισμός, όμως, πάνω στα αίτια του ξεσπάσματος και στα γιατί της συλλογικής βίας μας ξεκαθαρίζει το τοπίο από κατακάθια του παρελθόντος και μας οδηγεί στο να θεωρήσουμε τα γεγονότα στο λύκειο Πατησίων ως **την πιο σύγχρονη ταξική μάχη που έχει δοθεί μέχρι σήμερα** στην Ελλάδα. Και αυτό κυρίως γιατί η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που την έδωσαν δεν είχαν καν κάποια κλαδική εξασφάλιση που τώρα τη χάνουν ανεπιστρεπτί. Στο σημείο αυτό ισχυριζόμαστε ότι ειδικά η εναντίωση των φοιτητών και των αδιόριστων στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ -διαγωνισμό που άλλωστε συμπυκνώνει ολόκληρο το πνεύμα του νόμου Αρσένη— ως εναντίωση στην κατάργηση του πτυχίου, αποτελεί την πρώτη μάχη ενάντια στη δια βίου εκπαίδευση και υπογραμμίζει ότι ανάμεσα σε τωρινούς ή μελλοντικούς άνεργους ή μαύρους εργαζόμενους υπάρχουν άπειροι λόγοι κοινής δράσης. Επίσης, για πρώτη φορά το αίσθημα της ανασφάλειας για το μέλλον αναμείχθηκε με το αβέβαιο και ευέλικτο-μαύρο παρόν και έδωσε ένα στίγμα των μελλοντικών εκρήξεων, γιατί για πρώτη φορά η αξιολόγηση μπήκε στο στόχαστρο μαζί με την αξιοκρατία.

Οι αγώνες του μέλλοντος είναι εδώ, ας φορέσουμε τα αντίστοιχα γυαλιά για να τους κοιτάξουμε κατάματα.

A.

Ιούλης '98

Πριν από ένα χρόνο οι εικόνες από κινητοποιήσεις ανέργων στη Γαλλία φιγουράριζαν για κάποιο διάστημα στα δελτία των 8.30 και στις εφημερίδες. Τι ήταν αυτό το κίνημα που γνώρισε προσωρινά τη «συμπάθεια» των γαλλικών media κι έξυσε ακόμα πιο πρόσκαιρα την εδω ανία προκαλώντας σχόλια του τύπου «κοίτα φτώχεια κι εκεί βρε παιδί μου, τς,τς,τς»; Το κίνημα αυτό, κατ' αρχάς δεν ήταν ένα ενιαίο συμπαγές πράγμα και δύσκολα χωράει σε αναλύσεις τύπου άσπρο-μαύρο. Τα επίσημα στοιχεία των εν Γαλλία αφεντικών αναφέρουν 3 εκατ. άνεργους, αλλά αν σ' αυτούς συμπεριλάβουμε και όσους παίρνουν μόνο το *RMI* και επιβιώνουν στη μαύρη, τότε το σύνολο όσων κινούνται μεταξύ προσωρινότητας και ανεργίας ξεπερνά κατά πολύ τα 6 εκατ., δηλ. όσοι -πάλι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία- είναι κάτω απ' το όριο φτώχειας. Αφορμή για τις κινητοποιήσεις ήταν η «μεταρρύθμιση» (άλλη μια κυριλέ έκφραση της εξουσίας για την επίθεση που εξαπολύει παγκόσμια) του συστήματος επιδότησης των ανέργων. Τα επιδόματα αυτά (το ύψος και η διάρκεια των οποίων εξαρτώνται από την προηγούμενη δουλειά που έκανες) καταβάλλονται από συγκεκριμένα ταμεία, προέρχονται από φόρους και τα διαχειρίζονται από κοινού εργοδοτικές ενώσεις και συνδικάτα.* Τα τοπικά αυτά ταμεία λέγονται *ASSEDIC* και κατευθύνονται από μια εθνική, γραφειοκρατική οργάνωση την *UNEDIC*. Στην τελευταία οι ενδοσυνδικαλιστικές έριδες αφορούν περισσότερο πολιτικά παιγνίδια παρά οικονομικά ζητήματα και πρόσφατα, με τη βοήθεια των εργοδοτών, αυτή πέρασε στα χέρια της *CFDT* (που πρόσκειται στο σοσιαλιστικό κόμμα, που είναι τώρα στην κυβέρνηση). Τον Ιούλιο του '97 οι εργοδότες και η πλειοψηφία των συνδικάτων (εκτός της *CGT*, που για δικούς της μικροπολιτικούς λόγους αρνήθηκε) συμφώνησαν αφ' ενός στη δραστική περικοπή ενός ειδικού «κοινωνικού κονδυλίου» που επέτρεπε στις *ASSEDIC* να δίνουν «έκτακτα βοηθήματα» στους πλέον στερημένους άνεργους γύρω στα Χριστούγεννα και αφ' ετέρου στην τροποποίηση γενικά των κριτηρίων των παροχών. Οι κινητοποιήσεις άρχισαν στη Μασσαλία από τις οργανώσεις ανέργων της *CGT* (τις πρώην επιτροπές αγώνα που φτιάχτηκαν όταν έκλεισαν τα εκεί ναυπηγεία) οι οποίες ξεκίνησαν καταλήψεις γραφείων *ASSEDIC*

θέτοντας το αρχικό αίτημα για ένα εφάπαξ επίδομα 3000 φράγκων για όλους τους άνεργους. Τη σκυτάλη των -συμβολικών κατά βάση- καταλήψεων πήρε η *AC!* (Δράση Ενάντια στην Ανεργία) και από εκεί και πέρα το κίνημα εξαπλώνεται σ' όλη τη χώρα με τη συμμετοχή και τη δραστηριοποίηση πολυάριθμων αυτόνομων συλλογικοτήτων.

Εδώ θα πρέπει να γίνει μια αναφορά στις «επίσημες» οργανώσεις ανέργων που εξάλλου ο κύριος στόχος της δράσης τους ήταν ν' αναγνωριστούν ακριβώς σαν τέτοιες απ' την κυβέρνηση -πράγμα που κατάφεραν. (Το αν οι ίδιοι οι άνεργοι τις αναγνωρίζουν σαν εκπροσώπους τους είναι κάτι που παραμένει τουλάχιστον αμφισβητήσιμο). Οι επιτροπές της *CGT* δημιουργήθηκαν απ' τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία που ελέγχεται σε μεγάλο βαθμό από το *ΚΚΓ* (το οποίο κατέχει μάλιστα και κάποια υπουργεία) και ο έλεγχος που επιβάλλουν στα μέλη τους είναι ασφυκτικός: η συμμετοχή στις κινητοποιήσεις γίνεται δεκτή μόνο αφού καταβληθούν οι συνδικαλιστικές εισφορές (!) και οποιαδήποτε βοήθεια εξαρτάται απ' την υποταγή στην κομματική γραμμή. Τέτοιου είδους πρακτικές προκάλεσαν την αντίδραση πολλών απλών μελών αλλά και η στάση της ηγεσίας σταδιακά σκλήρυνε και σε πολλές περιπτώσεις διέκοψε κάθε συνεργασία με αυτόνομες συλλογικότητες ανέργων. Η *Apeis* είναι οργάνωση καθαρά ελεγχόμενη από το *ΚΚΓ*. Καταδικάζει κάθε αυθόρμητη, μη ελεγχόμενη απ' αυτήν, κινητοποίηση ανέργων ως τυχοδιωκτική και όπως οι επιτροπές της *CGT* ελέγχει τα μέλη της μέσω πελατειακών σχέσεων. Η *MNCP* (Εθνικό Κίνημα Ανέργων και Προσωρινών) υποστηρίζεται απ' το Πράσινο Κόμμα και συχνά συνεργάζεται με την *AC!* Γι' αυτήν την τελευταία αξίζει κάποια εκτενέστερη αναφορά επειδή γνώρισε κάποια προβολή στην Ελλάδα κυρίως μέσα από τα αριστερά έντυπα που συμμετείχαν στους περιπάτους της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας για την ανεργία. Η *AC!* δημιουργήθηκε το 1994, με την ευκαιρία πορειών για την απασχόληση, σαν συνασπισμός αριστερών και αριστεριστών συνδικαλιστών (κυρίως τροτσκιστών της Κομμουνιστικής Λίγκας, μελών του εναλλακτικού συνδικάτου *SUD* που αναδείχτηκε μέσα απ' την απεργία του 1995, αναρχοσυνδικαλιστών της *CNT*, καθολικών αριστερών κλπ). Παρότι

* Είναι ευνόητο το πόσο σημαντικό είναι για τα συνδικάτα (σε τέτοιους δύσκολους γι' αυτά καιρούς που όλο και λιγότεροι εργαζόμενοι πληρώνουν τις συνδικαλιστικές τους εισφορές ή ασχολούνται καν με το συνδικαλισμό) να διαχειρίζονται ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και ταμεία υγείας ανέργων και έτσι να χρηματοδοτούν τις γραφειοκρατικές τους δομές.

παρέμεινε ολιγομελής οργάνωση, μέσα από πολλές ενέργειες (στις οποίες συχνά σύρθηκε από τη βάση της) και μέσω της επιτήδειας χρήσης των media κατάφερε ν' αποκτήσει δημοσιότητα σαν «εκπρόσωπος» των ανέργων. Οι ηγέτες της είναι συνδικαλιστικά στελέχη, όχι άνεργοι οι ίδιοι, και η βάση της συσπειρώνει μέσης ηλικίας άτομα, αρκετά δυναμικά, που σε αρκετές περιπτώσεις ανάγκασαν ηγεσίες τοπικών AC/ ομάδων να τις διαλύσουν συγκροτώντας εκ νέου άλλες ελεγχόμενες.

Τόσο η AC! όσο κι οι άλλες «επίσημες» οργανώσεις ανέργων προέκυψαν μέσα στη δεκαετία του '90, όταν, αρκετά καθυστερημένα, ένα κομμάτι της αριστεράς έκανε τη θλιβερή διαπίστωση ότι τα συνδικάτα φυλλορροούσαν, η ανεργία και η προσωρινότητα διογκωνόταν, πράγμα που σήμαινε ότι αν οι εξασφαλισμένοι εργαζόμενοι... τελειώνουν, τότε οι άνεργοι θα μπορούσαν ν' αποτελέσουν τους νέους της πελάτες, δηλ. τη βάση ενός μαζικού κινήματος, εντός των ορίων βέβαια που θέτει η κάθε μια από αυτές τις οργανώσεις.

Τα αιτήματα που σταδιακά προβλήθηκαν και κυριάρχησαν ξεπέρασαν το αρχικό «χριστουγεννιάτικο επίδομα» και αφορούσαν δωρεάν μετακινήσεις ανέργων και προσωρινών, αυξήσεις επιδομάτων, δικαιώματα στέγης, ηλεκτρικού, κλπ. Εδώ είναι που αρχίζει να φαίνεται η επιρροή των αυτόνομων συλλογικοτήτων. Σε πολυάριθμα μέρη της Γαλλίας ξεπήδησαν μικρές ομάδες ανέργων και προσωρινών, που σταδιακά αποκόπησαν από την κοινή δράση με τη CGT ή ακόμα και την AC!, κινήθηκαν σε αμεσοδημοκρατικό επίπεδο λήψης αποφάσεων και πρόβαλλαν αιτήματα ικανοποίησης άμεσων καθημερινών αναγκών. Έτσι οι αρχικές καταλήψεις γραφείων ASSEDIC γρήγορα επεκτάθηκαν σε καταλήψεις δημόσιων υπηρεσιών για την διεκδίκηση της κάλυψης βασικών αναγκών (άμεσες κινητοποιήσεις σε περιπτώσεις διακοπής ρεύματος, γκαζιού ή νερού), σε καταλήψεις στέγης, σε επιθέσεις ενάντια σε δικαστικούς κλητήρες σε περιπτώσεις εξώσεων, σε δωρεάν μετακινήσεις με δημόσια μέσα μεταφοράς, σε αυτοπροσκήσεις σε γεύματα σε κυριλέ εστιατόρια, σε αυτοεκπτώσεις με λεηλασίες σε σούπερ-μάρκετ, σε επιθέσεις σε ενεχυροδανειστήρια Cash-converters κατά τη διάρκεια των οποίων τα εμπορεύματα (αντικείμενα αξίας που οι φτωχοί πουλούν στους τοκογλύφους) πετάγονταν στο δρόμο για άμεση οικειοποίηση απ' τους διερχόμενους, σε καταλήψεις τραπεζών, του χρηματιστηρίου, γραφείων του σοσιαλιστικού κόμματος, γραφείων της εταιρείας Manpower -σύγχρονοι δουλέμποροι και κατ' ευφημισμόν «ιδιωτικά γραφεία ευρέσεως εργασίας» -όπου οι άνεργοι αναγκάζονται να υπογράφουν εξευτελιστικά συμβόλαια για να παραχωρηθούν σαν πρώτη ύλη εκμετάλλευσης στ' αφεντικά-πελάτες των εν λόγω γραφείων (παρεπιπτόντως τέτοια γραφεία αρχίζουν να κάνουν

την εμφάνισή τους και στην Ελλάδα).

Τέτοιου είδους ενέργειες των ανεξάρτητων οργανώσεων ανέργων είναι συχνά βίαιες και ακολουθεί καταστολή, όμως είναι πάντα ευφάνταστες και κινούνται πέρα και ενάντια στην εικόνα του ανέργου που προωθούν οι «επίσημες» οργανώσεις, ενός δηλ. κακομοίρη που περιμένει μερικά ψίχουλα απ' το κράτος μετά τις απαραίτητες διαπραγματεύσεις των «εκπροσώπων» του με την κυβέρνηση. Στο Παρίσι ειδικότερα καταλήφθηκε η Ecole Normale Supérieure και αργότερα το πανεπιστήμιο του Jussieu, όπου καθημερινά η συνέλευση έθετε τα κρίσιμα ζητήματα: **η μιζέρια της ανεργίας είναι η άλλη όψη της αλλοτρίωσης της μισθωτής εργασίας, ο πλούτος είναι ο ελεύθερος χρόνος, άμεση ικανοποίηση των αναγκών, εγγυημένο εισόδημα.** Το ότι τέθηκαν, λιγότερο ή περισσότερο συνολικά, σχεδόν σε κάθε συλλογικότητα αυτά τα ζητήματα δεν οφειλόταν μόνο στην ύπαρξη πολιτικοποιημένων ατόμων αλλά σε μια γενικότερη προϋπάρχουσα κουλτούρα ενάντια στη μισθωτή εργασία. Κουλτούρα που είχε διαμορφωθεί απ' την παροχή καλών επιδομάτων ανεργίας εκ μέρους ενός «γενναιόδωρου» κοινωνικού κράτους όλα τα προηγούμενα χρόνια. Αυτή η κουλτούρα βγήκε στην επιφάνεια διεκδικητικά και οι αυτόνομοι άνεργοι αρνούμενοι τους ψευδείς διαχωρισμούς σε «πραγματικούς» και «imitation» άνεργους, σε «αναξιοπαθούντες» ή μη και σπάζοντας συλλογικά την απομόνωση, τον ατομικισμό και την εσωτερική της ενοχής και της μιζέριας αποτέλεσαν τη μόνη αντιπολίτευση τόσο στα σχέδια της εξουσίας όσο και στις επιδιώξεις των αυτόκλητων εκπροσώπων των ανέργων. Ενώ πανευρωπαϊκά το κεφάλαιο μέσω των «σοσιαλφιλελεύθερων» κυβερνήσεων του προκαλεί πλήρη απορύθμιση της αγοράς εργασίας μέσω της ευελιξίας και της επίθεσης ενάντια στο κοινωνικό κράτος και πιο συγκεκριμένα με την εναλλαγή ανεργίας-επανάκατάρτισης-αναγκαστικής προσωρινής εργασίας, οι CGT, AC! καθώς και αριστεροί συνδικαλιστές πανευρωπαϊκά προωθούν το 35ωρο με σημαία την πλήρη απασχόληση. Πέρα από τη θεαματική κόντρα μεταξύ κυβερνήσεων και κεφαλαίου σχετικά με την καθιέρωση του 35ωρου, είναι ζήτημα χρόνου η εφαρμογή του καθώς διευκολύνει τη γενικευμένη ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, τη μείωση ή το πάγωμα των μισθών και την ακύρωση των όποιων συλλογικών διαπραγματεύσεων. Το πούστικο επιχείρημα που επικαλούνται οι εμπνευστές του 35ωρου είναι ότι όσο λιγότερο δουλεύουν οι εργαζόμενοι, τόσο περισσότερες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν. Αυτό που στην πραγματικότητα προκαλεί η εφαρμογή του μειωμένου ωραρίου είναι η αναδιοργάνωση του χρόνου εργασίας με βάση τις ανάγκες των αφεντικών: 70 ώρες εργασία τη μια βδομάδα και καθόλου την άλλη, κατάργηση υπερωριών, δημιουργία ελάχιστων και κακοπληρωμένων θέσεων εργασίας,

ένταση της εκμετάλλευσης, μοίρασμα της φτώχειας μεταξύ άνεργων και εργαζόμενων. Όταν γίνεται δε λόγος για «πάταξη της ανεργίας» εννοείται η πάταξη των ανέργων μέσω της έντασης της αστυνόμευσής τους, της πίεσης ν' αναζητήσουν και ν' αποδεχτούν την οποιαδήποτε σκατοδουλειά τους προσφέρουν ανά την Ευρώπη οι ΟΑΕΔ μέσω του στενού ελέγχου που ασκούν τα στελέχη του (που πρόσφατα στην Ελλάδα αναβαθμίστηκαν σε «συμβούλους εργασίας»). Το σχέδιο αυτό καταναγκαστικής εργασίας, *workfare* αγγλιστί, σύμφωνα με το οποίο πρέπει κανείς να δουλεύει σε προσωρινές, κακοπληρωμένες κι ανούσιες δουλειές για να μπορεί στη συνέχεια να ξαναπάρει το ήδη πενιχρό επίδομα ανεργίας, τίθεται ήδη σε εφαρμογή σ' Αμερική κι Αγγλία. Θα ήταν πραγματικά αστεία κάποια αναφορά σε κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα άρα και σε περικυβέτους του. Παρόλ' αυτά και οι εδώ κυβερνώντες ακούραστα προωθούν νέα σχέδια κατάρτισης και επανακατάρτισης νέων ανέργων και συζητούν για το 35ωρο. Άρα αν κάτι αξίζει πρακτικά να διδαχτούμε απ' τις σελίδες που ακολουθούν είναι η αποφασιστικότητα ενάντια στη μισθωτή εργασία και στις σύγχρονες μορφές επιβολής της καθώς και η διεκδίκηση της κάλυψης των άμεσων αναγκών πέρα απ' το εκβιαστικό δίλημμα εργασία ή ανεργία.

Τι κερδήθηκε απ' αυτό το κίνημα ανέργων; Άμεσα, λίγα πράγματα. Εκτός απ' τη δέσμευση του υπουργού μεταφορών που πρόσκειται στο ΚΚ για επιχορήγηση της έκδοσης καρτών μετακίνησης των εγγεγραμμένων ανέργων, στις 15 Ιανουαρίου η κυβέρνηση έδωσε ένα έκτακτο ποσό ενός δις για περιπτώσεις «κοινωνικού αποκλεισμού» και μια σειρά υποσχέσεων για πρόωρη συνταξιοδότηση στα 55 των ανέργων μακράς διάρκειας. Οι «επίσημες» οργανώσεις κέρδισαν την αναγνώρισή τους απ' την κυβέρνηση και τη συμμετοχή τους σε οργανισμούς κοινωνικής επανένταξης καθώς και στην *UNEDIC* και την *ASSEDIC* και προώθησαν τα νεο-κεύνσιανά τους σχέδια, προσαρμοσμένα βέβαια σε νεοφιλελεύθερους καιρούς, αλλά παρέμειναν μειοψηφικές συνεχίζοντας να εκπροσωπούν τα στελέχη και τα μέλη τους μόνο· το δε ΚΚ έκανε το μικροπολιτικό εκλογικό του σόου. Άλλωστε όλοι αυτοί βιάστηκαν να κηρύξουν τη λήξη του κινήματος όταν η κυβέρνηση έδωσε το σύνθημα. Οι νέοι των προαστίων και οι φοιτητές δε συμμετείχαν ούτε και ο κύριος όγκος των ανέργων και εργαζομένων που αν και «διάκειντο ευμενώς» εν τούτοις δε βγήκαν ενεργά στο πλάι της δυναμικής μειοψηφίας.

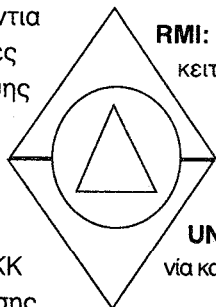
Τελικά τι; Μα, ένα ακόμα ρήγμα στην καθημερινότητα, μια ευφάνταστη γροθιά, το άνοιγμα της συζήτησης γύρω απ' την κατάργηση της μισθωτής εργασίας και της φτώχειας, άλλη μια παιγνιώδης στιγμή του κοινωνικού ανταγωνισμού που φώναξε: *Κόλαση μέσα* (στη δουλειά), *κόλαση έξω* (στην ανεργία), και που έστω προσω-

ρινά απαλλοτρίωσε ό, τι είχε ανάγκη. Τα κείμενα που ακολουθούν είναι επιλογή από προκηρύξεις ή αυτοπαρουσιάσεις κυρίως κάποιων αυτόνομων ομάδων ανέργων, με την προτροπή να τους γίνει άμεση χρήση. Περιλαμβάνονται στο βιβλίο *Le Lundi au Soleil*, που εκδόθηκε απ' την ομάδα *"La bande a 35 h par jour"* και τις εκδόσεις *L'insomniaque*, όλοι συμμετέχοντες της συνέλευσης του Jussieu.

Ευχαριστούμε τους γάλλους συντρόφους για τις πληροφορίες και τα κείμενα που μας έστειλαν και όσους μας βοήθησαν στη μετάφρασή τους.

Γκαράνς
Νοέμβρης '98

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

RMI: Ελάχιστο Εισόδημα Κοινωνικής Επανάταξης. Πρόκειται για κοινωνικό επίδομα στα όρια της επιβίωσης.

ASSEDIC: Ένωση για την απασχόληση στη βιομηχανία και το εμπόριο.

UNEDIC: Εθνική Ένωση για την απασχόληση στη βιομηχανία και το εμπόριο.

CFDT: Γαλλική Δημοκρατική Συνομοσπονδία Εργασίας.

CGT: Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας.

AC!: Δράση Ενάντια στην Ανεργία.

Apeis: Ένωση για την απασχόληση, την πληροφόρηση και την αλληλεγγύη.

MNCP: Εθνικό Κίνημα Ανέργων και Προσωρινών.

SUD: Εναλλακτικό συνδικάτο που δημιουργήθηκε πρόσφατα από διαγραμμένα μέλη της CFDT.

CNT: Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας. Αναρχοσυνδικαλιστικό συνδικάτο αν και επίσημα δεν αυτοπροσδιορίζεται σαν τέτοιο.

ANPE: Εθνική Υπηρεσία για την Απασχόληση

EDF: Η γαλλική ΔΕΗ.

SMIC: Ο βασικός μισθός.

CES: Συμβόλαιο Αλληλέγγυας Απασχόλησης (πρόγραμμα μερικής απασχόλησης)

CAS: Κέντρο Κοινωνικής Δράσης

**Ανεργοί και προσωρινοί που δέχτηκαν επίθεση από την αστυνομία
ενώ διαδήλωναν στο Κέντρο Κοινωνικής δράσης (CAS)**

Δευτέρα 24 Νοέμβρη: καμιά πενήνταριά άνεργοι και προσωρινοί, νεολαίοι που τους έκοψαν το RMI, ή που παίρνουν χαμηλό ή και καθόλου επίδομα, όλοι αυτοί ήρθαν με το κάλεσμα των ομάδων της AC! (από τα διαμερίσματα 10-11-12 του Παρισιού) και της CdSL (Επιτροπή Αστέργων) για να διεκδικήσουν συλλογικά ένα έκτακτο βοήθημα από το CAS του 11ου και την επέκταση του RMI στους κάτω των 25 ετών. Τα CAS είναι δυνατό να παραχωρήσουν εύκολα «ειδικά βοηθήματα». Προηγούμενες ενέργειες είχαν αποφέρει συγκεκριμένα αποτελέσματα για τους προσωρινούς. Από το '95 και μετά, συλλογικές ενέργειες με αιτήματα για έκτακτα επιδόματα πραγματοποιούνται τακτικά και συχνά στέφονται με επιτυχία.

Στο δημαρχείο του 11ου, η αστυνομία έδωσε τους προσωρινούς και τους άνεργους όπως είχε κάνει με τους "χωρίς χαρτιά" πριν από λίγες βδομάδες. Πριν την επέμβαση της αστυνομίας, η μόνη πρόταση που είχαν κάνει οι αρμόδιοι του CAS ήταν να έρθει ο καθένας διαδηλωτής χωριστά να υποβάλει τ' ατομικά του αιτήματα... Ο δήμαρχος του 11ου, Georges Sarre, αντί να υποστηρίξει, όπως οι κομμουνιστές και αριστεροί οικολόγοι της πλειοψηφίας που τον στηρίζει, την κινητοποίηση των φτωχών δημοτών του, δεν είπε κουβέντα. Ήρθε σε συνεννόηση με τη δημαρχία των Παρισίων και τον υπουργό εσωτερικών και αρνήθηκε την ικανοποίηση των αιτημάτων.

Από την 1η Οκτωβρίου 1997 οι περισσότεροι άνεργοι και προσωρινοί δεν έχουν δικαίωμα στα έκτακτα βοηθήματα των ASSEDIC (κοινωνικό ταμείο) και τους απομένει μόνο η υλική στήριξη των CAS.

Εδώ και μήνες, αντί να κάνουν πράξη τις μεταρρυθμίσεις που υποσχέθηκαν, όπως προβλέπει και το σύνταγμα, ότι η κοινωνία εξασφαλίζει επιτέλους στον καθένα τα «κατάλληλα μέσα επιβίωσης», αυτή η κυβέρνηση προτίμησε να εφαρμόσει μέτρα κοινωνικής οπισθοδρόμησης:

— Ειδικό Επίδομα Αλληλεγγύης, που εξαγγέλθηκε από την κυβέρνηση Juppe (μείωση των κοινωνικών παροχών ανά άνεργο, περίοδοι ανεργίας που αποκλείονται από τον υπολογισμό του επιδόματος)

— Επίδομα Επανένταξης, του οποίου το βασικό ύψος κατρακυλάει από τα 4400 φράγκα το μήνα στα 1500 ...

— Το RMI μένει στάσιμο και κόβεται για τους νέους, η αγοραστική του δύναμη μειώνεται ενώ ο πλούτος δε σταματάει ν' αυξάνεται, όπως και ο αριθμός των ανθρώπων των οποίων η επιβίωση εξαρτάται από αυτό το επίδομα... Η κυβέρνηση επέλεξε να παραμείνει αμετακίνητη στις θέσεις της απέναντι στις επείγουσες κοινωνικές ανάγκες. Έχει να προτείνει τίποτε άλλο στους άνεργους και προσωρινούς για τα κοινωνικά δικαιώματα εκτός από τη συνέχιση της παρούσας πολιτικής που χτυπάει συγκεκριμένα δικαιώματά τους και καταστέλλει;

Καλούμε τους άνεργους και προσωρινούς να έρθουν στο δημαρχείο του 11ου για να ζητήσουν απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα καθώς και τα λεφτά που χρειαζόμαστε.

Με ή χωρίς δουλειά, το εισόδημα είναι δικαίωμα!

Κοινή Δράση Ενάντια στην Ανεργία! (AC!)

AC!
>>>>

ΣΤΟΠ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΤΗΤΑ

Τακτικές κλήσεις, έλεγχος διαμονής, τα ελάχιστα ψίχουλα που είχαν παραχωρηθεί να απειλούνται... αυτή είναι η καθημερινότητα των διοικητικών παρενοχλήσεων που υφίσταται κάθε άνεργος ή προσωρινός.

Η Νομαρχιακή Διεύθυνση Εργασίας και Απασχόλησης (DDTE) που καταλαμβάνουμε σήμερα συμμετέχει εξ ολοκλήρου σε αυτόν τον κρατικό έλεγχο. Εδώ είναι που διευθύνουν την αστυνόμευση του κάθε άνεργου για να διαπιστώσουν αν προσπαθεί ενεργά να βρει δουλειά. Εδώ είναι επίσης που διαχειρίζονται τις προσωρινές ηλίθιες και ταπεινωτικές θέσεις εργασίας όπως είναι τα CES, η νεανική απασχόληση, κλπ, αλλά και η επαγγελματική κατάρτιση (κακοπληρωμένη, φυσικά).

Η εργασία -στο βαθμό που αλλοτριώνει- είναι ένα θαυμάσιο εργαλείο ελέγχου και όλες αυτές οι διοικητικές παρενοχλήσεις είναι το υποκατάστατό της. Φαίνεται πως δε μπορεί να γίνει ανεκτό το ν' αφήνεις τους ανθρώπους «να μην κάνουν τίποτα».

Καλύτερα να τους βάλουμε ν' ασχολούνται με κάτι άχρηστο, δηλαδή βλαβερό, όπως νυχτοφύλακες, ελεγκτές... Ξέρουμε καλά ότι δε θα ξαναϊπτάξει πλήρης απασχόληση και τόσο το καλύτερο: έχουμε κι άλλα πράγματα να κάνουμε στη ζωή μας εκτός από το να δουλεύουμε.

Σήμερα καταλαμβάνουμε το DDTE, αλλά είναι σαφές ότι θα πρέπει να ξεμπερδεύουμε με τέτοιου είδους ιδρύματα διαλύοντάς τα...

ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ ΑΜΕΣΩΣ Η ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ!!!

*Ομάδα αγωνιζόμενων άνεργων και προσωρινών
Παρίσι, 28 Ιανουαρίου, κατειλημμένο DDTE*

Στη Νάντη, όπως ακριβώς και σε άλλες πόλεις (Ales, Paris, Bordeaux...), δημιουργείται μια Επιτροπή Δράσης Λυκείων (CAL), η οποία διατηρεί δεσμούς με το κίνημα των ανέργων. Ιδού το πρώτο τους φυλλάδιο:

Μαθήτριες και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,

Η Επιτροπή Δράσης Λυκείων δημιουργήθηκε την Τετάρτη 14 Ιανουαρίου του 1998. Συμμετέχει στον αγώνα ενάντια στην αδικία και την ανισότητα. Οι αντιλήψεις μας για την ανθρωπότητα δε μας επιτρέπουν να μείνουμε παθητικοί, όταν εκατομμύρια σαν και μας ρίχνονται στη μιζέρια από έναν άγριο καπιταλισμό.

Κάποιοι κοινωνιολόγοι χαρακτήρισαν τη γενιά μας «θυσιάσμενη γενιά». Αρνιόμαστε να θυσιάσουμε τη ζωή μας για το Χρηματιστήριό τους, για το Κράτος τους, για την αδιάλλακτη πολιτική τους.

Γι' αυτό το λόγο πραγματοποιούμε έναν αγώνα καθημερινό έχοντας την αυτο-οργάνωση ως μέθοδό μας: κανένα στέλεχος κομματικό δε μας καθοδηγεί, η γενική συνέλευση είναι κυρίαρχη, οι ανακλητοί εκπρόσωποι και οι επιτροπές είναι στην υπηρεσία της συλλογικότητας. Διάφορες οργανώσεις συνεργάζονται δίνοντάς μας την υποστήριξή τους, αλλά η CAL παραμένει μια επιτροπή αδιάσπαστη και ανεξάρτητη. Θα ξεσηκώσουμε τους μαθητές των Γυμνασίων και Λυκείων του Παρισιού και των προαστείων κι έπειτα ελπίζουμε να συσπειρώσουμε όλες τις περιοχές, σ' ένα πραγματικό μαθητικό κίνημα με συγκεκριμένη δράση, ριζοσπαστική και πανγαλλική. Μαθήτριες και μαθητές του Γυμνασίου και του Λυκείου, θα είμαστε οι μελλοντικοί άνεργοι αν δε ξεκινήσουν πραγματικές κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Κάνουμε έκκληση σε όλους να συμπαρασταθούν στους προσωρινούς και τους στερημένους. Η CAL συνεχίζει να ενημερώνει και να μάχεται για την κοινωνική δικαιοσύνη, για το δικαίωμα όλων να ζουν με αξιοπρέπεια.

Εσείς είστε αυτοί που θα φτιάξετε το αύριο, αγωνιζόμενοι μαζί μας. Διεκδικούμε:

- ➡ ένα κατώτατο εισόδημα για όσους είναι κάτω από 25 χρονών
- ➡ δωρεάν μετακίνηση για τους άνεργους, τους εργάτες, τους φοιτητές και τους προσωρινούς εργάτες-μαθητές
- ➡ μείωση του χρόνου εργασίας, χωρίς αντίστοιχη μείωση των μισθών ή ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων
- ➡ αύξηση των κοινωνικών παροχών και του SMIC.

Μην τους αφήνετε να αποφασίζουν για το μέλλον σας! Αντιδράστε!

Λίγο αργότερα καλούν σε μια διαδήλωση για τις 24 Ιανουαρίου:

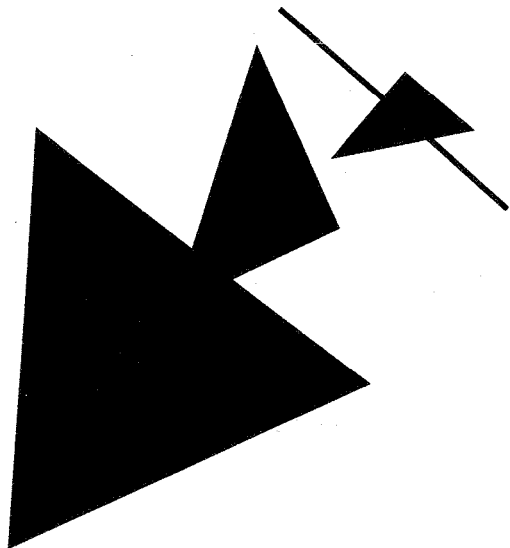
ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ! ΑΣ ΕΝΩΘΟΥΜΕ!

Ο καθένας από μας, μπορεί αύριο να βρεθεί άνεργος. Και όπως διαπιστώνουμε ολόγυρά μας καθημερινά (γονείς και φίλοι άνεργοι), αυτή η κατάσταση απέχει πολύ από το να είναι επιθυμητή: προσπαθήστε να ζήσετε με 2200 φράγκα το μήνα... Γι' αυτό το λόγο, εμείς οι μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου και του Λυκείου πρέπει να υποστηρίξουμε το κίνημα των ανέργων και τα αιτήματά τους που παραμένουν ανικανοποίητα.

Οι άνεργοι θέτουν ξεκάθαρα το ζήτημα του ρόλου της εργασίας στην κοινωνία μας. Πρέπει εμείς με τη σειρά μας, να θέσουμε το ερώτημα: τι σχολείο θέλουμε και σε ποιο μέλλον; Μας προτείνουν ένα ερωτηματολόγιο με κατευθυνόμενες απαντήσεις, των οποίων η σημασία για την αναγγελθείσα μεταρρύθμιση θα είναι μόνο τυπική.

Αποφασίζουμε λοιπόν να πάρουμε ελεύθερα το λόγο για να θέσουμε τα δικά μας ερωτήματα: Γιατί ένα σχολείο στην υπηρεσία των επιχειρήσεων τη στιγμή που αυτές δεν δέχονται πλέον μαθητευόμενους; Γιατί ένα αυταρχικό σχολείο; Γιατί ένα σχολείο που αναπαράγει τις κοινωνικές ανισότητες; Γιατί η ηγεμονία των μαθηματικών; Γιατί η απουσία της παραμικρής διδασκαλίας που να συνδυάζει τις τέχνες με την τεχνολογία;

Θέλουμε ένα καινούργιο σχολείο, σε μια κοινωνία χωρίς μιζέρια.

10-03-98: ημέρα δράσης σχετικά με την εργασία που αποφασίστηκε στο συντονιστικό της Νάντης: στο Γκινγκάμ, μοίρασμα φυλλαδίων και δημόσια συζήτηση στον ΟΑΕΔ. Στη Νάντη, κατάληψη του ΟΑΕΔ και μετά αυτο-πρόσκληση σε μια καντίνα του ΟΣΕ. Στη συνέχεια δράση ενάντια στη Manpower και τα ιδιωτικά γραφεία ευρέσεως εργασίας. Πανώ και συνθήματα όπως Χάνεις την ζωή σου προσπαθώντας να την κερδίσεις και Σκλαβοπάζαρο. Διάλυση του φόρουμ Convergences στο Παρίσι στο πανεπιστήμιο του Ζυσιέ (συνάντηση φοιτητών με επιχειρήσεις). Απόφαση από τη διήγηση:

Όχι, όχι, όχι, πρόκληση: (...) Ραντεβού στις 11 π.μ. στο προαύλιο του Ζυσιέ. Είμαστε 70. Αποκαλύπεται ο στόχος της δράσης και αποφασίζουμε σε γενικές γραμμές το πώς θα γίνει. Η δράση αφήνει περιθώρια στον καθένα γι' αυτοσχεδιασμό και πρωτοβουλίες, μιας και πρόκειται να μπούμε μέσα για να το κάνουμε μπάχαλο, να σαμποτάρουμε τα πάντα, χωρίς ωστόσο να χρησιμοποιήσουμε βία κατά των ανθρώπων, να προσπαθήσουμε ν' ανοίξουμε συζητήσεις όπου αυτό είναι δυνατό.

13 μ.μ., φύγαμε! Διεσδύουμε χωριστά και κρυφά σε ένα αμφιθέατρο, όπου γίνεται μια ομιλία με θέμα "Πώς να δημιουργήσετε την επιχείρησή σας". Μια σειρά από γραβατωμένους τύπους βρίσκεται στα έδρανα, καθηγητές ή επιχειρηματίες: δύσκολο να πεις τη διαφορά. Ένας από μας παρεμβαίνει: "Με τον μικρό μου αδελφό ιδρύσαμε μια εταιρία security και το κράτος μας βάζει εμπόδια επειδή εκτρέφουμε pitbulls." Ανησυχία στους καθωσπρέπει φοιτητές. Ο οργανωτής, πολύ δημαγωγός, πιστεύει ότι πρόκειται για μια πλάκα των φοιτητών και καλεί τον σύντροφο στο μικρόφωνο. Αυτός πηγαίνει προς τα κει, αλλά φεύγει παίρνοντας μαζί του το μικρόφωνο, αφαιρώντας τους τη δυνατότητα να διευθύνουν τη συζήτηση. Η κουβέντα μπορεί επιτέλους ν' αρχίσει, μόνο που θα 'ναι η δικιά μας, για τη μισθωτή εργασία. Παρά το γεγονός ότι είμαστε τα δύο τρίτα των συμμετεχόντων, σφυριάρηδες φοιτητές δεν διστάζουν να μας θρίσουν... Γίνεται αντιληπτό ότι παρά τις προσπάθειες μας, είναι αδύνατον να δάσουμε μυαλό σε αυτούς που ονειρεύονται να γίνουν τα μελλοντικά αφεντικά μας.

«Ανεργοί, προσωρινοί, εργαζόμενοι, συνέλευση αγώνα—Εγγυημένο εισόδημα για όλους».

από την κατάληψη του Jussieu στο Παρίσι

Τρεις συντρόφισσες κατεβαίνουν στο βήμα και, βγάζοντας τις γραβάτες των οργανωτών, λένε ότι είναι έτοιμες για τα πάντα προκειμένου να βρουν μια δουλειά. Γίνονται γλυκές και παρακλητικές αλλά οι γραβατωμένοι, στα πρόθυρα συγκοπής, καλούν την ασφάλεια... Οι φουσκωτοί επεμβαίνουν, αλλά είναι λίγοι σε αριθμό.

Χτύπησε συναγερμός, πρέπει να κάνουμε γρήγορα, τρέχουμε στους διαδρόμους όπου υπάρχουν τα περίπτερα την στιγμή που αφοσιωμένα στελέχη προσπαθούν να κλείσουν τις πόρτες. Ελάχιστο σπρωξίδι, ο εχθρός τρομοκρατείται προφανώς από τον αριθμό και την αποφασιστικότητα μας.

Η χορογραφία μας δεν είναι πολύ καλά σχεδιασμένη, αλλά το λέει η καρδιά μας. Τραγουδάμε έναν απ' τους ύμνους μας, το "Ευχαριστώ αφεντικό", διάσημο τραγούδι των Σαρλό, πετάμε βιαστικά από τα παράθυρα τα στοιχεία των περιπτέρων. Και αφήνουμε ήρεμοι το χώρο, πάντα τραγουδώντας.

(Αυτή η παρέμβαση ήταν πολύ σύντομη, και όχι πάντα καλή, αφήνοντας απογοητευμένα πολλά από τα μέλη της...)

Η ιδέα να προτείνουμε ψεύτικα σεμινάρια μας ήρθε από τους συντρόφους της SCALP της Νάντης. Όπως κι εκείνοι, είχαμε διαπιστώσει ότι οι φοιτητές (πρόβατα) περιμένουν μόνο ένα πράγμα: να αποτινάξουν το ζυγό που έχουν στον τράχηλο. Στην πραγματικότητα, προτείναμε στη γενική συνέλευση τον έλεγχο των μεθόδων πρόσληψης: ερωτηματολόγιο (δες παρακάτω), γραφολογικό τεστ και ριζισμό ταρό (κι όμως, πολλοί το προσπάθησαν!). Στην αρχή του πρωινού τα δύο άτομα, η κυρία Χ και ο κύριος Ψ, που είχαν προτείνει σεμινάρια και μεθόδους πρόσληψης, δεν επέμειναν πάρα πολύ στην εκμετάλλευση, την έλλειψη αμφισβήτησης που επιδεικνύει ο υποψήφιος προκειμένου να ενταχθεί στην επιχείρηση, από φόβο μήπως αποκαλυφθούν. Μπροστά στην έλλειψη αντίδρασης (ελάχιστοι φοιτητές αντιλήφθηκαν την απάτη), τα σημάδια εκμετάλλευσης του κεφαλαίου μεγεθύνονταν σε κάθε νέο υποψήφιο. Για παράδειγμα απαντήσαμε: "Αντίο και καλή εκμετάλλευση!", καμία αντίδραση. "Για τους αριστερόχειρες, πρέπει να αλλάξουν και να γράφουν με το δεξί": λίγες αντιδράσεις. Είναι δύσκολο ν' αποδώσουμε τους διάλογους με τους φοιτητές, τόσο σουρεαλιστικοί ήταν! Συμπερασματικά, γι' αυτό που μετανιώσαμε περισσότερο, κατόπιν εορτής, είναι που δεν είπαμε στους "υποψηφίους" ότι τους κοροϊδεύαμε.

Ο κόσμος των επιχειρήσεων και εσείς ...

(ΤΕΣΤ)

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ:

* Θα δεχόσασταν να υπογράψετε μια παραίτηση χωρίς ημερομηνία; ΝΑΙ ΟΧΙ

* Έχετε σημαντική επαγγελματική εμπειρία; ΝΑΙ ΟΧΙ

- * Συμφωνείτε να κάνετε ένα σεμινάριο χωρίς να πληρωθείτε; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Είσαστε έτοιμοι να συνεχίσετε αυτό το σεμινάριο για απεριόριστο χρόνο; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Μπορείτε να δουλεύετε 50 ώρες την εβδομάδα; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Και το σαββατοκύριακο; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Και να κάνετε υπερωρίες χωρίς να αμείβετε; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Είσαστε οπαδός της παραγωγικότητας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Θα δεχόσασταν να περάσετε το γενετικό μας τεστ "επιχείρηση και παραγωγικά χρωμοσώματα"; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Θα δεχόσασταν να πάρετε φάρμακα που θα τόνωναν τις ικανότητες σας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Έχετε την αίσθηση της ιεραρχίας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Είσαστε έτοιμοι να αγαπήσετε το αφεντικό σας σαν τον πατέρα σας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Και την επιχείρηση σαν την οικογένειά σας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Είσαστε πολιτικοποιημένος(η); Είσαστε συνδικαλισμένος (η); ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Θα σας άρεσε να δουλεύετε υπό την επιτήρηση μιας κάμερας; ΝΑΙ ΟΧΙ
- * Θα είσαστε έτοιμος (η) να επισημάνετε τις ελλείψεις των συνεργατών σας; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν απαντήσετε ΟΧΙ σε τρεις από αυτές τις ερωτήσεις, το δεύτερο μέρος δεν σας αφορά. Θα πρέπει να αναθεωρήσετε τις απόψεις σας, αν επιθυμείτε να έχετε μέλλον.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ!

ΑΝΕΡΓΟΙ, ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ, ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΟΙ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ, ΧΩΡΙΣ - ΧΑΡΤΙΑ, ΠΕΤΑΜΕΝΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ, ΚΟΛΑΣΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ, ΝΕΟΙ ΧΩΡΙΣ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΑΣΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ, ΑΠΟΣΤΑΤΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

ΠΟΜΠΗΙΕ - ΚΛΙΝΤΟΝ,
ΚΡΑΣΣΕ- ΖΟΣΠΕΝ,
ΛΟΥΚΟΥΛΛΕ - ΣΕΒΕΝΜΑΝ
ΦΥΛΑΤΤΕ ΤΟΝ ΚΩΛΟ ΣΑΣ!

Ο ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

ΚΑΙ ΟΙ 300 000 ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ,
ΣΚΛΑΒΟΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΟΙ, ΔΟΛΟΦΟΝΗΜΕΝΟΙ
Ή ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΙ,
ΘΑ ΕΚΔΙΚΗΘΟΥΝ!

Γ Ε Ν Ι Κ Η Σ Υ Ν Ε Λ Ε Υ Σ Η
Κ Α Θ Ε Μ Ε Ρ Α Σ Τ Ι Σ 6 Μ Μ
Σ Τ Ο Ζ Υ Σ Σ Ι Ε !

(ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΑ)

ΠΑΡΑΦΟΥΣΚΩΜΕΝΟΙ ΑΣΤΟΙ
ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΕΣ,
ΨΕΥΤΙΚΟΙ ΦΙΛΟΙ,
ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΔΗΘΕΝ "ΑΡΙΣΤΕΡΙΣΤΕΣ"
ΤΩΝ ΣΑΛΟΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΑΠΑΤΕΩΝΕΣ
ΕΧΟΥΜΕ ΧΕΣΜΕΝΕΣ
ΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΕΤΕ!

ΑΤΥΠΑ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΧΗ:
ΟΔΟΣ ΣΑΡΟΝ, ΑΡ. 185, 75011
ΠΑΡΙΣΙ, ΜΕΤΡΟ ΣΤΑΣΗ
ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΝΤΥΜΑΣ

Ακολουθούν αυτοπαρουσιάσεις αυτόνομων συλλογικοτήτων. Είχαν πραγματοποιηθεί 3 εθνικές συναντήσεις του συντονιστικού των αυτόνομων συλλογικοτήτων των άνεργων, προσωρινών και αλληλέγγυων (Νάντη 19-20 Φλεβάρη, Στρασβούργο 31 Μάρτη- 1 Απρίλη, Εβρέ 9-11 Μάη '98) πριν την προσωρινή υποχώρηση του κινήματος.

Α Δ Ε

παρουσιάστηκε από τους ίδιους (απόσπασμα από την εφημερίδα La Crecelle)
Η συλλογικότητα των ανέργων και των προσωρινών της Αλε (...) πολλαπλασίασε τις ενέργειές της εδώ και τρεις εβδομάδες, σε αντίθεση με άλλες στην Γαλλία... Θα συνεχίσει τον καθημερινό της αγώνα, βήμα προς βήμα, για την υπεράσπιση όλων, για όλες τις περιπτώσεις ακραίας απόγνωσης, εκμετάλλευσης, αποκλεισμού... Τόπος συνάντησης όλων των λόγων: λόγος καταπιεσμένων, εκείνων που δεν έχουν κανένα χώρο για να εκφραστούν, κανένα κοινό (μερικές φορές κανένα σύντροφο) για να τους ακούσει, καμία συνέχεια να περιμένουν από τις κραυγές τους...
Η συλλογικότητα επιδιώκει να συγκεντρώσει αυτές τις φωνές, να τις μεταφράσει σε πράξη ... οι εξεγέρσεις γίνονται διεκδικήσεις... οι διεκδικήσεις επιβάλλονται από την ισχύ ενός ενωμένου κινήματος: η συλλογικότητα πολλαπλασίασε τις καταβολές εκτάκτων επιδομάτων επείγουσας ανάγκης, υποχρέωσε τις κοινωνικές μονάδες του ΟΑΕΔ, του Κοινικού Κέντρου Κοινωνικής Δράσης, το επαρχείο, την ASSEDIQ να εκπληρώσουν τον ρόλο τους. (...)
Εκβιάσαμε την απόφαση του Γενικού Συμβουλίου να δεσμευτεί σχετικά με τη ρύθμιση της δωρεάν μετακίνησης με τα δημόσια μέσα μεταφοράς, αποκαταστήσαμε τις τηλεφωνικές γραμμές, σταματήσαμε τις εντολές διακοπής ρεύματος της EDF, εξασφαλίσουμε από αυτούς που παρέχουν υπηρεσίες...
Καμία μέρα δεν περνάει χωρίς αποφασιστικές παρεμβάσεις...
Καμία μέρα χωρίς οι δυνάμεις μας να μην αυξάνονται από την ισχύ των πραγμάτων (...)
Θέλουμε πια ο άνθρωπος να γίνει το παν και όχι το μέσον πλουτισμού από μια μειοψηφία!
Συγγνώμη για τη φιλοδοξία!

(Οι μπάτσοι τους εμπόδισαν μια μέρα να συμμετάσχουν σ' ένα καρναβάλι όπου είχαν εισχωρήσει με ένα "άρμα" πάνω στο οποίο δέσποζε το πανό: Οι άνεργοι έχουν χρόνο για τον έρωτα και για τη χαρά.)

ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΠΕΤΥΩΝ

Ένα μέρος της συλλογικότητας εκτίμησε ότι έπρεπε να αποσυρθεί. Αυτή η απόφαση έπρεπε να κρατηθεί μυστική μέχρι τον Μάιο, και είναι χάρις στην εντιμότητα ενός από τους αποσχισθέντες, τον οποίο χαιρετίζουμε, που την μάθαμε, την Τρίτη 14 Απριλίου. Ο λόγος που επικαλέστηκαν είναι ότι δεν μπορούν να δουλέψουν μαζί με κάποιες άλλες ομάδες. Ύστερα από ερωτήσεις μας για την ταυτότητα αυτών των ομάδων, προέκυψε μια μεγάλη λίστα ονομάτων. Λυπούμαστε γι' αυτήν την απόφαση η οποία προκαλεί την απόσυρση κάποιων ατόμων που εκτιμάμε και που είχαν συμβάλει στη ζωή της συλλογικότητας, με τη δέσμευση και την ανθρωπιά τους. Αλλά είναι αλήθεια ότι η αυξανόμενη επιθετική στάση ορισμένων μελών της οργάνωσης "Εργατική Πάλη", που δε δίσταζαν να διαδίδουν ψέματα και να καταφεύγουν σε προσβλητικές επιθέσεις, δημιουργούσε ένα αρρωστημένο κλίμα που εξαντλούσε ένα σημαντικό μέρος της ενέργειας μας. Γι' αυτούς δεν θα λυπηθούμε! Απομένει να κατανοήσουμε τους πραγματικούς

κ έ ς ". Τα θέλουμε όλα, και θα πάρουμε και τα υπόλοιπα.

Κι όταν λέμε "δικές μας" είναι για να απλοποιήσουμε τα πράγματα καθώς μερικά άτομα δεν εκφράστηκαν καθόλου ή μόνο λίγο για αυτά τα θέματα και επειδή εκείνα που το έκαναν δεν συμμερίζονται αναγκαστικά τις ίδιες αναλύσεις για όλα όσα άρχισαν να συζη-

ΤΗΣ ΑΛΕ

τιούνται. Τελικά, η πραγματική αντιπαράθεση έγινε ανάμεσα σε εκείνους που αρνούνταν απλά και καθαρά να συζητήσουμε για αυτά τα θέματα, και σε αυτούς - οι πιο πολλοί άλλωστε - που επιθυμούσαν να γίνει συζήτηση, όποιες και αν ήταν οι απόψεις τους γενικά. Πολλοί από εμάς είχαν εκφράσει την δυσaráσκεια τους για τις ενέργειες της συλλογικότητας με τις οποίες δεν ταυτίζονταν πραγματικά. Φάνηκε αναγκαίο να αμφισβητηθεί αυτή η ιδέα που η αστική τάξη και τα μέσα ενημέρωσης προσπαθούν να μας εγχαράξουν στο μυαλό εδώ και πολύ καιρό: η μισθωτή ή η επικερδής εργασία είναι ο μόνος τρόπος να ενταχθούμε στην κοινωνία, να αποδείξουμε στα μάτια των άλλων την αξία μας δουλεύοντας και ν' αποκτήσουμε πρόσβαση σε ένα ζηλευτό κοινωνικό status. Η πραγματικότητα είναι πολύ πιο σκληρή: είμαστε υποχρεωμένοι να πουλάμε την εργατική μας δύναμη, ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας, για ν' αποκτήσουμε το χρήμα που θα μας επιτρέψει ν' αγοράσουμε τ' απαραίτητα εμπορεύματα για την ύπαρξή μας ή για την ικανοποίηση κάποιων από τις επιθυμίες μας. Εξάλλου αυτές οι επιθυμίες είναι συχνά εξο-λοκλήρου κατασκευασμένες για να δίνουμε λεφτά στα αφεντικά που θα εκμεταλλευτούν τους εργαζόμενους που έχουν αναλάβει να παράγουν αυτά τα αντικείμενα που νομίζουμε ότι επιθυμούμε ¹.

Δεν ορίζουμε το σκοπό αυτής της εργασίας (δεν αποφασίζουμε από κοινού για την πραγματική χρησιμότητα του τάδε ή του δείνα προϊόντος).

Δεν ορίζουμε τις συνθήκες αυτής της εργασίας (υποταγή στην ιεραρχία, επανάληψη, κούραση, εκνευρισμός, φθορά).

Δεν ελέγχουμε το κέρδος που προέρχεται από την πώληση (μόνο οι γενικοί διευθυντές και οι μεγαλομέτοχοι αποφασίζουν σε αυτόν τον τομέα, και δεν φιλοδοξούμε έτσι κι αλλιώς να γίνουμε σαν κι αυτούς).

Δεν ελέγχουμε ούτε την ποιότητα αυτού που κατασκευάζεται ούτε τις καταστροφικές συνέπειες που έχει συχνά στο περιβάλλον μας (η μόλυνση αυξάνεται, καινούργιες ασθένειες εμφανίζονται σα συνέπεια αυτής της παραγωγής).

Επιπλέον, με τον ανταγωνισμό στον οποίο επιδίδονται οι καπιταλιστές, οι μηχανές αντικαθιστούν όλο και περισσότερο τα ανθρώπινα όντα προκειμένου ν' αυξηθεί η παραγωγικότητα.

Γνωρίζουμε τις συνέπειες: μαζικές απολύσεις, πιο σκληρές συνθήκες για εκείνους που διατηρούν μια

θέση εργασίας και ένας διαρκής εκβιασμός για να αποδεχόμαστε το ο,τιδήποτε.

Όχι λοιπόν, δεν νιώθουμε την ανάγκη ν' απαιτήσουμε "πλήρη απασχόληση", όπως κάνει η CGT, ή να πλέξουμε το εγκώμιο της εργασίας. Μπορεί να είμαστε υποχρεωμένοι να δουλεύουμε μ' αντάλλαγμα ένα μισθό γιατί ειδάλλως κινδυνεύουμε να πεθάνουμε από φτώχεια, αλλά δεν υπάρχει λόγος ν' ασχολούμαστε μ' αυτό το ζήτημα περισσότερο απ' όσο πρέπει, να εξωραϊζουμε την κατάσταση και να λιβανίζουμε την εργασία ².

Έτσι κι αλλιώς, αυτό το οικονομικό σύστημα, που αυτοαποκαλείται ορθολογικό, δεν μπορεί πια να προσφέρει μια "νορμάλ" εργασία σε όλο τον κόσμο. Καταρρέει από όλες τις πλευρές. Είναι λοιπόν η ίδια η βάση της λειτουργίας του που πρέπει να αμφισβητηθεί. Φτάνει πια το ν' αποφασίζουν χωρίς εμάς, το να είναι το κέρδος ο απώτερος στόχος. **Διακυβεύεται η**

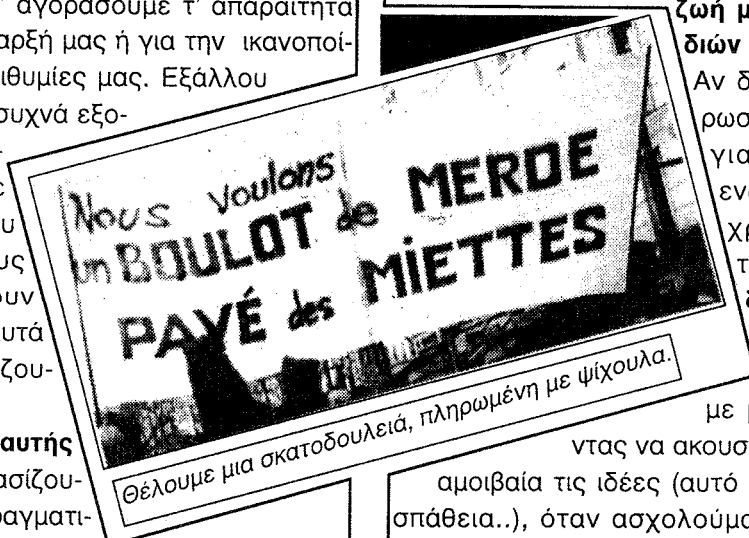
ζωή μας και η ζωή των παιδιών μας!

Αν δουλειά σημαίνει εκπλήρωση κάποιων προσπαθειών για να επιτευχθεί ένα ενδιαφέρον, ή έστω μόνο χρήσιμο, αποτέλεσμα τότε **είμαστε υπέρ της δουλειάς!**

Και κάνουμε ήδη θετική δουλειά όταν συζητάμε μεταξύ μας προσπαθώ-

ντας να ακουστόμε και να φωτίσουμε

αμοιβαία τις ιδέες (αυτό απαιτεί μια κάποια προσπάθεια...), όταν ασχολούμαστε με τα παιδιά μας, όταν κάνουμε το νοικοκυριό, όταν ζωγραφίζουμε ή παίζουμε μουσική. Κάθε εργασία δεν έρχεται αναγκαστικά σε αντίθεση με μια κάποια **ευχαρίστηση**, κάθε προσπάθεια δεν είναι ένας άχρηστος πόνος. Υπάρχουν πράγματα που **αληθινά επιθυμούμε** και για τα οποία παρέχουμε άφθονα το χρόνο μας και τον κόπο μας. Κάθε ανθρώπινη ύπαρξη έχει ανάγκη να είναι δραστήρια, να δρα πάνω στο περιβάλλον της για να το κάνει πιο ευχάριστο, ν' αναγνωρίζει τον εαυτό της σε συγκεκριμένα δημιουργήματα (κατοικία, ενδυμασία, διατροφή, τέχνη ...). Αλλά οι ενέργειες που αληθινά μας ευχαριστούν ή αυτές που θα ήταν αληθινά χρήσιμες, πολύ συχνά, δε θεωρούνται σαν πραγματική εργασία. Γιατί στα μάτια των εκμεταλλευτών μας δεν είναι αποδοτικές, δεν αποφέρουν τίποτα. Τουλάχιστον αν δε μπορούν να τις μετατρέψουν σε εμπορεύματα, να τις τυποποιούν. Σ' αυτή την περίπτωση όμως χάνουν το μεγαλύτερο μέρος του πραγματικού ενδιαφέροντός τους και της χρησιμότητάς τους.

Ιδού οι ιδέες οι τόσο επικίνδυνες που δεν θα έπρεπε ούτε να εκθέτουμε ούτε καν να συζητάμε! Μερικοί από εμάς ψάχνουν μια θέση εργασίας και θα ήταν έτοιμοι να αποδεχτούν (σχεδόν) ο,τιδήποτε, άλλοι έχουν μια σταθερή δουλειά αλλά δεν αισθάνονται άνετα μ' αυτήν, άλλοι πάλι προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα χωρίς μισθωτή δουλειά, χρησιμοποιώντας ό,τι μπορούν να πάρουν από το σύστημα και προσπαθώντας να χρησιμοποιήσουν το χρόνο τους με τον καλύτερο τρόπο. Δεν υπάρχει λύση πλήρως ικανοποιητική και για αυτό είμαστε μαζί έχοντας την επιθυμία να αλλάξουμε κάτι στις ζωές μας, κι ας είναι απλά το να σπάσουμε την απομόνωση που συχνά υφίσταμεθα όντας έξω από καταστάσεις συλλογικού αγώνα. Σ' όλα αυτά θέλουμε ν' ασκήσουμε κριτική μ' έναν τρόπο κοινωνικά παράδοξο. Επιθυμούμε να μιλήσουμε για όλα αυτά, ν' ανταλλάξουμε τις εμπειρίες μας, να προσπαθήσουμε να τροποποιήσουμε συγκεκριμένες όψεις της ζωής μας. Ονειρευόμαστε μια διαφορετική ζωή, έναν κόσμο αληθινά ανθρώπινο όπου θα μπορούσαμε να δίνουμε και να παίρνουμε χωρίς πάντα να υπολογίζουμε και ν' αντισταθμίζουμε.

Αυτές οι επιθυμίες που έχουμε, επιβάλλουν να μην υποταχθούμε σε αυτό που θεωρείται "πολιτικώς ορθό" ούτε σε μια στρατηγική αγωνιστών που θα ήθελαν να κρατήσουν για τον εαυτό τους τα ζητήματα γύρω από την κοινωνία και ν' αφήσουν σε μας τις διεκδικήσεις για να ασχολούμαστε με κάτι, για να μη μιλήσουμε για τη στρατολόγηση των "πιο συνειδητών" στοιχείων. **Θέλουμε να συζητήσουμε για τα πάντα και να δράσουμε αφού αρχίσουμε να καταλαβαίνουμε αυτό που αληθινά θέλουμε!**

Τα μέλη της "Εργατικής Πάλης" δε θέλανε να συζητάμε (αυτό το ονόμαζαν συζήτηση για μικροπράγματα...). Γιατί; Επειδή, έλεγαν, αυτό θα κατέληγε να επιβάλουμε την συζήτηση σε άλλους, ακόμα και να επιβάλουμε τις ιδέες μας. Αλλά δε βλέπουμε πώς θα μπορούσαμε να επιβάλουμε μια συζήτηση σε κάποιον που δεν το θέλει. Και έπειτα, αν δε συζητάμε, θα διατηρούμε βέβαια τις ιδέες μας, αλλά οι ιδέες αυτές συχνά θα έχουν δημιουργηθεί από προκαταλήψεις, από περιορισμένες απόψεις. Ποιος δεν είχε την εμπειρία, μέσα στους κόλπους της συλλογικότητας, όταν μπορέσαμε να μιλήσουμε μαζί κατά την διάρκεια των γενικών συνελεύσεων ή έξω από τα πλαίσια τους, να βλέπει τις ίδιες του τις αντιλήψεις να αλλάζουν, να εμπλουτίζονται, να βαθαίνουν; Πώς θα ήταν δυνατόν κάτι τέτοιο χωρίς την συζήτηση; Και πώς θα μπορούσε κανείς ν' αναγνωρίσει τον εαυτό του μέσα σε ενέργειες αν δεν είχε σκεφτεί προηγουμένως (και φυσικά μετά...); Το σύστημα που πολεμάμε υπάρχει επίσης μέσα στο κεφάλι μας, και αν θέλουμε ν' απελευθερωθούμε από την επιρροή του, πρέπει ν' ανταλλάσσουμε ό,τι σκεφτόμαστε, **χωρίς καμιά λογοκρισία**. Αναμφίβολα, θα πούμε και μαλακίες, θα κάνουμε λάθος, θα αλλάξουμε γνώμη. Δεν έχουμε αρχηγό που να σκέφτεται στην θέση μας, ούτε Κεντρική Επιτροπή της οποίας τη γραμμή θα έπρεπε να ακολουθήσουμε. Κάτι τέτοιο δεν το θέλουμε. Δεν αγωνιζόμαστε για να επιτρέψουμε σε άλλους να πάρουν τη θέση των τωρινών εκμεταλλευτών.

Γι' αυτό λέμε σ' όλους εκείνους που ενδιαφέρονται για αυτά: ας συζητάμε και ας δρούμε μαζί, ας μην αφήσουμε τους άρρωστους που μας κυβερνούν να καταστρέψουν τις ζωές μας!

21 04 98

¹ "Το κλειδί της οικονομικής ευμάρειας είναι η δημιουργία ενός γενικευμένου ανικανοποίητου" (Charles Kettering, γενικός διευθυντής της General Motors στην διάρκεια της δεκαετίας του '20)

² Οι ναζί, ικανότατοι στον τομέα του ψεύδους, είχαν τοποθετήσει στην είσοδο του στρατοπέδου του Άουσβιτς την παρακάτω επιγραφή, χαρακτηριστική του είδους τους: "Arbeit macht frei" (η εργασία απελευθερώνει).

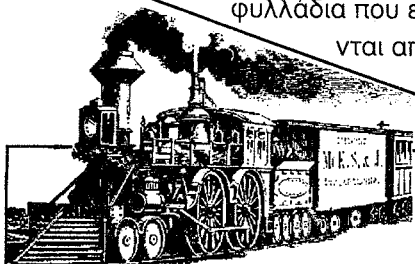

PERPINIAN

παρουσιάζεται από τους ίδιους, Μάιος 98

Είμαστε μια ομάδα που συγκεντρώνει γύρω στα είκοσι άτομα σε μια γενική συνέλευση ανοικτή σε όλους. Η ιδέα της δημιουργίας μιας ομάδας και της απόκτησης μιας αίθουσας ενυπήρχε στο μυαλό πολλών ατόμων που είχαν συναντηθεί στη διάρκεια των πρώτων διαδηλώσεων και καταλήψεων και επιθυμούσαν να αποστασιοποιηθούν τόσο από την AC! όσο κι από άλλα πολιτικά σχήματα. Η ομάδα των αγωνιζόμενων ανέργων και προσωρινών του Περπινιάν σχηματίστηκε στις 10 Φεβρουαρίου. Λίγο αργότερα μια αίθουσα της κοινότητας περιήλθε μόνιμα στην κατοχή ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ, και τη μοιραστήκαμε με την AC! 66 που είχε την ευθύνη της, καθώς και με τη θεωρητική ομάδα **Να επινοήσουμε το αύριο**. Στις γενικές συνελεύσεις μας αποφασίζουμε τις ενέργειες που θα κάνουμε: παρέμβαση στο Γενικό Συμβούλιο, στη νομαρχία, στο εμπορικό επιμελητήριο, στην εταιρεία Ηλεκτρισμού και Γκαζιού της Γαλλίας, πανηγυρική διαδήλωση και αντιακρόκληση την Πρωτομαγιά, ΟΑΕΔ, επιχείρηση δωρεάν μετακινήσεων και σχέδιο για δωρεάν διόδια στους αυτοκινητόδρομους (η χρηματική αλληλεγγύη που απαιτήθηκε...).

Πολύ νωρίς αποφασίσαμε να παρεμβαίνουμε με αυτόνομο τρόπο. Οι ενέργειες μας συνοδεύονται από φυλλάδια που εξηγούν τα διαβήματα μας, συζητιούνται στη γενική συνέλευση και συντάσσονται από κοινού ή από ένα εξουσιοδοτημένο μέλος. Έχουμε επίσης ελεύθερες συζητήσεις για διάφορα θέματα. Εκτός από τους άνεργους, που είναι η πλειοψηφία, μερικοί απ' τους φοιτητές και τους μισθωτούς που ανήκουν στην ομάδα μας συνδέονται με πολιτικές οργανώσεις.

ταξίδι χωρίς εισιτήριο

Στη γενική συνέλευση αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε μια επιχείρηση "δωρεάν μετακίνησης" με μοναδικό σκοπό να κάνουμε βόλτα και να συναντήσουμε άλλα άτομα κάτω από τον ανοιξιάτικο ήλιο.

Για να διαδώσουμε τις ιδέες μας, αλλά και για λόγους προετοιμασίας και ελεύθερου συναγωνισμού ιδεών, φτιάχτηκαν μόνο δύο φυλλάδια, από τα οποία το ένα εντελώς συλλογικό και στο οποίο συμμετείχαν όλα τα παρόντα πρόσωπα: "Ταξίδια ΧΩΡΙΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ". Την επόμενη μέρα το πρωί, δέκα άτομα πήραν το τρένο για τη Ναρμπόν, τον αποφασισμένο προορισμό. Το "πήγαينه" ήταν ανεμπόδιστο δηλαδή χωρίς ελεγκτές, μοιράσαμε τα φυλλάδια μας, τις αφίσες, γενικά έγινε ευπρόσδεκτο. Στη Ναρμπόν, κατά τη διάρκεια μιας στάσης για φαγητό σε μια πλατεία, μάθαμε από έναν υπάλληλο της κοινότητας, ο οποίος έβγαλε αναμφίβολα από το μυαλό του αυτόν τον άγραφο νόμο, ότι απαγορευόταν να φάμε εκεί και ότι ήταν πολύ καλός που μας ανεχόταν αλλά όχι και για πολύ, γιατί σε λίγο είχε ένα γάμο. Αφού τον βάλαμε στην θέση του, σκεφτήκαμε ότι μπορεί πολύ σύντομα να βγάλουν κανένα καινούργιο νόμο που ν' απαγορεύει να περνάμε απ' το χώρο που ελέγχουν οι μπατασοκάμερες... Μετά κάναμε βόλτα μέσα στην πόλη. Επισκεφτήκαμε μια έκθεση γαστρονομίας, και κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταστρέψαμε τον τίτλο "Ποιος τρώει τι;" σε "Ποιος τρώει ποιον;" που μας φαινόταν πιο ταιριαστό με την εποχή μας... Σε μια ταβέρνα ζητήσαμε έναν καφέ ελαφρύ* μαζί μ' ένα στρώμα ... Παρότι επαναλάβαμε την "παραγγελία" μας, ο τύπος δεν έπιασε το νόημα, σίγουρα δεν είχε διαβάσει το Δικαίωμα στην τεμπελιά ούτε κάποιο από τα φυλλάδια μας... Στην επιστροφή, όταν ένας ελεγκτής μας ζήτησε τα "χαρτιά" μας, ένας από μας διακήρυξε περήφανα ότι δεν είχαμε και έτσι ο τίτλος του φυλλαδίου πήρε νέες διαστάσεις... Ο μαλάκας ο ελεγκτής έγινε τότε θηρίο και ακόμα περισσότερο όταν διάβασε τι είχαμε να πούμε, να του πούμε... Μας έκλεισε στην κυριολεξία στο βαγόνι μπλοκάροντας τις εξόδους του και, εννοείται, ειδοποίησε τη χωροφυλακή που μας περίμενε στην αποβάθρα του σταθμού του Περπινιάν. Μας πήγαν για «εξακριβωση στοιχείων», ενώ οι ελεγκτές μας έφτιαξαν κάτι κίτρινα φυλλάδια, με παράξενα σήματα τυπωμένα πάνω αλλά όχι πραγματικά αστεία και τα οποία επιπλέον έπρεπε να υπογράψουμε με το όνομά μας! Ευτυχώς, εκείνη την ημέρα, το όλο ζήτημα δεν πήρε έκταση...

Ήταν μια πολύ ωραία και εποικοδομητική βόλτα!

Τέρμα!

και όλος ο κόσμος ν' ανέβει στο τρένο της ΖΩΗΣ, της ΑΠΟΨΗΣ, της ΕΠΙΝΟΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ!

* Κάνει λογοπαίγνιο, γιατί allongé=ξαπλωτός αλλά και ελαφρύς καφές.

ΛΙΜΟΥ

παρουσιάστηκε από τους ίδιους, Μάιος 98

Χαρείτε, γενναίοι άνθρωποι, την ακαταμάχητη άνοδο της μικρής ομάδας των ανέργων και των προσωρινών της μικρής πόλης Λιμού, πρωτεύουσας του λευκού κρασιού και του RMI. Το σωτήριο έτος 1997, κάποια θηλυκά συγκεντρώνονται ενώ τα αρσενικά φυλάνε τα πιτσιρίκια. Πράγματι, οι γυναίκες που ασχολούνται ακόμα βλακωδώς με την επιμέλεια της οικίας, διαπίστωσαν ότι τα βαλάντια, οι δεκάρες, τα φράγκα μειώνονταν, οι συνθήκες ζωής γίνονταν σκατά, και ο καπιταλισμός θριάμβευε. Ας ευχαριστήσουμε τη διευθύντρια του ΟΑΕΔ της Λιμού, γυναίκα αλλά εν τούτοις πολύ μαλακισμένη και με πολύ ζήλο στην καταδίωξη των ψεύτικων ανέργων. Πολύ πιο εύκολο να κυνηγάς το μικρό που εισπράττει το RMI παρά τα 200 δισεκατομμύρια φοροδιαφυγής που χάνονται κάθε χρόνο. Πρώτη συγκέντρωση της ομάδας=επιτυχία.

Γύρω στα πενήντα άτομα, εκνευρισμένα από τις υπερβολές όλων των οργανισμών που πλαισιώνουν τους άνεργους και τους προσωρινούς. Οι στόχοι για τις πρώτες ενέργειες δεν έλειψαν! Ταμείο Οικογενειακών Επιδομάτων, ANPE, ASSEDIC, EDF, κλπ. Οι εισβολές και οι καταλήψεις διαδέχονταν η μία την άλλη (η τελευταία έγινε ακριβώς πριν μια εβδομάδα), όπως πάντα για να ρυθμιστεί μια ατομική περίπτωση, όπως πάντα για να καταγγείλουμε συλλογικά την κατάσταση των αποκλεισμένων και να επιβεβαιώσουμε μια ισχυρή ενότητα που «αποδίδει» συστηματικά. Με σκοπό, και έχοντας σα στρατηγική, τον περιορισμό της ανεργίας, ας περιορίσουμε τους άνεργους και ας κατασκευάσουμε φτωχούς... Αυτό προκαλεί λιγότερη αναταραχή. Οι βίαιες εκκενώσεις από τους μπάτσους (άπειροι, έφη ο νομάρχης) σοκάρισε την πόλη. Ανακαλύπτοντας το κλομπ των σοσιαλιστών -δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο από την πίστη που σε τυφλώνει απέναντι σ' αυτόν που σε γράφει- ο πληθυ-

η δουλειά είναι στη γη ότι το πετρέλαιο στη θάλασσα

σμός αντέδρασε με μια υποστήριξη πολύ σημαντική... Αλλά δεν μπορούμε να ρίχνουμε ξύλο με τα κλομπς κάθε μέρα, και έπειτα αυτό πονάει! Ο καθένας λοιπόν ξαναπαίρνει τον δρόμο του, άλλοι πιστεύοντας στην κυκλοφορία του χρήματος, άλλοι στον νόμο Ομπρύ (πάντα οι πιστοί...).

Μα πού ζούμε; Να 'μαστε εδώ, πάντα ζωντανοί, έχοντας συναντήσει πολλά καλά άτομα, και έχοντας συνειδητοποιήσει ότι τίποτα δεν είναι πιο αποτελεσματικό από ένα συγκεκριμένο αγώνα για να δημιουργήσουμε ένα στέρεο δίκτυο φιλίας... για να εκμηδενίσουμε τους αδιάφορους...

Έχουμε πάντα ένα χώρο, ένα τηλέφωνο, ένα φαξ. Δεν

μετακινούμαστε εύκολα, γιατί είμαστε πολύ απασχολημένοι, τα παιδιά, οι κήποι, τα ζώα, τα ... (μερικές φορές ψάχνουμε και για δουλειά, δηλαδή για δεκάρες...).

Φιλικούς χαιρετισμούς!

ΚΛΕΡΜΟΝ

παρουσιάζεται από τους ίδιους, Μάιος 98

Ας διευκρινίσουμε: είναι η άποψη δύο ατόμων, μελών του "κινήματος των ανέργων" του Κλερμόν. Μαρτυρίες ιδιαίτερα υποκειμενικές και που δεν θεωρούνται πλήρεις για το κίνημα του Κλερμόν. Πρόκειται για επεξηγήσεις, διηγήσεις, σχόλια για κάποιες ημερομηνίες, καταστάσεις.

"Στο ξεκίνημα του κοινωνικού κινήματος δεν υπήρχε παρά μόνο μια ομάδα ανέργων στο Κλερμόν-Φερράν: οι "Δραστήριοι άνεργοι", δημιουργημένη από το MNCP (Εθνικό Κίνημα Ανέργων & Προσωρινών). Πολύ γρήγορα, ένας αριθμός ατόμων θέλησε να δημιουργήσει κι άλλες ομάδες: ένα σύλλογο της AC! και μια ανεξάρτητη ομάδα, το "κίνημα των ανέργων". Δεν διαθέταμε στέκι καθώς μας είχανε διώξει από την ASSEDIC στις 6 Ιανουαρίου

και παρ' όλα αυτά επιμέναμε να συναντάμε κόσμο για να μιλήσουμε για την κατάσταση μας και τη δικιά τους, για το τι ήταν ο αγώνας μας, να διακηρύσσουμε και να ενεργούμε σύμφωνα με τις διεκδικήσεις μας: ο καταμερισμός της εργασίας, η άνοδος του επιπέδου διαβίωσης, η δωρεάν μετακίνηση για τους άνεργους και τους προσωρινούς, η επέκταση του RMI για τους κάτω των 25 χρονών. Να μιλήσουμε για τον τρόπο οργάνωσής μας και για τη σημασία του να ενωθούμε σε αυτήν την εξέγερση, ν' αναπτύξουμε ιδέες και τρόπους δράσης. Να συζητήσουμε και να δράσουμε μέσα από τις διεκδικήσεις μας κριτικάροντας την κοινωνία στην οποία ζούμε.

Χωρίς να είναι από τη μοίρα προορισμένο να μείνει στην αφάνεια και με ελάχιστες προθέσεις να μη γίνει ενοχλητικό, το "κίνημα των ανέργων" αποφάσισε να εγκατασταθεί στην πλατεία Ζοντ, δηλαδή στην πιο πολυσύχναστη, κεντρική και μια από τις μεγαλύτερες πλατείες του Κλερμόν-Φερράν. Στις 8 Ιανουαρίου στήσαμε δύο μεγάλες σκηνές, που μας είχαν δανείσει, μια για να κοιμόμαστε και μια για να τρώμε και να συγκεντρωνόμαστε. Βλέπαμε όλον τον κόσμο να περνάει: τους γλεντζέδες της νύχτας που έρχονταν να ζεσταθούν και να πιουν ένα ποτήρι στη γωνιά του μαγκαλιού (το οποίο διαδοχικά προσέχαμε να μένει αναμμένο μέρα νύχτα για να μας ζεσταίνει), τους μόνιμα άστεγους που έρχονταν για να ζεσταθούν ή για να κοιμηθούν μερικές νύχτες προφυλαγμένοι, τους πρωινούς που μερικές φορές μας έφερναν κρουασάν όταν ξυπνάγαμε και μετά όλους τους άλλους την ημέρα.

Έγγραφες διαμαρτυρίες (12.500 υπογραφές κατά της εξαθλίωσης και του αποκλεισμού), αιτήσεις επείγουσας βοήθειας, διαμάχες, βρισιές και μπλεξίματα, φιέστες και αστεία, συναντήσεις και -δυστυχώς- ξύλο, καλές μάσες και φλυαρίες, αποφάσεις, συζητήσεις και ενέργειες: ήταν όλα πολύ έντονα και οι μέρες πολύ μικρές.

Όλοι έφερναν τρόφιμα: οι καταληψίες, ο κόσμος, και τρώγαμε μαζί. Τότε ήταν που μπορέσαμε να διαπιστώσουμε την υποστήριξη και τη γενναιοδωρία του κόσμου. Οι σκηνές έγιναν οι πιο σημαντικοί και οι πιο ετερόκλητοι τόποι συνάντησης της περιοχής.

Είμασταν περίπου δεκαπέντε που ζούσαμε εκεί και εκατό στις γενικές συνελεύσεις. Το δημαρχείο και η νομαρχία που έβλεπαν με πολύ κακό μάτι τη δημόσια παρουσία μας στο κέντρο του Κλερμόν-Φερράν έβαλαν τους μπάτσους τους να μας παρακολουθούν και να γυρνάνε γύρω απ' τις σκηνές μας σε μόνιμη βάση. Δοκίμασαν πολλά μέσα για να μας "σπάσουν", μεταξύ άλλων τις επιλεκτικές προσκλήσεις για παρουσίαση στον ΟΑΕΔ ή, για τους συντρόφους που είχαν δουλειά, τους σχολαστικούς ελέγχους της DDTE (Νομαρχιακή Διεύθυνση για την Εργασία και την Απασχόληση) στα εργοτάξια που δούλευαν. Δεν κατάφεραν τίποτα. Μας παρακολουθούσαν στο δρόμο, παρακολουθούσαν και τα τηλεφωνήματά μας. Από την αρχή η αριστερή δημαρχία και η νομαρχία χρησιμοποιούν όσο μπορούν συλλήψεις, ξυλοδαρμούς, ελέγχους, εξευτελισμούς... Μία μέρα, στις 15 Ιανουαρίου κατά την διάρκεια του σπασίματος της κατάληψης της CNPF (Εθνική Συνομοσπονδία της γαλλικής εργοδοσίας) που κάναμε, οι μπάτσοι χτύπησαν αλύπητα. Υπήρξαν τραυματίες. Το κερασάκι στην τούρτα ήταν στο νοσοκομείο, όπου μας είπαν ότι δεν μπορούσαμε να γίνουμε δεκτοί ως περιστατικό "επειδή δεν θα έπρεπε να βρισκόμασταν εκεί".

ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΝΤΙΑ
ΣΤΟΥΣ ΓΕΡΟΥΣ
ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΝΤΙΑ Σ'
ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΓΕΡΝΑΝΕ

ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΝΤΙΑ
ΣΤΟΥΣ ΓΕΡΟΥΣ
ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΝΤΙΑ Σ'
ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΓΕΡΝΑΝΕ

Από την πλευρά μας δεν καθίσαμε άπραγοι! για να εξηγήσουμε στον κόσμο τον αγώνα μας, για να ρίξουμε κομάντος σε όλους τους ναούς της εξουσίας και του χρήματος.

Η δημαρχία μας πρότεινε, προκλητικά, ένα πολύ μικρό στέκι, ένα γυάλινο κλουβί στην πλατεία Ζοντ, το οποίο φυσικά αρνηθήκαμε. Η δημαρχία υπολόγιζε στο κρύο του χειμώνα: μέσα σε μια σκηνή οι καταληψίες δεν θα αντέξουν για πολύ.

Είναι αλήθεια ότι έκανε πράγματι κρύο (-5°C) στην πλατεία και στις σκηνές, και καθώς δεν υπήρχε κανένας λόγος ν' αγωνιστούμε μέσα σε αντίξοες συνθήκες, αποφασίσαμε να εγκατασταθούμε κάπου που θα μπορούσαμε να 'μαστε πιο άνετα. Σκεφτήκαμε κι αυτό που μας άρεσε περισσότερο ήταν η ιδέα ενός σαλέ. Τότε αρχίσαμε να μαζεύουμε φράγκα για να μπορέσουμε να το αγοράσουμε. Με δωρεές 9000 φράγκων, αγοράσαμε το προκατασκευασμένο σαλέ. Ξέροντας ότι μόλις θ' αρχίζαμε να συναρμολογούμε στην πλατεία ένα σπίτι 10 επί 5 με ύψος 3 μέτρα, οι μπάτσοι θα επεμβαίνανε· διατρέχαμε τον κίνδυνο να τα χάσουμε όλα, κυρίως την ιδέα. Το κόλπο που βρήκαμε ήταν αποτελεσματικό: μόλις έπεσε η νύχτα, φορτώσαμε τα κομμάτια του σαλέ πάνω σε ένα φορτηγό και, αφού το οδηγήσαμε δίπλα από τη μεγάλη σκηνή μας, τα κατεβάσαμε ένα-ένα διακριτικά στο εσωτερικό. Πράγματι, η σκηνή, ένα είδος τεράστιου μαραμπού, ήταν πιο μεγάλη από το σαλέ και έτσι με πολύ προσοχή και διακριτικότητα, γέλιο και αποτελεσματικότητα, υψώσαμε το σαλέ κάτω από την μύτη των μπάτσων, μέσα στη νύχτα. Την προηγούμενη μέρα είχαμε κυκλοφορήσει και στείλει μια πρόσκληση για ένα είδος εγκαινίων στην πλατεία Ζοντ σε όλους τους φίλους μας, στον κόσμο αλλά και σε άλλους: τη δημαρχία... Την επόμενη λοιπόν, στις 27 Φεβρουαρίου, όταν όλοι ήταν εκεί, το πανί του μαραμπού τραβήχτηκε και ω! τι έκπληξη και χαρά για πολλούς, θυμός για κάποιους για το παιχνίδι που τους παίξαμε. Μπροστά στην υποστήριξη των τριών τετάρτων του πληθυσμού και την αποφασιστικότητα που δείξαμε, ο δήμαρχος αναγκάστηκε να το βουλώσει για την ώρα. Η πρώτη σκηνή στήθηκε δίπλα από το σαλέ. Οι καθημερινές γενικές

! TOUT CE QU'ILS ONT, ILS NOUS L'ONT VOULU !
TOUT EST A NOUS

ΟΛΑ ΟΣΑ ΕΧΟΥΜ, ΜΑΣ ΤΑ' ΧΟΥΜ ΚΙΝΕΙ! ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

συνελεύσεις συνέχισαν να γίνονται από τότε και στο εξής στα ζεστά όπως και η καθημερινή ζωή των 15 καταληψιών και όλων αυτών που έρχονταν κάθε μέρα."

"Η δημαρχία έλεγε δημόσια ότι μας καταλαβαίνει και μας υποστηρίζει ενώ έβαζε να μας συλλαμβάνουν και να μας χτυπάνε, μην απαντώντας θετικά σε καμία από τις διεκδικήσεις μας. Αμέσως μετά τις εκλογές έβαλε να μας διώξουν από το σαλέ. Τώρα, για να ηρεμήσει τα πνεύματα και να μας κάνει λιγότερο ορατούς μας παραχώρησε ένα στέκι, μακριά από το κέντρο της πόλης, στο οποίο δεχθήκαμε να πάμε: το "κίνημα των ανέργων" και η AC! Πραγματικά, η ομάδα έχει ανάγκη να ηρεμήσει λίγο πριν ξαναπάρει τα πάνω της. Χωρίς αυτό το στέκι, η ομάδα θα έπρεπε να εξαρτάται από ένα συνδικάτο, μία οργάνωση για να έχει ένα χώρο, ένα τηλέφωνο..."

"Μια μέρα, μερικά άτομα του "κινήματος των ανέργων", βρίσκοντας καλή την ιδέα να γεμίσουν τα καροτσάκια σε ένα σούπερ-μάρκετ, να βγουν χωρίς να πληρώσουν και να μοιράσουν τα προϊόντα σε εκείνους που τα είχαν ανάγκη -όπως κάνουν πολλές άλλες ομάδες- πρότειναν στη γενική συνέλευση να γίνει μια παρόμοια επιχείρηση στο Κλερμόν-Φερράν. Η συζήτηση άρχισε και στο τέλος της μια ψηφοφορία κατέληξε 50/50. Και στις 11 Φεβρουαρίου, αυτοί που επιθυμούσαν να πραγματοποιήσουν αυτήν την ιδέα, χωρίς πολλή προετοιμασία, διάλεξαν ένα σούπερ-μάρκετ, το "Καζίνο" της πλατείας Σαλέν και ξεκίνησαν. Γέμισαν πέντε καροτσάκια με τρόφιμα και προϊόντα για το σπίτι και βγήκαν χωρίς δυσκολία. Δύο από τα αυτοκίνητα τους ήταν παρκαρισμένα μπροστά από το σούπερ-μάρκετ.... Γέμισαν τα πορτομπαγκάζ και έφυγαν για την διανομή στην πλατεία Ζοντ, όπου ήταν ο τόπος συνάντησης τους, 500 μέτρα από το σούπερ-μάρκετ... Οι μπάτσοι, ειδοποιημένοι κανείς δεν ξέρει από ποιόν (αλλά οι υποθέσεις είναι πολλές), επενέβησαν με περιπολικά, εμποδίζοντας ένα από τα δύο οχήματα στο ύψος της πλατείας Ζοντ. Τα άτομα που είχαν μαζευτεί μέσα και γύρω από το σαλέ του "κινήματος των ανέργων", βλέποντας την σκηνή, έσπευσαν να προστατέψουν από την αστυνομία τους φίλους τους. Για να αποφευχθούν οι συλλήψεις των καταληψιών που ήταν μέσα στο αυτο-

κίνητο, μπήκαν στη μέση και πήραν στην άκρη τους περαστικούς εξηγώντας τους τι συνέβαινε και τι είχαν κάνει πριν από λίγο οι άνεργοι στο σούπερ-μάρκετ και γιατί το είχαν κάνει. Οι άνθρωποι πλησίασαν και ξεκινώντας η κουβέντα ένα πλήθος 50 μετά 100 και στη συνέχεια 150 ατόμων μαζεύτηκε. Αντιλαμβανόμενοι την κατάσταση, μπήκαν στην μέση για να υπερασπιστούν τους ταραξίες φωνάζοντας: "Θα μας συλλάβετε όλους γιατί όλοι είμαστε συνένοχοι ή δεν θα συλλάβετε κανέναν." Η ηλεκτρισμένη αντιπαράθεση διήρκεσε, αλλά παρά την παρουσία του πλήθους, ήρθαν ενισχύσεις των μπάτσων, έγιναν συλλήψεις, ενώ κάποιοι έμειναν να μας παρακολουθούν (...). Την επόμενη μέρα, την αυγή, ένας άλλος άνεργος υποβλήθηκε σε έρευνα στο σπίτι του και η αστυνομία βρήκε μια παλιά σακούλα Καζίνο άδεια στο πορτομπαγκάζ του αυτοκινήτου του, απόδειξη ότι συμμετείχε ενεργά στο χτύπημα...

Αργότερα οι μπάτσοι ήλθαν να δουν τους ανέργους στο σαλέ και τους ζήτησαν να επιστρέψουν στο σούπερ-μάρκετ ό,τι είχαν πάρει σαν ένδειξη καλής θέλησης και αυτοί θα "έθαβαν" την υπόθεση. Εκείνοι αρνήθηκαν και μοίρασαν το περιεχόμενο των καρτοσιών.

Σύμφωνα με το σκεπτικό αυτών που συμμετείχαν, η επιχείρηση "σούπερ-μάρκετ" ήταν, όπως το είχαν σκεφτεί, "ένας συμβολικός τρόπος ν' αμφισβητήσουμε ξανά

τις ίδιες τις δομές της κοινωνίας και τον τρόπο λειτουργίας της". Στις 24 Μαρτίου, οι δύο συλληφθέντες πέρασαν από δίκη για κλοπή και κλεπταποδοχή. Τιμωρήθηκαν με ποινή οκτώ ημερών με αναστολή και πέντε χρόνια επιτήρηση. Το "κίνημα των ανέργων" καταγγέλλει δημόσια την αυθαίρετη σύλληψη δύο ατόμων στη διάρκεια της επιχείρησης Καζίνο και κατηγορεί την κοινωνία ως υπεύθυνη εξαιτίας του συστήματός της αποκλεισμού, κατακράτησης του πλούτου από τους μεγάλους καπιταλιστές και του συστήματός της δικαιοσύνης που βρίσκεται στην υπηρεσία των μεγάλων συμφερόντων.

Τα συνδικάτα καταδίκασαν την ενέργειά μας: αλληλέγγυοι, αλλά μόνο όταν κάνουμε ό,τι μας λένε εκείνοι! Υπήρχαν ήδη προβλήματα με τα συνδικάτα που ενδιαφέρονταν για το κίνημα μόνο όσον αφορά τα πολιτικά τους συμφέροντα και τα εκλογικά τους στοιχεία. Το πιο σοβαρό ήταν όταν θελήσαμε να μπορούμε στη Michelin για να συζητήσουμε και να μοιράσουμε φυλλάδια και η CGT μας είπε ότι δε μπορούσαμε, ότι δεν ήθελαν. Η Michelin είναι για αυτούς το δυνατό στοίχημα, η επικράτεια που φυλάνε για τον εαυτό

τους. (Εδώ δεν υπάρχει θέμα αλληλεγγύης με τους άνεργους.) Θέλησαν επίσης να στρέψουν την πορεία μιας διαδήλωσης για να μην περάσουμε μπροστά από την Michelin. Εμείς, παρ' όλα αυτά, περάσαμε από μπροστά. Εξαιτίας του γεγονότος αυτού και αφού είχαμε δώσει στα συνδικάτα CFTD, CGT... να καταλάβουν ότι δεν θα τα υπακούαμε και ότι δεν είχαμε ανάγκη πλαισίωσης, έφυγαν σταδιακά από την ομάδα. Το να δρούμε χωρίς αυτούς είναι καλό γιατί είμαστε αληθινά ο εαυτός μας και αυτό δείχνει για ποιο πράγμα είμαστε πραγματικά ικανοί. Τα δύο μόνα συνδικάτα που φέρθηκαν σωστά ήταν η CNT και η SUD, που μας δάνεισαν τα μέσα τους (φωτοτυπικά...) ή προετοίμασαν, συμμετείχαν σε κάποιες ενέργειες και συζητήσεις μαζί μας, χωρίς να προσκολληθούν σαν οργάνωση στο κίνημα."

Μέλη του "κινήματος των ανέργων"

**Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΤΟΥ JUSSIEU**

"Θελήσαμε συχνά να εκφράσουμε την ευχαρίστηση και το ενδιαφέρον που βρίσκουμε στους περιπάτους. Λοιπόν, σχεδόν κάθε φορά, δύο ή τρεις από μας διηγούνταν, με τον τρόπο τους, τη βόλτα που στη συνέχεια παρουσίαζαν στην "επιτροπή περιπάτου" (δηλ. στους συμμετέχοντες), στη συνέλευση. Κατά τη διάρκεια της συνέλευσης διατυπώνονταν κριτικές και παρατηρήσεις επί του περιπάτου που συχνά λαμβάνονταν υπόψη. Αλλά κυρίως, φλυαρώντας

έτσι, προσδιορίζαμε μαζί το νόημα των ενεργειών μας, και μερικές φορές τις διαφορές ή τις διαφωνίες μας. Μερικές φορές ασκούσαν κριτική σε κάποιες διηγήσεις, βρίσκοντάς τις υπερβολικά υποκειμενικές ή ενθουσιώδεις, απογειωμένες σε σχέση με την πραγματικότητα που ήθελαν να περιγράψουν. Ακολουθούσαν πλήθος ενδιαφέρουσες συζητήσεις για την λογική, την υποκειμενικότητα και τη συχνά συγκρουσιακή σχέση αυτών των δύο... Δεν συμφωνήσαμε πραγματικά γι' αυτά τα λεπτά ζητήματα και η συζήτηση σίγουρα δεν έχει λήξει. Η δυσκολία είναι να βρούμε μια ισορροπία, ανάμεσα σε έναν μερικές φορές φαντασιόπληκτο ενθουσιασμό και ένα στεγνό ορθολογισμό. Ανάμεσα σ' αυτό που θέλουμε και σ' αυτό που μπορούμε. Ένα γκράφιτι του Μάη του 68 παραφράζοντας τον Σαίξπηρ ανοίγει ίσως ένα δρόμο: Πρέπει να βάλουμε λογική στη τρέλα μας. Είναι η πέμπτη διήγηση περιπάτου, και κυρίως το συμπέρασμά της, που προκάλεσαν τις περισσότερες αντιδράσεις. Ένας από τους συντάκτες της την επαναλαμβάνει, για να εξηγήσει κάπως τον ενθουσιασμό του."

**Η
ΕΚΔΙΚΗΣΗ
ΤΟΥ
ΜΑΣΚΟΡΦΟΥ
ΑΝΕΡΓΟΥ**

ο ενθουσιασμός ενός κινήματος, το κίνημα του ενθουσιασμού

στιγμή, μου ήρθε το φλας, είπα στον εαυτό μου: Είναι ηλίθιο! πώς μπόρεσα τόσα χρόνια να διαδηγώνω στο ρυθμό που μου βαράνε, να βελάζω συνθήματα σαν πρόβατο μέχρι να καταντήσω χωρίς φωνή και να μου αρέσει κιόλας! Πραγματικά, αν εγώ, κάποιος, εμείς ήμασταν μόνο για ν' αναμασάμε συνθήματα, δεν υπήρχε παρά μόνο αυτό να κάνουμε, εκτός κι αν πηγαίναμε να παίζουμε στην αυλή των μεγάλων προκαλώντας, σπάζοντας, κάνοντας επιθέσεις, βομβαρδίζοντας, πλακώνοντας το μπάτσο μέχρι να έρθει η ώρα της φυγής και της γιορτής. Μόνο μερικοί μανιακοί της ανατροπής που ασχολήθηκαν με την κατασκευή αυτών των καταπληκτικών αφισών και των εξίσου πικάντικων αυτοκόλλητων τα οποία συναγωνίζονται το ένα το άλλο στις επιφάνειες των ψυγείων, ανύψωναν το επίπεδο της μάζας των "εξεγερμένων". Μέχρι το 1995 διαβάσαμε φυλλάδια πομπώδη, θεωρητικά και ακατανόητα, κακέκτυπα των κλασσικών, μεγαλόστομα, προπαγανδιστικά, διεκδικητικά και παρακλητικά, θρηνητικά και δακρύβρεχτα, αχώνευτα και ενοχλητικά.

Θα λέγαμε ότι έχουμε την εντύπωση ότι επιτελους κάτι άλλαξε.

Ήδη, στη διάρκεια της διαδήλωσης των αυτοτιμωρούμενων, καθιερώθηκε ένα στυλ. Ένα στυλ "κόντρας", ένα στυλ περιθωριακό, αντικανονικό, υβριστικό, ανατρεπτικό. Στις 14 Γενάρη, λοιπόν, επιλέξαμε την ειρωνεία, το χιούμορ του παραλόγου. Το παλιό καλό κόλπο που πάντα πιάνει. Αποτέλεσμα: πόσες διαδηλώσεις κινήθηκαν στα ίχνη μας... Επιλέξαμε επίσης το χιούμορ του θεαρινισμού, πάντα ενάντια στη λογική, και οι φίλοι μας μεταμφιεσμένοι αυτομαστιγώνονταν υποκρινόμενοι ότι εξαναγκάζουν τον εαυτό τους να πάει στη δουλειά, όπως το αφεντικό μαστιγώνει το σκλάβο. Ομοίως, στην διαδήλωση πριν από το Σολφερίνο, όταν ήταν κατειλημμένη η έδρα του Σοσιαλιστικού Κόμματος, κάναμε την έκπληξη φέρνοντας ζεστό κρασί με φορητήγάκι (εξάλλου έκανε κρύο !), το οποίο ξεσκίστηκε να πηγαίνει πάνω-κάτω από την κεφαλή μέχρι την ουρά της πορείας. Ήδη, αυτό το ζεστό κρασί που προσφέραμε, ήταν μια καλή ιδέα να προσεγγίσουμε τον οποιοδήποτε, μπορεί μελλοντικό φίλο μας, που ίσως προτιμά να συζητά παρά να φωνάζει σα μεγάφωνο, σα μια ηχώ του μεγαφώνου, με τη συνοδεία των διπλανών του. Η συνεύρεση, ο ζεστός χαρακτήρας του σκηνοθετημένου μας εγχειρήματός μας με πόσους αγνώστους, περιέργους δε μας έφερε κοντά! Κι αν δεν είναι αυτό, μεταξύ άλλων, που φάχνουμε, δηλαδή η εκδήλωση της διάθεσης να συνδεθούμε με κάποιον ή κάποια με πιο μόνιμο τρόπο, ελπίζω, γιατί θα έχουμε να κάνουμε πράγματα μαζί, τότε δεν έχω καταλάβει τίποτα. Και αν δεν είμαστε στα ίχνη όποιος ανθρωπιάς έχει απομείνει στον άνθρωπο, τότε κι εδώ κάνω μεγάλο λάθος.

Αλλά, πιστεύοντας ακράδαντα ότι έχω δίκιο, πιστεύω επίσης ότι το χιούμορ σε σωστές δόσεις, η συνεύρεση και η πρόσκληση να μοιραστούμε αμέσως ο,τιδήποτε ευχάριστο, είναι αποτελεσματικά μονοπάτια για να γνωρίσουμε, να εκτιμήσουμε και να φάξουμε ο ένας τον άλλο.

"Κάποια

συνειδητά ενθουσιώδης σε αυτό το κείμενο· επειδή δεν είχα καμιά όρεξη να βάλω χαλινάρι στον εαυτό μου και να σκάσω χαμόγελα στους αγέλαστους. Γιατί εδώ και πολλά χρόνια πηδάω από τη χαρά μου μόλις γεννιέται ένα κίνημα, γιατί είμαι μονίμως παρούσα στις καλές διαδηλώσεις και υποστηρίζω όλες τις ενέργειες που πάνε ενάντια στην καθεστηκινή τάξη και τη φυσιολογική πορεία αυτού του κόσμου. Πάνε χρόνια που είμαι αισιόδοξη μέχρι την τελευταία στιγμή, ως αφελής και χαζούλα, τόσο πολύ, αμέσως, κάθε φορά, βγάζω παρακινδυνευμένα συμπεράσματα και με βάζω να ονειρεύομαι ότι αυτό θα διαρκέσει, θα διαρκέσει, θα διαρκέσει. Και πάνε χρόνια που, όταν όλα σταματούν και η τερατώδης μηχανή μουνγκρίζει πιο πολύ σαν να μη συνέβη τίποτα, σπάω τα μούτρα μου. Σήμερα, μοιάζω με μποξέρ, αλλά, ω! τι θαύμα, ω! τι χαρά, έχουν ήδη περάσει πέντε μήνες και χθες ήμουν στη γενική συνέλευση.

Α! είναι καλά, ναι, είμαι ενθουσιασμένη επειδή εδώ και χρόνια το περίμενα αυτό! Γιατί κάθε μέρα που μας βρίσκει ακόμα μαζί, είναι μια στιγμή παραπάνω όπου εγώ, εσύ, αυτή, βρίσκουμε το χρόνο να σκεφτούμε, για το τι, πού, πώς θα κάνουμε ένα κόλπο, μια ενέργεια που θα έχει πλάκα! Είμαι ενθουσιασμένη όταν παίζεται το ίδιο σχεδόν σενάριο σε 200 γωνίες της Γαλλίας και σε άλλα μέρη της Ευρώπης. Και αν έχουμε μερικούς τσακωμούς, είναι γιατί είμαστε ζωντανοί, εμείς, η αφηρημένη οντότητα αλλά οι πολύ πραγματικοί και ψημένοι άνθρωποι σε αυτιά που φέρνουν από αληθινή ζωή. Το γεγονός ότι ο αριθμός μας διακυμαίνεται ανάλογα με την καινοτομία-ομορφιά-αστειότητα-φινέτσα-χαρά-βάθος-εξηγνάδα-πλούτο-επιτυχία των ενεργειών μας, μου φαίνεται ένα δυνατό εγχείρημα για να εξηγήσω τον ενθουσιασμό του "κινήματός" μας, που εξαρτάται και το ίδιο κατά ένα μέρος από τον ενθουσιασμό.

Μια τελευταία γρήγορη ματιά στην πρακτική των σούπερ-μάρκετ: το ίδιο ισχύει και για τις κομπίνες με τις φωτοτυπίες όπου συναγωνίζομαστε στην αναπαραγωγή των "γραπτών μας δημιουργημάτων". Απαλλοτριωνόμαστε, επανοικειοποιούμε, χρησιμοποιούμε, παίρνουμε, κάνουμε αυτοεκπιτώσεις, και σκασίλα μας αν πούνε ότι κλέβουμε! Και είναι εξάλλου γι' αυτό το λόγο που κάποιοι από εμάς, ανάκατοι να κλέβουν, συμμετέχουν στις επιχειρήσεις στα σούπερ-μάρκετ, στις βόλιες για παράδειγμα, και τις ξαναζητούν! Γιατί ακόμα και η ένταση που ζούμε είναι ευχάριστη, επειδή όλοι τη μοιραζόμαστε, συχνά με πολλούς φίλους, κολλητούς και συνάδελφους, και τέλος, επειδή η απαλλοτρίωση έτσι όπως την κάνουμε δεν είναι ένα ατομικό εγχείρημα όσον αφορά τον σκοπό του. Αυτός συνίσταται στο να μοιραζόμαστε τα εν λόγω πλούτη που επανοικειοποιήθηκαν μεταξύ μας ή με τους άλλους, δηλαδή στο δρόμο, στην αγορά, ή ακόμα και σε μια γιορτή ανοικτή σε όλους, καλώντας τους να γλεντήσουν με τρυκάκια που πετάμε στους δρόμους. Δεν σας φαίνεται πως η πρακτική των σούπερ-μάρκετ, για την οποία είπα ήδη πολλά, πρέπει να περάσει στο κεφάλαιο του ενθουσιασμού;"

Είμαι

α λ β α ν ι α
α λ β α ν ι α
α λ β α ν ι α
α λ β α ν ι α

Το κείμενο που ακολουθεί πρωτογράφηκε στ' αγγλικά πριν από αρκετούς μήνες κατά παράκληση ευρωπαίων συντρόφων που μας είχαν ζητήσει μια ανάλυση της εξέγερσης του '97 στην Αλβανία. Τραβήξαμε τη βαλίτσα μακριά και γράψαμε τελικά μια σύντομη ιστορία του κοινωνικού ανταγωνισμού στη γείτονα χώρα θίγοντας πολλά δύσκολα ζητήματα: τη φύση του σταλινικού καπιταλισμού, την κρίση του, τις αντιφάσεις της εργατικής ανυποταξίας, τη νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση, τις αιτίες ανάπτυξης του χρηματιστικού κεφαλαίου και, τέλος τη δική του κρίση. Το κείμενο [δεν περιλαμβάνεται στην παρούσα έκδοση το λεπτομερές χρονικό της εξέγερσης, ενώ έχει προστεθεί το τελευταίο κεφάλαιο] δεν αναλώνεται λοιπόν σε αβασάνιστα και εύκολα αντι-ιμπεριαλιστικά, αντι-ελληνικάδικα σχόλια ή παθητικά σλόγκαν τύπου «αλβανοί μετανάστες σώστε μας απ' τους έλληνες» - μια στάση που δυστυχώς έχει κυριαρχήσει μες τον αντιεξουσιαστικό χώρο τα τελευταία χρόνια. Αντίθετα, περιγράφει την περίπλοκη σχέση ανάμεσα στην ταξική πάλη και την κρίση του σταλινικού καπιταλιστικού μοντέλου, την ταξική πάλη και την κρίση του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού. Έτσι δε δείχνουμε μόνο τι ήταν και είναι ο καπιταλισμός (ελληνικός, αλβανικός, τούρκικος το ίδιο μας κάνει), αλλά και τις μορφές αγώνα που δημιουργεί η αδιάκοπη και αντιφατική εργατική απειθαρχία. Ο αλβανός εργάτης στην Ελλάδα, στο βαθμό που καταφέρνει να σκαπουλάρει τις «τυχαίες εκπυρσοκροτήσεις», αποτελεί το παιδί για όλες τις δουλειές —φτηνός δούλος και αποδιοπομπαίος τράγος— και, στην καλύτερη περίπτωση, διεγείρει τα φιλάνθρωπα αισθήματα των αντιρατσιστών. Όμως σιγά-σιγά κάτι αλλάζει. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

Η ΑΛΒΑΝΙΑ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ: ΕΝΑ ΑΝΑΔΕΛΦΟ ΓΚΟΥΛΑΓΚ

Η αλβανική εκδοχή του σταλινισμού υποβοηθήθηκε ιδεολογικά από έναν ισχυρό εθνικισμό που ανανεωνόταν μέσα από μια αδιάκοπη στερεότυπη προπαγάνδα εναντίον των "εξωτερικών εχθρών ενός μικρού έθνους". Η αίσθηση της εσωτερικής ενότητας και της εθνικής συνοχής συντηρούνταν μέσω της προσωπολατρίας του Χότζα. Τη δεκαετία του 40 ο Χότζα είχε χρησιμοποιήσει έξυπνα τη δημοτικότητα που απέκτησε ως ηγέτης του εθνικο-απελευθερωτικού στρατού και είχε προχωρήσει αρχικά στη διανομή γης σε χιλιάδες φτωχούς αγρότες και στις οικογένειες των παρτιζάνων που είχαν σκοτωθεί στον πόλεμο για να εδραιώσει την εξουσία του.

Η επικράτηση του Χότζα επί της φιλο-γιουγκοσλαβικής φράξιας του κόμματός του, του Κόμματος της Εργασίας, στάθηκε δυνατή χάρη στη παρέμβαση του Στάλιν και τη ρήξη μεταξύ της Κομινφόρμ και του Τίτο τον Ιούνιο του 1948 - πράγμα που εξηγεί τα λιβανωτά του Κόμματος προς το Ρώσο ηγέτη καθ'

όλη τη διάρκεια της μετέπειτα ιστορίας του. Το σχίσμα στο εσωτερικό του ανατολικού κρατικο-καπιταλιστικού στρατοπέδου και ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα, εξώθησαν το αλβανικό κράτος σε αυτό-εγκλεισμό και έτσι ξεκίνησε μια μακρά περίοδος απομόνωσης και οχύρωσης της χώρας.

Ήδη πριν από το 1948 η ηγεσία του Κόμματος της Εργασίας είχε αποφασίσει ν' ακολουθήσει μια σταλινικού τύπου αναπτυξιακή στρατηγική. Σύμφωνα μ' αυτήν, η συσσώρευση κεφαλαίου θα σχεδιαζόταν κεντρικά και θα υπήρχε αυστηρός έλεγχος των εμπορευματικών -χρηματικών σχέσεων στον κρατικό τομέα.

"Ο προϋπολογισμός του 1947 και το γενικό κρατικό σχέδιο για το 1947 θα μας επιτρέψουν να οικοδομήσουμε μια σχεδιασμένη οικονομία. Θα διευκολυνθούμε σ' αυτό από δύο πράγματα. Πρώτον, από τη σταθεροποίηση των τιμών που μας επιτρέπει να σχεδιάσουμε την κρατική συσσώρευση καθώς δεν αφήνει το νόμο της αξίας να δρα αυθόρμητα και καθοδηγεί τη νέα δομή και μέθοδο καθορισμού των τιμών. Δεύτερον, από την

τοποθέτηση των μισθών σε μια σωστή βάση, δηλ. αυτός που δουλεύει περισσότερο και καλύτερα έχει μεγαλύτερη αμοιβή. Θα λαμβάνονται υπ' όψιν η ικανότητα, η παραγωγικότητα της εργασίας, οι δυσκολίες του συγκεκριμένου χώρου εργασίας, κ.ο.κ."

Τους πρώτους μήνες του 1947 τα ελάχιστα εργοστάσια που υπήρχαν κρατικοποιήθηκαν. Το 1951 ξεκίνησε το πρώτο πενταετές σχέδιο. Όσον αφορά το ζήτημα

Ο "κοινωνικός ρεβιζιονισμός" της Κίνας πετιέται στον σκουπιδοτενεκέ της ιστορίας μαζί με το φασισμό, τον καπιταλισμό και το σοβιετικό ρεβιζιονισμό. Παράδειγμα "καλλιτεχνικής" αποτύπωσης της πολιτικής γραμμής.

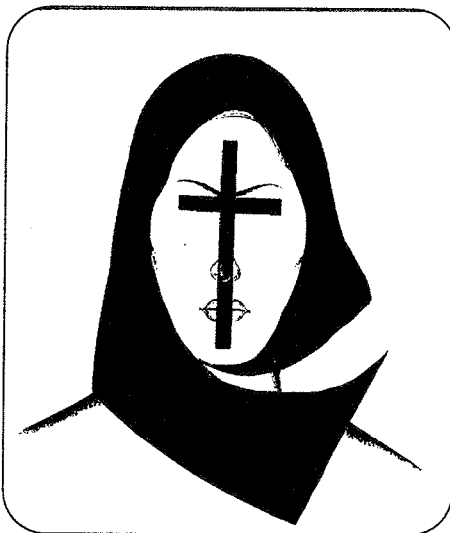
των πρώτων υλών, η ύπαρξη μιας αφθονίας μεταλλευμάτων συνηγορούσε υπέρ της ανάπτυξης της βαριάς βιομηχανίας. Εκείνο που έλειπε ήταν το προλεταριάτο των πόλεων, αφού το 70% του πληθυσμού αποτελούνταν από διάσπαρτους ανά την ύπαιθρο μικροπαραγωγούς αγρότες. Κατά συνέπεια, δόθηκε προτεραιότητα στη μετατροπή των αγροτών σε εργάτες γης και βιομηχανικούς εργάτες και στον ολοκληρωτικό κρατικό έλεγχο του αγροτικού πλεονάσματος (βασικές προϋποθέσεις του σταλινικού μοντέλου μετάβασης στην πραγματική κυριαρχία του κεφαλαίου).

Οι στόχοι αυτοί επιδιώχθηκαν δια της βίας μέσα στη δεκαετία του '50 και έτσι το 1960 πάνω από το 86% του αγροτικού τομέα είχε κολλεκτιβοποιηθεί υπό τη μορφή των συνεργατικών και κρατικών αγροκτημάτων². Σ' αντίθεση με τη "ρεβιζιονιστική" ανατολική Ευρώπη, το μέγεθος των οικογενειακών χωραφιών στην Αλβανία μειωνόταν συνεχώς έως ότου το άρθρο 18 του συντάγματος του 1976 μετέτρεψε όλη τη γη σε κρατική ιδιοκτησία, και ακόμα και η συνεργατική γη απλά παρεχωρείτο προς χρήση των αγροτικών συνεταιρισμών.

Η οικονομική βοήθεια από τη Σοβιετική Ένωση χρησιμοποιήθηκε για ν' αποκτηθεί ο βασικός εξοπλισμός που απαιτείται για ένα πρόγραμμα εκβιομηχάνισης όμως η ρήξη στις Ρωσο-αλβανικές σχέσεις το 1961 άφησε πολλά σχέδια ανολοκλήρωτα. Η Κίνα αντικατέστησε τη Σοβιετική Ένωση στον εφοδιασμό της Αλβανίας με δάνεια, επιχορηγήσεις και τεχνογνωσία. Την περίοδο 1961-5 η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε, όμως η "ανεπαρκής διοίκηση των επιχειρήσεων" και η συστηματική κοπάνα εκ μέρους των εργατών ώθησε την

κυβέρνηση ν' αυξήσει την επιρροή του Κόμματος τόσο στο επίπεδο του εργοστασίου όσο και της κοινωνίας γενικότερα.

Στα τέλη του 1965 το Κόμμα εξέδωσε μία Έκκληση στην οποία εξηγούνταν ότι η Αλβανία

Πίνακας απ' το αθεϊστικό μουσείο στα Σκόδρα, που έκλεισε μετά το θάνατο του Χότζα. Χωρίς σχόλια.

περιβάλλεται από "ιμπεριαλιστές και ρεβιζιονιστές εχθρούς", ότι υπάρχει ένας "οικονομικός αποκλεισμός" εναντίον της και ότι, ως εκ τούτου, θα 'πρεπε "να οικοδομήσει το σοσιαλισμό" βασιζόμενη στους δικούς της πόρους και τις δικές της δυνάμεις. Στο εξής οι εργάτες κι οι εργάτριες θα 'πρεπε να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων στις επιχειρήσεις κάτω από τη καθοδήγηση της "σωστής γραμμής" της πρωτοπορίας της εργατικής τάξης, δηλ. τα τοπικά κρατικά όργανα, τις εκτελεστικές Επιτροπές των τοπικών Λαϊκών Συμβουλίων.

Η ιδεολογία της "αυτάρκειας" και της "αυτοδύναμης ανάπτυξης" χρησιμοποιήθηκε σαν μέσο αύξησης της παραγωγικότητας: μέσα από μαζικές κινητοποιήσεις εργάτες κι εργάτριες πρόσφεραν "εθελοντικά" εργασία πέραν του κανονικού εργάσιμου χρόνου. Μεγάλα κατασκευαστικά έργα έγιναν από σώματα νεαρών

"εθελοντών" που, με τη πάροδο του χρόνου, όλο και λιγότερο εμπνέονταν από τη "σοσιαλιστική" ιδεολογία.

Για χρόνια η εργατική υποκειμενικότητα μπορούσε να εγκλωβίζεται εντός της μορφής του αλβανικού κράτους χωρίς ν' απειλεί σοβαρά την εξουσία του Κόμματος. Αυτό δεν οφειλόταν μόνο στη σιδηρά πειθαρχία που επέβαλε το καθεστώς³, οφειλόταν επίσης στην ικανότητα του Κόμματος να βελτιώνει σταθερά, αν και λιτά, το βιοτικό επίπεδο των εργατών και των αγροτών (τουλάχιστον μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70). Εν τούτοις, η εξίσωση των εισοδημάτων μέσω της μείωσης των υψηλότερων μισθών και τα ανεπαρκή κίνητρα που προσφέρονταν στους εργάτες δεν μπορούσαν να δελεάσουν παρά ελάχιστους στο να γίνουν μαντρόσκυλα της "εθνικής παραγωγής". Τα διαρκή προβλήματα του συστήματος ήταν η ευρέως διαδεδομένη κοπάνα ανάμεσα στο εργατικό δυναμικό⁴, οι χαμηλές νόρμες εργασίας και οι μικρές κλίμακες ιδιωτικές, παράνομες δραστηριότητες. Κάθε τόσο εμφανίζονταν άρθρα στον τύπο που μιλούσαν για κλοπές υλικών από τις κρατικές αποθήκες και γι' ανθρώπους που άραζαν κατά τη διάρκεια της νόμιμης εργασίας τους ώστε να μπορούν να δουλεύουν σκληρά τη νύχτα για να κερδίσουν επιπλέον φράγκα παράνομα. Οι εργάτες δεν είχαν κανένα λόγο να ξεσκίζονται στη δουλειά από τη στιγμή που δεν αποζημιωνόνταν με μισθολογικές αυξήσεις και καταναλωτικά αγαθά. Η "αυτοαξιοποίηση" επίσης δεν ήταν άγνωστη. Αναφέρονταν συχνές κλοπές κρατικών φορτηγών και αυτοκινήτων που χρησιμοποιούνταν από τις εργατικές οικογένειες για πικνίκ και εκδρομές.

Όταν στα τέλη της δεκαετίας του

'70 ο "κοινωνικός ρεβιζιονισμός" της Κίνας "ξεσκεπάστηκε" και οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες διακόπηκαν, η πιο κεντρικά σχεδιασμένη καπιταλιστική οικονομία του ανατολικού μπλοκ οδηγήθηκε σε πλήρη σχεδόν απομόνωση. Αν και οι εμπορικές σχέσεις με δυτικές και ανατολικοευρωπαϊκές χώρες συνεχίστηκαν ως ένα βαθμό (κυρίως στη βάση ανταλλαγής εμπορευμάτων χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος), η χώρα έπασχε από έλλειψη μοντέρνας βιομηχανικής τεχνολογίας και σκληρού νομίσματος για εισαγωγές. Ελλείψεις σε τρόφιμα και καταναλωτικά αγαθά άρχισαν να εμφανίζονται όλο και συχνότερα.

Επιπλέον, υπό το βάρος του υψηλότερου δείκτη γεννήσεων στην Ευρώπη (οι μέθοδοι αντισύλληψης απαγορεύονταν δια νόμου⁵) και της αναγκαιότητας για τη δημιουργία 70.000 νέων θέσεων εργασίας κάθε χρόνο σε μια χώρα όπου ακολουθούνταν η πολιτική της πλήρους απασχόλησης, οι αξιωματούχοι του Κόμματος άρχισαν να θεωρούν πως ορισμένες μεταρρυθμίσεις ήταν πλέον άκρως απαραίτητες.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ, 1985-1990

Ο Ραμίζ Αλία, που διαδέχθηκε το Χότζα το 1985, ηγήθηκε της προσπάθειας αναδιάρθρωσης του αλβανικού μοντέλου - προσπάθεια που ξεκίνησε καθυστερημένα σε σχέση με τις αλλαγές που είχαν ήδη επιχειρηθεί σε άλλες ανατολικοευρωπαϊκές χώρες. Στα μέσα της δεκαετίας του '80 αυτά που σε γενικές γραμμές χαρακτήριζαν την Αλβανία ήταν η φτώχεια, η χαμηλή παραγωγικότητα και η λιτή μισθολογική ισότητα. Για

παράδειγμα, ένας διευθυντής εργοστασίου έπαιρνε περίπου 900 λεκ το μήνα, ένας βιομηχανικός εργάτης 750 και ένας σκουπιδιάρης 600. Το Κόμμα της Εργασίας επιχείρησε μια τεχνική ανασύνθεση της εργατικής τάξης μέσω μεταρρυθμίσεων που περιελάμβαναν: ανάθεση περισσότερων εξουσιών στους διορισμένους από το κράτος διευθυντές των επιχειρήσεων και μεγαλύτερη ανάληψη ευθυνών εκ μέρους τους στη λήψη αποφάσεων, μέτρα λιτότητας και απολύσεις, ελαφρώς μεγαλύτερη διαφοροποίηση εισοδημάτων και πριμ παραγωγικότητας για τους "ικανούς" εργάτες. Τα αποτελέσματα ήταν πενιχρά, καθώς η επιτυχία εσωτερικών μεταρρυθμίσεων απαιτούσε ένα μεγαλύτερο βαθμό διεθνοποίησης της αλβανικής οικονομίας, πράγμα που εμπόδιζε η άκαμπτη σταλινική δομή του κράτους.

Ωστόσο μετά το 1987 το καθεστώς άρχισε να φανερώνει στοιχεία εγκατάλειψης της απομονωτικής πολιτικής του προσπαθώντας να βελτιώσει τις εμπορικές και πολιτικές του σχέσεις με ορισμένες ανατολικοευρωπαϊκές και βαλκανικές χώρες.

Μια εξέλιξη εκείνης της περιόδου που θα αποδεικνυόταν αργότερα καθοριστική ήταν το γεγονός της εμφάνισης τηλεοπτικών συσκευών που μπορούσαν να πιάσουν εκπομπές από τη Γιουγκοσλαβία, την Ιταλία, και την Ελλάδα. Η επαφή των αλβανών μ' έναν άλλο κόσμο, που τους φάνηκε πολύ διαφορετικός σε σχέση με τον τρόπο που η κρατική προπαγάνδα τον είχε παρουσιάσει, θα υπονόμει μακροπρόθεσμα όχι μόνο την κρατική προπαγάνδα αλλά και το ίδιο το καθεστώς συνολικά.

Τη δεκαετία του '80 η νεολαία άρχισε να νοιώθει όλο και πιο ξένη

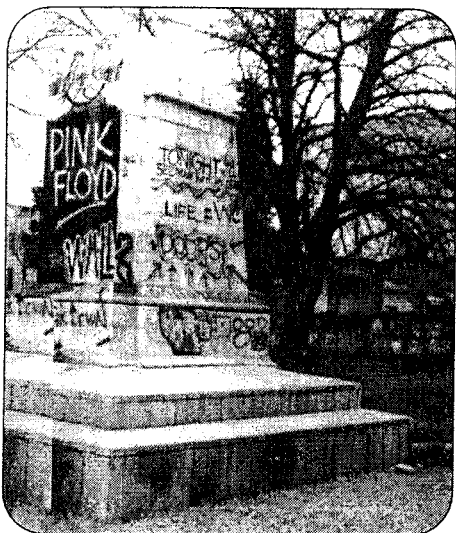
μέσα στη "σοσιαλιστική" Αλβανία. Οι ξένες τηλεοπτικές εκπομπές έμοιαζαν να έρχονται από ένα τόπο πιθανής διαφυγής και τα φιλοδυτικά αισθήματα διαδίδονταν σ' ένα βαθμό που θα έκανε το μακαρίτη το Χότζα ν' ανατριχιάσει. Η συμβολή μάλιστα της ροκ μουσικής στη χαλάρωση της πειθαρχίας των νέων ήταν μεγάλη και έχει ελάχιστα ερευνηθεί απ' όσους προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τις κοινωνικές αλλαγές στα Βαλκάνια εκείνη την περίοδο.

Τα πράγματα άρχισαν να χειροτερεύουν μετά το 1989 και την κατάρρευση της Κομεκόν στις

Η πλατεία Σκεντέρμπεη στα Τίρανα προτού νομιμοποιηθεί η χρήση του Ι.Χ. το 1991. Καμιά σχέση με σήμερα.

αρχές του 1990. Τα νέα καθεστώτα στην Ανατολική Ευρώπη ακύρωσαν πολλές από τις συμφωνίες εμπορίου και ανταλλαγής βιομηχανικών προϊόντων που είχαν συνάψει με την Αλβανία. Στο εσωτερικό μέτωπο, οι εργάτες γης συνέχιζαν να προσφέρουν στις κολλεκτίβες όσο λιγότερη εργασία μπορούσαν. Παραχωρήθηκαν ένα ή δύο στρέμματα σε κάθε αγροτική οικογένεια για την καλλιέργεια λαχανικών και το δικαίωμα εκτροφής ζώων και τους δόθηκε η δυνατότητα να πουλάνε τα προϊόντα τους στις αγορές των πόλεων. Παρ' όλα αυτά οι εργάτες

Μέχρι και το 1991 εδώ δέσποζε ένα άγαλμα του Λένιν. Τελικά επικράτησαν τα ροκ συνθήματα.

γης εγκατέλειπαν τα κρατικά αγροκτήματα και συνέχιζαν να κλέβουν ζώα από τις κτηνοτροφικές κολλεκτίβες. Από την άλλη οι απεργίες, η κοπάνα και οι ελλείψεις καυσίμων και ανταλλακτικών οδηγούσαν τη βιομηχανική παραγωγή σε μαρasmus.

Η εντεινόμενη αναταραχή ανάγκασε το Κόμμα να παραχωρήσει το Μάιο του 1990 το δικαίωμα στην απόκτηση διαβατηρίου και να χαλαρώσει ορισμένες διατάξεις του ποινικού κώδικα. Τον Ιούλιο 4500 άτομα, κυρίως άνεργοι νέοι, κατέλαβαν τα κτίρια των δυτικών πρεσβειών στα Τίρανα. Άλλοι κατέλαβαν ένα πλοίο στο Δυρράχιο επιχειρώντας να καταφύγουν στην Ιταλία. Οι δυνάμεις ασφαλείας επιτέθηκαν στους διαδηλωτές και οι ασκοί του Αιόλου άνοιξαν.

Μέσα στους επόμενους μήνες η εκδίκηση των προλετάρων πήρε τη μορφή νυχτερινών επιδρομών και πράξεων καθαρού βανδαλισμού: πολλά εργοστάσια, μεταφορικά μέσα, σχολεία, νοσοκομεία, κυβερνητικά και κομματικά γραφεία καταστράφηκαν. Ο κόσμος απαλλοτριώνε ό,τι μπορούσε από ένα μισητό καθεστώς που του είχε στερήσει τα πάντα και κατέστρεφε ό,τι δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει.

1990-1991: Η ΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΩΝ

Μέσα σ' ένα κλίμα γενικευμένης αναταραχής, οι φοιτητές των Τιράνων προχώρησαν το φθινόπωρο του 1990 σε αποχή από τα μαθήματα. Η φοιτητική διαμαρτυρία ήταν η "καλή" πλευρά της εξέγερσης που ζητούσε "δημοκρατία", "σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων" και "πολιτικό πλουραλισμό". Το Δεκέμβριο η κομματική επιτροπή των Τιράνων και ο ίδιος ο Αλία προσωπικά, αποφάσισαν να στείλουν το Σαλί Μπερίσα στους φοιτητές, σαν επίσημο μεσολαβητή του Κόμματος. Από την επαφή με την ηγεσία των φοιτητών ιδρύθηκε το Δημοκρατικό Κόμμα. Είχε την έγκριση του ίδιου του Αλία που πίστευε ότι μπορούσε να διαμορφώσει μια ελεγχόμενη αντιπολίτευση. Σύντομα σχηματίστηκαν κι' άλλα πολιτικά κόμματα.

Τη στιγμή που οι πρώτοι πεινασμένοι πρόσφυγες από την Αλβανία συνέρεαν στις Φιλιάτες τον Ιανουάριο του 1991, οι απεργοί των ορυχείων της Βάλια, κοντά στα Τίρανα, κατέστρεφαν τα γραφεία και το μηχανολογικό εξοπλισμό και οι συγκρούσεις ανάμεσα στην αστυνομία και τους διαδηλωτές στους δρόμους των πόλεων αυξάνονταν δραματικά. Το Κόμμα προχώρησε σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις: ανακοίνωσε μέτρα που θα επέτρεπαν την ίδρυση ξένων τραπεζών, αναγνώρισε το δικαίωμα στην απεργία και εγκαινίασε επαφές με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την παροχή οικονομικής βοήθειας. Στα τέλη του Φεβρουαρίου χιλιάδες φοιτητές και εργάτες γκρέμισαν το γιγάντιο άγαλμα του Χότζα στη πλατεία Σκεντέρμπεη των Τιράνων. Μέσα στις επόμενες μέρες διαδηλωτές γκρέμιζαν τα αγάλματα και έκαιγαν τα σύμβολα του καθεστώτος σ' όλες τις πόλεις.

Οι συγκρούσεις με τις δυνάμεις ασφαλείας ήταν αιματηρές. Το παλιό μονοκομματικό σύστημα κατέρρεε.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 1991 ΚΑΙ ΜΕΤΑ: ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Το Δημοκρατικό Κόμμα εγκαινίασε την εκστρατεία του για τις εκλογές της 31ης Μαρτίου μιλώντας υπέρ της ταχείας ιδιωτικοποίησης και υποσχόμενο βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μέσω της συμμετοχής της χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, γνωρίζοντας ότι στις συλλογικές φαντασιώσεις του αστικού πληθυσμού η "Ευρώπη" λειτουργούσε σαν άμεση διέξοδος από τον πατερναλισμό του καθεστώτος και σαν πηγή καλοπληρωμένων θέσεων εργασίας. Οι εργάτες γης, όμως, ήταν επιφυλακτικοί απέναντι στις αλλαγές φοβούμενοι ότι το Δημοκρατικό Κόμμα, με τα συνθήματά του υπέρ της ιδιωτικοποίησης, θα ξαναμοίραζε τη γη στη προπολεμική τάξη των γαιοκτημόνων. Ως εκ τούτου, το Κόμμα της Εργασίας κέρδισε τις εκλογές παίρνοντας ψήφους κυρίως από την επαρχία ενώ ο αστικός πληθυσμός υπερψήφισε το Δημοκρατικό Κόμμα.

Παρ' όλα αυτά, το Κόμμα της Εργασίας είχε πλέον απολέσει τον ηγετικό του ρόλο στη ζωή της χώρας ενώ ακόμα και το ίδιο το κράτος είχε απονομιμοποιηθεί στη συνείδηση του κόσμου. Οι βίαιες ενέργειες που συνεχίζονταν αμείωτες έδειχναν ότι η ίδια η έννοια του δημοσίου είχε καταρρεύσει, αφού πάντα ταυτιζόταν με τη κυριαρχία του Κόμματος - Κράτους.

"Η δραματικότερη εκδήλωση αυτής της αποξένωσης [των προλετάρων από το κράτος] είναι

η αδιάκριτη καταστροφή της δημόσιας περιουσίας. Όλο το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας έχει αχρηστευθεί, από τη στιγμή που το πλήθος ξήλωσε τα εξαρτήματα και τα καθίσματα των τρένων στο σιδηροδρομικό σταθμό των Τίρανα και έσπασε τα παράθυρά τους. Οι σχολικές τάξεις δεν έχουν θρανία, τζάμια στα παράθυρα και οτιδήποτε άλλο μπορεί να μεταφερθεί, ν' ανοιχτεί με λοστό ή απλώς να καταστραφεί. Τα λεωφορεία στα Τίρανα έχουν δύο άδειες υποδοχές εκεί που ήταν άλλοτε τα φανάρια τους. Ένας φοιτητής ερμήνευσε το φαινόμενο πολύ απλά: "το κράτος μας έκλεβε επί σαράντα πέντε χρόνια. Τώρα είναι η σειρά μας να πάρουμε πίσω τα κλεμμένα". Άλλοι διαβλέπουν πιο καταχθόνια κίνητρα. Ο δρ. Μπερίσα και οι εκπρόσωποι του κόμματός του έχουν διαμαρτυρηθεί επανειλημμένα για "σκοτεινές δυνάμεις μέσα στη κοινωνία" (εννοώντας τη Σιγκουρίμι, την πρώην μυστική αστυνομία) που προωθούν μια πολιτική "καμένης γης" για να δυσφημίσουν την πορεία προς μια οικονομία της αγοράς και να κάνουν το λαό να νοσταλγήσει τις παλιές καλές μέρες".⁶

Η επαναλαμβανόμενη επωδός στους λόγους του Μπερίσα ήταν: "κομμουνιστική συνομωσία". Έτσι ερμήνευε την αυθόρμητη προλεταριακή βία εναντίον της εκμετάλλευσης, μια συνήθεια του που θα έφτανε σε σημείο παροξυσμού αργότερα κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του 1997 εναντίον του.

Μετά τις εκλογές σχηματίστηκε κυβέρνηση υπό τον Φάτος Νάνο, οικονομολόγο και μέλος της μεταρρυθμιστικής φράξιας του Κόμματος. Το πρόγραμμά του περιλάμβανε ριζικές μεταρρυθμίσεις, όπως εκτεταμένες αλλά σταδιακές ιδιωτικοποιήσεις και "ελεύθερη" λειτουργία της

αγοράς. Όμως, τα πράγματα δεν πήραν ευνοϊκή τροπή για το Νάνο και το Κόμμα του. Η απειθαρχία της εργασίας και η έκθεση της χώρας στις επιταγές της Καπιταλιστικής Διεθνούς -που απαιτούσε ευρείας κλίμακας απορύθμιση και αλλαγή κυβέρνησης πριν δοθούν τα δάνεια - οδηγούσαν το Κόμμα σε ημίμετρα που με τη σειρά τους επέτειναν την κοινωνική αναταραχή. 300.000 βιομηχανικοί εργάτες προχώρησαν σε απεργία το Μάη απαιτώντας αυξήσεις μισθών μέχρι και 100%, αυξήσεις συντάξεων και 6 ώρες δουλειά τη μέρα. Ακολούθησαν οι εργάτες ορυχείων με απεργία πείνας και σύντομα όλη η χώρα παρέλυσε. Ήταν μια επιτυχημένη γενική απεργία του αστικού προλεταριάτου που απέδειξε πόσο η πειθαρχία και η εργασιακή ηθική είχαν πλέον ανεπανόρθωτα πληγεί. Καθώς η απεργία έφθανε στον ένα μήνα, ο Νάνο παραιτήθηκε και το Κόμμα πρότεινε το σχηματισμό νέας Κυβέρνησης Εθνικής Σταθερότητας με τη συμμετοχή όλων των κομμάτων και τη διενέργεια νέων εκλογών την επόμενη χρονιά. Μπροστά στον κοινό εχθρό όλες οι πολιτικές φράξιες του κεφαλαίου ενώθηκαν - ένα έργο που έχει παιχτεί μέχρι τώρα δεκάδες φορές - και με την ιδεολογία της "ενότητας", τις δημοκρατικές υποσχέσεις, ένα είδος λαϊκού καπιταλισμού (2000 μικρές επιχειρήσεις πουλήθηκαν στους υπαλλήλους τους) και τα επιδόματα ανεργίας (στο 80% του μισθού) κατάφεραν να ηρεμήσουν κάπως τους απεργούς και να επικεντρωθούν στο έργο των ιδιωτικοποιήσεων. Ο μεγάλος χαμένος ήταν μόνο το Κόμμα που καταδικάστηκε οριστικά εις θάνατον απ' αυτούς ακριβώς τους προλετάριους που είχε εξιδανικεύσει. Με την κατάρρευση της παραγωγής και της παλιάς διοίκησης στις επιχειρήσεις, μερικές βιομηχανικές μονάδες δεν ξαναλειτούργησαν καθώς οι

εργάτες και τα στελέχη μετανάστευσαν προς τα Τίρανα.

Το Κόμμα της Εργασίας μετονομάστηκε σε Σοσιαλιστικό Κόμμα της Αλβανίας, όμως αυτό ελάχιστα συνέβαλε στη βελτίωση της εικόνας του. Χιλιάδες άνεργοι συνέχιζαν να καταλαμβάνουν πλοία στο Δυρράχιο, επιχειρούσαν να μεταναστεύσουν στην Ιταλία και συχνά επαναπατρίζονταν βίαια από τις Ιταλικές αρχές. Επιθέσεις σε αποθήκες τροφίμων σημειώνονταν σ' όλη τη χώρα. Ακόμα και η οικιστική πραγματικότητα άλλαζε δραματικά. Μικρές εργατοупόλεις, που είχαν χτιστεί κατά τη διάρκεια του προηγούμενου καθεστώτος γύρω από κάποια βιομηχανική μονάδα, μετατρέπονταν σε πόλεις-φαντάσματα, καθώς οι νέοι εργάτες τις εγκατέλειπαν έχοντας προηγουμένως λεηλατήσει και καταστρέψει τα εργοστάσια. Μετά τη διάλυση όλων των συνεργατικών αγροκτημάτων με νόμους που πέρασε η κυβέρνηση συνασπισμού τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, πολλοί εργάτες γης βρέθηκαν χωρίς γη αφού πετάχτηκαν από τις παλιές αγροτικές κολλεκτίβες ως "ξένοι", επειδή το Κόμμα τους είχε μεταφέρει στην περιοχή κατά την περίοδο της κολλεκτιβοποίησης. Η έλλειψη νομοθεσίας γύρω απ' αυτά τα ζητήματα ανάγκασε χιλιάδες απ' αυτούς ή να εγκαταλείψουν την Αλβανία ή να επιστρέψουν στα ορεινά χωριά τους ή να καταφύγουν στα Τίρανα και σ' άλλες μεγάλες πόλεις. Η κυβέρνηση επιχείρησε να διευθετήσει κάπως το ζήτημα δίνοντας σε κάθε αγροτική οικογένεια τέσσερα στρέμματα πρώην συνεργατικής γης. Αυτό δημιούργησε ακόμα μεγαλύτερο χάος στην ύπαιθρο, καθώς μερικά πρώην μέλη των κολλεκτίβων καταλάμβαναν εκτάσεις επικαλούμενοι το προ της κολλεκτιβοποίησης ιδιοκτησιακό

καθεστώς, ενώ άλλοι συνέχιζαν να μένουν χωρίς γη. Επιπλέον, η φιλελευθεροποίηση ορισμένων τιμών είχε ανεβάσει τον πληθωρισμό στο 100%.

Το Δεκέμβρη του '91 ο Μπερίσα θεώρησε ότι ήταν η κατάλληλη στιγμή για ν' αποχωρήσει το κόμμα του από την κυβέρνηση και να παίξει το χαρτί της μη συνυπευθυνότητας για την κατάσταση που επικρατούσε εκείνο το σκληρό χειμώνα της πείνας.

Η ΠΡΟΕΔΡΙΚΗ ΜΟΝΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΠΕΡΙΣΑ

Με τη διάλυση των παραδοσιακών πολιτικών σχέσεων στην ύπαιθρο, η επικράτηση του Δημοκρατικού Κόμματος στις εκλογές του Μαρτίου 1992 αποδείχθηκε μια εύκολη υπόθεση. Οι Δημοκράτες συγκέντρωσαν το 62% των ψήφων, ενώ οι Σοσιαλιστές μόλις το 25%. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του, ο Μπερίσα πρόβαλε την εικόνα του ηγέτη που θα προσέλκυε τους ξένους επενδυτές στη χώρα και θα διευκόλυνε τη μετανάστευση προς την "εύπορη" Ευρώπη.

Πίσω από την εκσυγχρονιστική βιτρίνα, ο στόχος του Δημοκρατικού Κόμματος (παρόμοιος με το στόχο των δημοκρατών σ' όλη την Ανατολική Ευρώπη) ήταν να συνεχίσει την αρχικά ανεπιτυχή απόπειρα αποσύνθεσης της εργατικής τάξης μ' έναν τρόπο που θα κατάφερνε να την πειθαρχήσει και να την κάνει να συναινέσει στη δημιουργία του νεοφιλελεύθερου μοντέλου κοινωνικών σχέσεων. Η πολιτική σοκ που ακολούθησε περιέλαβε τη διάλυση του δημόσιου συστήματος υγείας, μαζικές απολύσεις και διακοπή των επιδομάτων ανεργίας στους πρώην απασχολούμενους, από το κράτος εργαζόμενους,

καταδικάζοντας έτσι το 20% του εργατικού δυναμικού στην απόλυτη ένδεια. Η αποσύνθεση ήταν ακόμα μεγαλύτερη στην ύπαιθρο καθώς οι, εν μέσω διαφωνιών και συγκρούσεων, νεοαποκτηθείσες μικροϊδιοκτησίες ήταν αδύνατο να αξιοποιηθούν λόγω έλλειψης σπόρων, λιπασμάτων και μηχανημάτων. Πολλοί αγρότες λεηλάτησαν τα κτίρια των συνεργατικών και άρπαξαν μηχανήματα και σύνεργα για δική τους χρήση. Λόγω των δυσκολιών επιβίωσης οι νέοι συνέχισαν να εγκαταλείπουν τον τόπο τους και να συρρέουν προς τα Τίρανα ή προς τα λιμάνια για να διαφύγουν στο εξωτερικό. Η μαζική μετανάστευση ξεπέρασε κάθε μέτρο και ήταν πολύ μεγαλύτερη απ' ότι περίμενε και επιθυμούσε η κυβέρνηση, που για μια ακόμα φορά απέδωσε τις απελπισμένες προσπάθειες χιλιάδων αλβανών να φύγουν με ψαροκάικα από το Δυρράχιο και τον Αυλώνα σε "κομμουνιστικό σχέδιο αποσταθεροποίησης της χώρας". Η μαζική μετανάστευση, που υποκινούνταν από το όνειρο μιας καλύτερης ζωής, ήταν μια μορφή εξατομικευμένης αντίστασης στη "θεραπεία" -σοκ που εφαρμόζαν οι δημοκράτες, μια μορφή ανυποταξίας και εκδίκησης απέναντι στο κράτος. Αλλά και οι συλλογικές μορφές αντίστασης στις μεταρρυθμίσεις δεν εξέλειψαν. Το Μάιο του '92 οι σιδηροδρομικοί υπάλληλοι κατέβηκαν σε απεργία, έγιναν εξεγέρσεις στα Τίρανα καθώς και στο Μπεράτι όπου οι εργάτες έπιασαν όμηρους τους διοικητές ενός εργοστασίου πυρομαχικών και πυρπόλησαν τα γραφεία τους, και οι ξεσηκωμοί και οι απεργίες έφτασαν ως τη Μπουλκίζα και το Κούκες στα βορειοανατολικά. Η μέθοδος αντιμετώπισης των αναταραχών συνίστατο στην όλο και πιο συχνή χρήση

παραστρατιωτικών μονάδων άμεσης επέμβασης ενώ τα media (κυρίως η τηλεόραση) έγιναν ο βασικός δίαυλος της προπαγάνδας ενάντια στους απεργούς-"εχθρούς του έθνους".

Η πάλη των τάξεων και η πολιτική της αποσύνθεσης τα κρίσιμα χρόνια του 1991 και 92 προκάλεσαν πάντως πολλές και περίπλοκες κοινωνικές και πολιτιστικές αλλαγές. Φαίνεται σαν να άνοιξε το κουτί της Πανδώρας στην Αλβανία μετά την κατάκτηση της εξουσίας από τους δημοκράτες και όλες οι κοινωνικές αντιφάσεις και τα απωθημένα εξερράγησαν εκείνη την εποχή της μαζικής ανεργίας, της αβεβαιότητας και της απόγνωσης. Πράγμα που είναι πιο εμφανές στη περίπτωση των γυναικών. Το καθεστώς ισότητας με τους άνδρες που "απολάμβαναν" στο παρελθόν, σαν εργάτριες και στρατιωτίδες, κατέρρευσε μαζί με το καθεστώς της εξασφαλισμένης εργασίας. Από τη μια, η αναβίωση του θρησκευτικού αισθήματος μεταξύ των Αλβανών μουσουλμάνων έστειλε πολλές γυναίκες πίσω στο σπίτι, στους παραδοσιακούς ρόλους της νοικοκυράς και της μητέρας. Από την άλλη, άρχισαν να ακμάζουν η πορνεία και η πορνογραφία. Αναπτύχθηκε μια ολόκληρη βιομηχανία γάμων με εύπορους Κοσσοβάρους και Έλληνες κι ήταν πολλές οι γυναίκες που υποχρεώθηκαν να επενδύσουν στο σώμα τους για να επιβιώσουν.

Οι άντρες ήταν αυτοί που βασικά εκμεταλλεύτηκαν το νέο δικαίωμα ελεύθερης μετακίνησης μέσα στη χώρα. Άρχισαν να στήνουν τις παράγκες τους στα περίχωρα των Τιράνων (σε εκτάσεις που παλιά ανήκαν σε κρατικές κολλεκτίβες) να συνωστίζονται στα τσοντάδικα της πόλης, να φτιάχνουν συμμορίες και να τη ψάχνουν στην κερδοφόρα μαύρη αγορά, να

μεταφέρονται σαν κρέας απ' τα σύνορα προς τους ελληνικούς αγρούς και τις οικοδομές, να πλακώνονται και να σκοτώνονται, να ζυγίζουν το κομπόδεμα και να ονειρεύονται την απόκτηση του εμπορεύματος-βεντέτα, ένα αυτοκίνητο έστω και μεταχειρισμένο.

Το μισητό παρελθόν κατέρρευσε παρασέρνοντας μαζί του όποια μορφή συλλογικής ταυτότητας υπήρχε. Σταδιακά, δεν απέμεινε τίποτ' άλλο παρά η προσδοκία της προσωπικής και οικογενειακής "επιτυχίας". Και καθώς η μαυρίλα του Χοτζαϊκού παρελθόντος παραχώρησε τη θέση της στο εφιαλτικό και θηριώδες παρόν του Μπερρισισμού, ο κόσμος ένοιωσε μια ξαφνική αίσθηση διάψευσης και η ελπίδα της δυτικοποίησης, ή έστω της τακτοποίησης, έμεινε για τους περισσότερους μια απάτη μακρινή.

Ακόμα και το 1993 υπήρξαν σποραδικές απεργίες ή διαδηλώσεις ενάντια στην ανεργία και τον αυξανόμενο αυταρχισμό της προεδρικής εξουσίας. Το 38% του εργατικού δυναμικού (περίπου 400.000 άνθρωποι) ήταν άνεργοι και δεν υπήρχε καμία πραγματική επένδυση από το εξωτερικό. Το 1/3 του αλβανικού ακαθάριστου εθνικού προϊόντος βασιζόταν στα εμβάσματα των μεταναστών από την Ελλάδα. Ο δε νεοφιλελευθερισμός συνδυάστηκε εύκολα με το γνώριμο βαλκανικό νεποτισμό.

Από τότε μέχρι σήμερα η μεταλλευτική και η βιομηχανική παραγωγή, που προστατεύονταν έναντι του εξωτερικού ανταγωνισμού στη διάρκεια της σταλινικής περιόδου, δεν έχουν ανακάμψει. Μετά την ιδιωτικοποίηση της γης έχει δημιουργηθεί μια νέα τάξη μικροεπιχειρηματιών στον αγροτικό τομέα αλλά η πλειοψηφία των αγροτών απλά συντηρείται, καθώς ο μηχανολογικός

εξοπλισμός είναι σχεδόν ανύπαρκτος και τα παλιά μεγάλα τρακτέρ, ακόμα κι αν δεν έχουν φθαρεί, είναι ακατάλληλα για μικρούς κλήρους. Χιλιάδες κάτοικοι των βορείων κοινοτήτων, για ν' αποφύγουν τις αιματηρές βεντέτες που συνδέονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς, μετανάστευσαν στα Τίρανα όπου ενεπλάκησαν σε νέους ανταγωνισμούς γύρω από την κατοχή γης με τους κατοίκους της πρωτεύουσας. Η έκκληση που τους είχε απευθύνει ο Μπερίσα το 1995 προκειμένου να μετακινηθούν από το βορρά προς τις εγκαταλειμμένες παραλιακές περιοχές για να στήσουν τουριστικές επιχειρήσεις είχε ακουστεί σαν κακόγουστο αστείο στ' αυτιά των πεινασμένων αγροτών και σήμερα οι προσωρινές παραγκουπόλεις γύρω από τα Τίρανα έχουν μετατραπεί σε μόνιμα προάστεια. Σ' όλη τη διάρκεια της διακυβέρνησης της χώρας από τον Μπερίσα το επίπεδο ζωής του λαού ήταν άθλιο και η μόνη κοινωνική πρόνοια προερχόταν από τις καθολικές ή άλλες φιλανθρωπικές οργανώσεις. Τα ελάχιστα ξένα επενδυτικά σχέδια προσέκρουσαν πάνω στο ζήτημα της ιδιοκτησίας και τις ατέρμονες διαμάχες ανάμεσα στους παλιούς (προπολεμικούς) και τους νέους ιδιοκτήτες. Εν τούτοις, πέρα από μια μειοψηφία που πλούτισε από τις μαφιόζικες δραστηριότητες, κυρίως στον Αυλώνα και το Δυρράχιο, δημιουργήθηκε ένα νέο στρώμα μικροεπιχειρηματιών στο λιανεμπορικό τομέα. Οι πιτσαρίες, οι καφετέριες, τα ακριβά μαγαζιά με ρούχα της μόδας και τα κοσμηματοπωλεία που εμφανίστηκαν στα Τίρανα έδωσαν την ψευδή εντύπωση μιας γενικής ευημερίας. Επίσημα οι στατιστικές έδειχναν ανάκαμψη της παραγωγής, πτώση του πληθωρισμού στο 10% και

αποθέματα σε σκληρό νόμισμα. Πέρα όμως από τα εμβάσματα των μεταναστών, το εθνικό εισόδημα προερχόταν κυρίως από το λαθρεμπόριο όπλων και καυσίμων με τη πρώην Γιουγκοσλαβία και από τα γενναιόδωρα δάνεια των διεθνών οργανισμών του κεφαλαίου προς μια κυβέρνηση που, όπως πίστευαν, είχε καταφέρει να επιβάλλει "το νόμο και την τάξη".

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ:

POSHT BERISHA!

Οι Αλβανοί προλετάριοι έγραψαν δια πυρός και σιδήρου την ιστορία τους, με το καλάσνικοφ στο χέρι.⁷

Μέχρι το 1996, περισσότερο από το 1/3 του ενεργού πληθυσμού, γύρω στις 700.000, είχαν μεταναστεύσει στην Ελλάδα και την Ιταλία, όχι απαραίτητα επειδή ήταν άνεργοι αλλά κυρίως γιατί δεν ήθελαν να μείνουν και να δουλέψουν στην Αλβανία υπό τις νέες συνθήκες. Μια τέτοια εξέλιξη, που μετέτρεψε τη χώρα - και κυρίως το νότο - σ' ένα γκέτο - ρεζέρβα φθηνής εργασίας (τη φθηνότερη στην Ευρώπη), εξυπηρέτησε τα συμφέροντα τόσο των χωρών "υποδοχής" που εκμεταλλεύτηκαν όσο καλύτερα μπορούσαν τη αλβανική "παράνομη" εργατική δύναμη όσο και το αλβανικό κράτος λόγω των εμβασμάτων. Με την παραγωγή κατεστραμμένη σ' ένα μεγάλο βαθμό (η πιο ακριβής φράση για να περιγράψει κανείς την κατάσταση τόσο στην ύπαιθρο όσο και στις πρώην βιομηχανικές πόλεις είναι **έρρημη χώρα**), η αλβανική μπουρζουαζία στράφηκε προς το χρηματιστικό κεφάλαιο ιδρύοντας και στηρίζοντας τις περβόητες "πυραμίδες" (αποκαλούμενες και "πατραπάπεζες" ή "ψευτο-τράπεζες" από τα διεθνή media, υπονοώντας έτσι ότι μπορεί να υπάρξει μια ξεκάθαρη διάκριση

ανάμεσα στον "παράνομο-ληστροικό" και το "νόμιμο-νορμάλ" καπιταλισμό). Οι τράπεζες έγιναν η κύρια μορφή καπιταλιστικής επένδυσης στη δεκαετία του '90⁸. Η πρώτη "πυραμίδα" ιδρύθηκε το 1991 από τον Αϊντίν Σέντια όταν ήταν στην εξουσία η Κυβέρνηση Εθνικής Σταθερότητας. Οι πολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια εκείνη την εποχή (εμπάργκο στη Σερβία και το Μαυροβούνιο από τον ΟΗΕ, στη Μακεδονία από την Ελλάδα) ευνόησαν την ανάπτυξη αυτών των τραπεζών καθώς το χρήμα έρεε άφθονο από το λαθρεμπόριο όπλων και καυσίμων. Η άρση του εμπάργκο και το τέλος του πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία, προκάλεσαν έντονα προβλήματα επιβίωσης των "πυραμίδων" (υπήρχαν δέκα τέτοιες μόνο στα Τίρανα και η μεγαλύτερη απ' αυτές, η Vefa Holding, που την είχε ιδρύσει ο Βέφα Αλιμουκάι, πρώην αξιωματικός του στρατού επί Χότζα, διατηρούσε παραρτήματα και στην Ελλάδα, με έλληνες και αλβανούς καταθέτες). Ξεκίνησαν λοιπόν μια πολιτική προσφοράς απίστευτα υψηλών επιτοκίων - από 30 έως 100% το μήνα - σε μια προσπάθεια να συσσωρεύσουν γρήγορα κεφάλαιο προσελκύοντας κυρίως τις οικονομίες των μεταναστών. Οι Αλβανοί προλετάριοι μπήκαν στο πειρασμό του εύκολου πολλαπλασιασμού των χρημάτων που με τόσο κόπο είχαν αποκτήσει και μάλιστα πολλοί απ' αυτούς που είχαν παραμείνει στη χώρα έφτασαν να εγκαταλείψουν τις κακοπληρωμένες δουλειές τους. "Και γιατί να δουλέψουν;" είπε με στωικότητα ένας έλληνας επιχειρηματίας, ιδιοκτήτης δύο υφαντουργείων στα Τίρανα, που έχασε τους μισούς υπαλλήλους του το Δεκέμβρη του '96. "Τους πληρώνω 70 δολάρια το μήνα, ενώ κανείς με μια αρχική επένδυση

Όσο άκμαζαν οι "πυραμίδες" οι δρόμοι στα Τίρανα γύρω τους είχαν μετατραπεί σ' ένα μεγάλο υπαίθριο χρηματιστήριο. Όμως για την εξουσία η πολιτική του χρήματος αποδείχτηκε μπουύμεραγκ: οι "μικροκαταθέτες" που μετρούν χαρτονομίσματα, μετατράπηκαν εν μία νυκτί σε εξεγερμένους που κρατούν καλάσνικοφ.

1000 δολαρίων μπορεί να βγάλει με το σύστημα των πυραμίδων δύο ή τρεις φορές περισσότερα¹⁰. Το ύψος του χρηματικού ποσού που απορροφήθηκε απ' αυτές τις τράπεζες δεν έχει υπολογιστεί με ακρίβεια. Άλλοι λένε ότι ανερχόταν στο ένα τέταρτο του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος της χώρας και άλλοι ότι το ξεπερνούσε. Σημασία έχει ότι οι "πυραμίδες" απολάμβαναν της εμπιστοσύνης των διεθνών οργανισμών του κεφαλαίου, είχαν διαφημιστεί από το κράτος ως το "αλβανικό μοντέλο καπιταλισμού", προστατεύονταν απ' αυτό και με τη σειρά τους είχαν στηρίξει την προεκλογική καμπάνια του Δημοκρατικού Κόμματος το 1996.

Τα όρια του συστήματος των "πυραμίδων" που οδήγησαν αναπόφευκτα στην κρίση του καθιστούν φανερό ότι κάθε προσπάθεια του κεφαλαίου να "απελευθερωθεί" από το συγκρουσιακό πεδίο της εκμετάλλευσης της εργασίας και ν' ανασυνθέσει μακροπρόθεσμα την εργατική δύναμη στη βάση μιας πολιτικής του χρήματος και όχι μιας παραγωγικής διαδικασίας είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Στην Αλβανία το κεφάλαιο αδυνατούσε να υποτάξει ακόμη κι' αυτή τη μικρή αριθμητικά εργατική τάξη στις επιταγές του (μόλις δύο μήνες πριν την κρίση, τον Οκτώβρη του '96, 200.000 απεργοί απαιτούσαν αυξήσεις των μισθών τους), και αναπαρήγαγε τον εαυτό του παρασιτικά και κερδοσκοπικά μέσω χρηματιστικών δραστηριοτήτων, ενώ ταυτόχρονα ολόκληρες προλεταριακές / αγροτικές οικογένειες αντί να δουλεύουν μάζευαν τόκους. Μόλις η εισροή νέων κεφαλαίων μπλόκαρε, οι μικρότερες "πυραμίδες" ανακοίνωσαν, το Δεκέμβριο του '96, τη "χρεωκοπία" τους. Καθώς οι καταθέτες συνέρευσαν στις υπόλοιπες για ν' αποσύρουν τα χρήματά τους, οι πιο καπάτσοι απ' τους διαχειριστές τους τά 'βγαλαν έξω από τη χώρα. Η Κυβέρνηση δήλωσε "αδυναμία" ολικής αποζημίωσης των καταθετών και οι αντιδράσεις του κόσμου πήραν τη μορφή αντικυβερνητικής χιονοστιβάδας. Η απόπειρα αστυνομικής καταστολής των πρώτων διαδηλωτών χειροτέρεψε τα πράγματα για τον Μπερίσα.

Οι δολοφονίες διαδηλωτών από τη μυστική αστυνομία στον Αυλώνα μετέτρεψαν το κίνημα διαμαρτυρίας σε μαζική εξέγερση. Η άρνηση των στρατιωτών να πυροβολήσουν ενάντια στο πλήθος που λεηλατούσε τις αποθήκες του στρατού, και οπλιζόταν, οδήγησε τη μαζική εξέγερση στα όρια της επανάστασης, σε μια χώρα όπου ολόκληρο το μοντέλο κοινωνικής αναπαραγωγής και πολιτικής διαμεσολάβησης στηρίζεται σ' εύθραυστες ισορροπίες.

Η εξέγερση ήταν το αυθόρμητο ξέσπασμα ενός λούμπεν προλεταριάτου που κινείται ανάμεσα στην εποχιακή μισθωτή εργασία, τις ιδιωτικές αγροτικές ασχολίες και τη μαύρη αγορά - πηγαινέλα μετανάστες στη

Η εξέγερση πρόσφερε μια μεγάλη γκάμα νέων παιχνιδιών για τα παιδιά, κάπως πιο επικίνδυνων από το ποδόσφαιρο είναι αλήθεια. Εκτός απ' το πιο διαδεδομένο "ρίχνουμε-μπαταριές-με-τα-Καλάσνικοφ", προσωρινά δημοφιλές έγινε το "κάνουμε-τους-τελωνειακούς", όταν το τελωνείο στα ελληνοαλβανικά σύνορα καταλήφθηκε και καταστράφηκε απ' τους εξεγερμένους.

πλειοψηφία τους - και είχε δύο ξεκάθαρους στόχους: το κράτος (προσωποποιημένο στον Μπερίσα) και την κυριαρχία του χρήματος που αυτό είχε επιβάλλει. Αντίθετα απ' ό,τι προσπάθησαν να κάνουν σύσσωμα τα διεθνή mass media, μια τέτοιας έκτασης κοινωνική εξέγερση δεν μπορεί να ερμηνευτεί ούτε με συνωμοτικές θεωρίες περί "ανάμιξης της Ιταλικής και της Αλβανικής μαφίας"¹⁰ ούτε, ακόμα χειρότερα, με "εθνολογικές" μπουρδες περί "σύγκρουσης των δύο φυλών, των Γκέγκηδων και των Τόσκηδων". Θεωρούμε πως έχουμε να κάνουμε με μια μοντέρνα εξέγερση. Πρώτα απ' όλα γιατί το υποκείμενό της, ο μετανάστης - κινητικός προλετάριος, αποτελεί τη κεντρική εργατική φιγούρα σήμερα. Περισσότερο απ' οποιονδήποτε άλλο στα Βαλκάνια, είναι ο Αλβανός μετανάστης που αντιπροσωπεύει όχι μόνο τη φτώχεια αλλά και τη διαθεσιμότητα προς το κεφάλαιο. Το γεγονός μάλιστα ότι εξεγέρθηκε όχι στη χώρα "υποδοχής" του αλλά εκεί όπου αποτελεί μέλος μιας τοπικής κοινότητας και δεν είναι ξένος, ολοκληρωτικά αλλοτριωμένος

αποδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο ότι η μόνη επαρκής προϋπόθεση της εξέγερσής του έγκειται στην ένταξή του σε μια ευρύτερη συλλογικότητα αντίστασης, δηλ. στην κοινωνικότητά του.

Η εξέγερση ήταν μοντέρνα επειδή στράφηκε ενάντια στην εξουσία του χρήματος, του εμπορεύματος που κυριαρχεί σήμερα και καθορίζει την καπιταλιστική σχέση. Ήταν μοντέρνα γιατί οι εξεγερμένοι δεν επιτέθηκαν σε μια γερασμένη, ξεπερασμένη γραφειοκρατία αλλά, αντίθετα, σ' ένα κράτος που μόλις πριν από λίγα χρόνια είχε ξεκινήσει τη βρωμοδουλειά της μεταρρύθμισης· ήταν το κόμμα του Μπερίσα που είχε αναλάβει εργολαβικά τη διαδικασία της μετάβασης - σοκ και σ' αυτόν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και το ΔΝΤ, επιβάλλοντας μια ακόμα αύξηση τιμών το '96, παρείχαν την τεράστια οικονομική βοήθεια που μια τέτοια διαδικασία απαιτούσε. Οι "θεραπείες" σοκ υποχρεώνουν αυτούς που τις διαχειρίζονται να εμφανίζονται πιο αυταρχικοί από τους δυτικούς συναδέλφους τους που διανύουν μια κλιμακωτή, πιο "νορμάλ" πορεία εδώ και πάνω από είκοσι χρόνια. Η "μη δημοκρατική" φύση των νέων καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη μπορεί να ερμηνευτεί από αυτή τη δύσκολη αποστολή που έχουν αναλάβει και όχι από το σταλινικό παρελθόν των νέων ηγεμόνων. Δεν έχουμε να κάνουμε εδώ με απομεινάρια των παλιών ημερών αλλά με τοπικούς ηγέτες που είναι νομιμόφρονες συνεργάτες των διεθνών οργανισμών του κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, η εξέγερση δεν ήταν μια επανάληψη των πράξεων του 1990-91 ενάντια στη τότε αυτό-μεταρρυθμιζόμενη σταλινική γραφειοκρατία, αλλά ο πρώτος σημαντικός μαζικός ξεσηκωμός ενάντια σ' ένα νεοφιλελεύθερο,

μεταρρυθμισμένο κράτος του πρώην ανατολικού μπλοκ, ένα κράτος - συλλογικό εκπρόσωπο της εξουσίας του χρήματος.

Τέλος, η εξέγερση ήταν μοντέρνα ακόμα κι από την άποψη των ορίων της - και θυμίζει τα όρια της εξέγερσης στο Λος Άντζελες το 1992. Οι άνεργοι, οι μετανάστες και οι μικροαγρότες δεν δημιούργησαν τις υλικές συνθήκες μιας πιο μακροχρόνιας κοινότητας αγώνα. Εξεγέρθηκαν ενάντια στην καπιταλιστική χρήση του χρήματος ζητώντας πίσω "τα λεφτά τους" αλλά χωρίς καμιά προοπτική αυτοκαθορισμού της αναπαραγωγής της ζωής τους. Αν και ήταν πλήρως οπλισμένοι και είχαν σχεδόν ανατρέψει την κρατική εξουσία - που, στα μέσα του Μάρτη 1997, είχε περιορισθεί στον έλεγχο λίγων τετραγωνικών χιλιομέτρων στο κέντρο των Τιράνων - δεν προχώρησαν σε μια αναδιοργάνωση όλων των όψεων της καθημερινής ζωής. Οι εργάτες, για παράδειγμα, δεν κατέλαβαν τα ελάχιστα εργοστάσια ή τις δημόσιες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, η πολιτική τους οργάνωση ήταν ανάλογη με τα αιτήματά τους: οι επιτροπές που σχηματίστηκαν αποτελούνταν κυρίως από πρώην μέλη της τοπικής διοίκησης ή του στρατού, πρόβαλλαν μόνο πολιτικά αιτήματα για "ελεύθερες εκλογές" και αλλαγή της πολιτικής ηγεσίας και στήριξαν το σοσιαλιστικό κόμμα που με τη σειρά του στήριξε τον Μπερίσα μέχρι τις εκλογές. Έτσι κι' αλλιώς οι σημαντικές πολιτικές αλλαγές απηχούν πάντα βαθύτερες κοινωνικές αλλαγές και τέτοιες δεν υπήρξαν.

Αλλά πώς οργανώθηκε η εξέγερση;¹¹ Απ' την αρχή υπήρχαν ανοιχτές λαϊκές συνελεύσεις (στον Αυλώνα γίνονταν δύο φορές τη μέρα μέχρι το τέλος του Μάρτη και μετά μία φορά την ημέρα) και μέσα απ' αυτές σχηματίστηκαν οι επιτροπές. Συγκροτήθηκαν από

ανθρώπους "κοινής αποδοχής" όπως πρώην στρατιωτικούς, δημάρχους κ.λ.π. και από τα πιο μαχητικά στοιχεία. Στο Τεπελένι, για παράδειγμα, ο επικεφαλής της επιτροπής, ή για ν' ακριβολογούμε, ο πολέμαρχος, ονόματι Γκιουλέκα, ήταν ένας αγράμματος αλλά σκληροτράχηλος νέος που είχε κάνει μπράβος σε καφετέρια. Ο Γκιουλέκα (φοβέρας, στη γλώσσα των ρεμπετών) έστειλε απειλητική προειδοποίηση προς τις συμμορίες ενός διπλανού χωριού να σταματήσουν τις κλοπές και άνθρωποι σαν αυτόν ασκούσαν γενικά μεγάλη επιρροή. Το γεγονός, πάντως, ότι τα μέλη των επιτροπών δεν είχαν εκλεγεί ούτε ήταν ανακλητά αλλά, στη καλύτερη περίπτωση, είχαν απλά εγκριθεί, βοήθησε στο διαχωρισμό τους από τους εξεγερμένους. Οι επιτροπές εξέφραζαν, ως επί το πλείστον, τη "νοικοκυρίστικη" πλευρά της εξέγερσης (για παράδειγμα, μερικές απ' αυτές καταδίκασαν το κάψιμο κυβερνητικών κτιρίων) και τόνιζαν υπερβολικά τα περιστατικά κλοπών ή τις πράξεις ορισμένων κατάδικων που είχαν απελευθερωθεί μετά τις επιθέσεις των εξεγερμένων στις φυλακές, παρουσιάζοντάς τα σαν το σημαντικότερο πρόβλημα της εξέγερσης. Αυτό που στη πραγματικότητα φοβόντουσαν ήταν τους ίδιους τους εξεγερμένους, γι' αυτό και έκαναν το "πρόβλημα" του "ανεξέλεγκτου της κατάστασης" κυρίαρχο ζήτημα. Οι πληροφορίες που αφορούσαν το μέγεθος της επιρροής τους στις τοπικές κοινότητες ήταν αντιφατικές. Κάποιοι επισκέπτες τη θεωρούσαν μεγάλη, για άλλους οι επιτροπές δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μικρές ομάδες ενόπλων. Πάντως, σε καμιά περίπτωση, δεν ήταν το κέντρο της εξέγερσης αν και ήταν οι μόνες πολιτικές συλλογικότητες που αυτή δημιούργησε. Ξεκίνησαν σαν

σχετικά αυτόνομα όργανα που **φαίνονταν** να είναι ανεξάρτητα από τη κεντρική ή τοπική εξουσία καθώς και από τα κόμματα της αντιπολίτευσης, αλλά μέχρι το τέλος του Μάρτη είχαν γίνει τα δεκανίκια της κυβέρνησης Φίνο στις εξεγερμένες περιοχές.

Μέλος μαφιόζικης σπείρας (σύμφωνα με τα δυτικά media) ή προβοκάτορας (σύμφωνα με τον Μπερίσα); Το ερώτημα παραμένει αναπάντητο.

Στην αρχή, στον Αυλώνα και σε άλλες πόλεις, οι ανοιχτές λαϊκές συνελεύσεις ήταν όργανα αυτοοργάνωσης και η συμμετοχή του κόσμου ήταν μεγάλη. Αυτές αποφάσιζαν για τις περιπολίες, τα μπλόκα στους δρόμους, τις θέσεις των πολιτοφυλακών καθώς και για το συντονισμό της οργάνωσης κάποιων ζητημάτων της καθημερινής ζωής, π.χ. συμφωνίες με τους μαγαζάτορες -μερικές φορές κάτω από "πίεση"- ή μεταξύ πόλεων για τη διανομή τροφίμων και άλλων προϊόντων. Με τον καιρό αυτά τα στοιχεία αυτοοργάνωσης μειώνονταν συνεχώς και μέχρι το τέλος του Απριλίου είχαν εξαφανισθεί. Ούτε οι επιτροπές ούτε οι εξεγερμένοι προώθησαν κάποια διαδικασία αναδιοργάνωσης της καθημερινής ζωής που θα μπορούσε να παρατείνει τον αγώνα (μια εξαίρεση ήταν η πόλη Κουτσόβα, όπου μέχρι τον Απρίλη διατηρούνταν η λαϊκή πολιτοφυλακή και ο έλεγχος τιμών

που είχε επιβληθεί στους μαγαζάτορες).

Όχι μόνο δε δημιουργήθηκαν νέοι κοινοτικοί θεσμοί, αλλά αντίθετα η Επιτροπή Εθνικής Σωτηρίας, αποτελούμενη από αντιπροσώπους 18 τοπικών επιτροπών, ζήτησε στις 28 Μάρτη την ανασύσταση της αστυνομίας, του στρατού και των δημοτικών αρχών που θα 'πρεπε να στελεχωθούν από "ανθρώπους του λαού" και όχι από τους οπαδούς του Μπερίσα. Η αδυναμία των εξεγερμένων να ολοκληρώσουν την εξέγερση, να αναδιοργανώσουν την κοινωνική ζωή και να παραμερίσουν τα εθνικά αστικά κόμματα, οδήγησε σταδιακά σε μια κατάσταση γενικής αδράνειας, βαρεμάρας και αναμονής. Αν στην αρχή η εικόνα των εξεγερμένων που παίζουν χαρτιά με τα Καλάσνικοφ παρά πόδας αποτελούσε σκηνή από γιορτή των καταπιεσμένων, παρόμοιες εικόνες αργότερα πρόδιδαν μόνο κόπωση και αδιέξοδο. Η αβεβαιότητα και η επιτακτική ανάγκη για επιβίωση ανάγκασαν χιλιάδες νέους να ξαναπάρουν το δρόμο της ξενιτιάς. Οι πόλεις του νότου άρχισαν πάλι ν' αδειάζουν και η ελλιπής αυτοοργάνωση των κοινοτήτων επέτρεψε στους προβοκάτορες του Μπερίσα και τις οργανωμένες συμμορίες τους ν' αναλάβουν δράση, πράγμα που έκανε πολλούς να ζητούν την "επαναφορά της τάξης" νομιμοποιώντας έτσι την ανασυγκρότηση της αστυνομίας από την κυβέρνηση Φίνο και τον ερχομό του πολυεθνικού στρατού κατοχής.

Οι γυναίκες δεν φάνηκαν κατά τη διάρκεια της εξέγερσης, παρά μόνο στην αρχή όταν συμμετείχαν δυναμικά στις διαδηλώσεις και τις λεηλασίες των στρατιωτικών αποθηκών. Ήταν φανερό ότι η εξέγερση δεν έθιξε τις πατριαρχικές δομές της αλβανικής κοινωνίας. Κάτι που άλλαξε

δραματικά είναι η σχέση των Αλβανών με τα όπλα που έγιναν αναπόσπαστο μέρος του σώματός τους. Εκείνες τις μέρες οι ριπές των Καλάσνικοφ - συνοδευόμενες τη νύχτα από τροχοδεικτικά πυρά - ήταν ασταμάτητες, και πολλοί ήταν οι τραυματισμοί από ατυχήματα. Το όπλο έγινε παιχνίδι αλλά και σύμβολο εξουσίας. Γι' αυτό, από τη στιγμή που το βασικό αίτημα "τα λεφτά μας πίσω" δεν ικανοποιήθηκε ποτέ, το κράτος δεν έχει καταφέρει να κάνει μέχρι σήμερα κανέναν ευρείας κλίμακας αποπλισμό.

ΕΝΑΜΙΣΙ ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑ

Η νέα πολιτική ηγεσία, με επικεφαλής το σοσιαλιστικό κόμμα, που προέκυψε από τις εκλογές του Ιούνη του '97, αναδιοργάνωσε γρήγορα τον τομέα των δημόσιων υπηρεσιών που αφορά "την τάξη και την ασφάλεια", στηριζόμενη στους αρχηγούς των δικών της συμμοριών και σε ανθρώπους της παλιάς Σιγκουρίμι. Υποστηρικτές, φίλοι και συγγενείς προωθήθηκαν σε ανώτερες και κατώτερες θέσεις στο δημόσιο τομέα σε τέτοιο βαθμό που ένας δυτικός διπλωμάτης δήλωσε χαρακτηριστικά ότι *"ο αριθμός αυτών που τρέφονται από την Κυβέρνηση βρίσκεται σε πλήρη αύξηση"*².

Σύμφωνα με τις υποσχέσεις της νέας κυβέρνησης, υποτίθεται ότι τα κλεμμένα χρήματα θα έπρεπε να είχαν επιστραφεί από το Μάρτη του '98. Η ξένη εταιρεία που είχε αναλάβει τη "διερεύνηση" της απάτης δήλωσε ότι "δυστυχώς" μόνο το 15% του αρχικού κεφαλαίου θα μπορούσε να επιστραφεί αλλά το μόνο που έχει δρομολογηθεί είναι κάποιες "νομικές διαδικασίες".

Αυτό πάντως που σίγουρα αποφασίστηκε στο κοινοβούλιο τον περασμένο Μάρτη είναι η

περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του κρατικού τομέα, δηλ. των τηλεπικοινωνιών, της εταιρείας χρωμίου Albikrom, της εταιρείας πετρελαίου Albpetrol και ορισμένων τραπεζών. Η προσέλκυση επενδυτών σε μια χώρα όπου οι προλετάριοι επέδειξαν περιφρονητική έως και εχθρική συμπεριφορά απέναντί τους και η οποία επιπλέον διαιρείται σε αντιμαχόμενα πολιτικά καπετανάτα δεν είναι εύκολη υπόθεση. Για να δημιουργηθεί μια πιο κυριλέ εικόνα της χώρας στο εξωτερικό, ένας από τους καπεταναίους, ο Φάτος Νάνο, απομακρύνθηκε πρόσφατα από την κυβέρνηση και στη θέση του ανέλαβε κάποιος Παντελί Μάικο. Ήδη από τους πρώτους μήνες του '98 δρομολογούνται νόμοι για την προστασία των ξένων επενδύσεων. Το αλβανικό κράτος σχεδιάζει τη σύσταση μιας υπηρεσίας ασφάλειας των ξένων επενδύσεων, υπό την αιγίδα της Παγκόσμιας Τράπεζας, η οποία θα αποζημιώνει κατά 100% τις ξένες εταιρείες για τις χασούρες τους σε περιόδους πολέμου ή πολιτικής κρίσης. Είναι φανερό τι έχουν οι άνθρωποι στο μυαλό τους, τι φοβούνται.

Η σύγκρουση στο Κόσσοβο δύο αντιπάλων καπιταλιστικών συμμοριών - του Μιλόσεβιτς και του φιλοαμερικάνικου Απελευθερωτικού Στρατού των αυτονομιστών της περιοχής - δημιούργησε μεγάλες πολιτικές εντάσεις και εντός της Αλβανίας με το Μπερίσα να υψώνει τους εθνικιστικούς τόνους και να ξαναμπαίνει στην κεντρική πολιτική σκηνή. Αναμφίβολα, το θέμα Κόσσοβο είναι ο άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφεται η εξωτερική πολιτική του αλβανικού κράτους. Επίσημα καμία αλβανική κυβέρνηση μέσα στη δεκαετία του '90 δεν έχει αναγνωρίσει την περιοχή σαν ανεξάρτητη Δημοκρατία. Μόλις το

περασμένο Απρίλιο τα Τίρανα διατύπωσαν με σαφήνεια τη θέση τους - μια θέση που μέχρι τότε μόνο εικαζόταν -, ότι δηλ. η "λύση" του ζητήματος πρέπει ν' αναζητηθεί στα πλαίσια της ομοσπονδιακής δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας. Αυτή η φόρμουλα της τρίτης δημοκρατίας έχει σίγουρα υπαγορευτεί από τις ΗΠΑ αν και οι αμερικάνοι δεν διστάζουν να παίζουν σ' όλα τα ταμπλό, αν λάβει κανείς υπ' όψιν του ότι, μέχρι τον Ιούνιο τουλάχιστον, βοηθούσαν στον εξοπλισμό των εθνικιστικών Κοσσοβάρων. Οι σέρβοι προλετάριοι, βουτηγμένοι μέχρι το λαιμό μες στα σκατά της ήττας τους, την οποία οι ίδιοι προκάλεσαν, αντιμετώπισαν το νέο πόλεμο με απάθεια, ασχολούμενοι περισσότερο με τα καθημερινά προβλήματα της επιβίωσης, ενώ οι αλβανοί προλετάριοι και αγρότες στο Κόσσοβο, απλά κοιτάζουν πώς θα γλυτώσουν το κεφάλι τους κι από τις δύο συμμορίες.

Όσον αφορά τους 500 με 600 χιλιάδες αλβανούς εργάτες στην Ελλάδα, το αλβανικό κράτος και επίσημα πλέον από το τέλος του '97, τους έχει παραδώσει στην κυκλική - αστυνομική μεταναστευτική πολιτική του ελληνικού κράτους. Τα νέα μέτρα της Ελληνικής πλευράς προβλέπουν τη χορήγηση άδειας εργασίας σ' ένα μικρό αριθμό μεταναστών για 6 ή 12 μήνες ακόμα μέσα στο 1999 και το φακέλωμα όσων από τους υπόλοιπους καταφέρουν να καταγράψουν. Στα εμβάσματα άλλωστε των μεταναστών - νόμιμων ή παράνομων - στηρίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός της Αλβανίας και ως εκ τούτου η όποια απαίτηση της αλβανικής πλευράς για "καλύτερη μεταχείριση" των μεταναστών, θα είχε μόνο τυπικό χαρακτήρα.

Στις θετικές συνέπειες της κρίσης των "πυραμίδων" και της

εξέγερσης πρέπει να καταγραφεί η στροφή των Αλβανών μεταναστών προς τις καλές κλασσικές μεθόδους της εργατικής διεκδίκησης και των ταμείων αλληλοβοήθειας. Οι δύο πρώτες απεργίες τους στην Ελλάδα (η πρώτη στη Μαγνησία το Μάιο και η δεύτερη στη Μυτιλήνη το Νοέμβριο του '98) ήταν από τα σημαντικότερα γεγονότα της χρονιάς. Γιατί τόσο οι μετανάστες όσο και οι έλληνες προσωρινοί εργάτες έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι τώρα από τους επιχειρηματίες και τους κτηματίες για να ρίξουν το γενικό επίπεδο των μισθών - κι αυτό συμβαίνει όχι μόνο στα Βαλκάνια αλλά παντού στον κόσμο. Ίσως η εξέγερση ή απεργίες σαν κι αυτές να σημάνουν μια πιθανή ανασύνθεση της βαλκανικής εργατικής τάξης. Όλα θα εξαρτηθούν από τους μαχητικούς συλλογικούς αγώνες, τόσο των αλβανών όσο και των ελλήνων εργατών. Αυτός είναι ο δρόμος για το ξεπέρασμα των ρατσιστικών διαχωρισμών. Γιατί, όπως έλεγε ο Πάνεκουκ, *"το προλεταριάτο δεν είναι αδύναμο επειδή είναι διαιρεμένο, είναι διαιρεμένο όταν είναι αδύναμο"*.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ενβέρ Χότζα, απευθυνόμενος στη Εθνοσυνέλευση το 1947. Παρατίθεται από τον Adi Schnytzer στο βιβλίο του *Stalinist Economic Strategy in Practice - The Case of Albania* (Oxford, 1982).

2. Μέτρα όπως η καθιέρωση ενιαίων κοπαδιών, δεν ήταν καθόλου αρεστά στους αγρότες και πολλοί προτίμησαν να σφάξουν τα ζώα τους παρά να τα παραδώσουν στις κρατικές κολλεκτίβες.

3. Ο αυταρχικός έλεγχος του κράτους ασκείτο μ' ένα πλήθος μεθόδων:

* με τους περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης.

* με την παρείσφρηση στην οικογενειακή ζωή, το ιδιωτικό περιβάλλον της οποίας παραβιάζονταν με τη χρησιμοποίηση παιδιών ή ενήλικων πληροφοριοδοτών και την υποκλοπή της αλληλογραφίας.

* με τις φυλακίσεις και τα βασανιστήρια. Υπήρχε ένα εκτεταμένο δίκτυο φυλακών, και στρατοπέδων εργασίας όπου οι έγκλειστοι κρατούνταν κάτω από ανείπωτες συνθήκες λόγω των πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεών τους.

* με τους περιορισμούς στη προσωπική μετακίνηση. Σε κανένα δεν επιτρεπόταν να βγει έξω από την περιοχή κατοικίας ή μετεγκατάστασής του χωρίς την άδεια των αρχών. Η απόπειρα απόδρασης από τη χώρα, θεωρείτο προδοσία και τιμωρείτο με ποινές από δέκα χρόνια φυλάκιση έως και θανάτωση.

Βλ. Derek Hall, *Albania and the Albanians* (London, 1994) και Miranda Vickers, οι Αλβανοί (Αθήνα, 1997).

4. *"Μία έκθεση του 1972 αναφέρει ότι μερικοί εργάτες στα ορυχεία χρωμίου, στη Μπουλκίζα, δούλευαν μόνο είκοσι μέρες το μήνα, κατά μέσο όρο, και ότι οι βιομηχανικές επιχειρήσεις στη περιφέρεια Σκραπάρι έχασαν 14.456 εργάσιμες μέρες λόγω αδικαιολογήτων απουσιών"*. Adi Schnytzer, οπ.π.

5. Οπωσδήποτε, οι γυναίκες δεν αντιμετωπίζονταν μόνο σαν μητρες του έθνους. Όπως και στα περισσότερα κράτη του πρώην ανατολικού μπλοκ, το σύνταγμα εγγυόταν την ισότητα των δύο φύλων, πράγμα που ερμηνευόταν σαν δικαίωμα - ή μάλλον υποχρέωση - να έχεις μια δουλειά. Η αθεΐα που επιβλήθηκε το 1967 βοήθησε στην προώθηση της ιδεολογίας της γυναικείας απελευθέρωσης μέσω της μισθωτής εργασίας. Η θρησκεία αντιμετωπίστηκε - και σωστά - σαν υποδούλωση της γυναίκας στην οικιακή εργασία. Από τη μεριά του καθεστώτος, η επίθεση ενάντια στη θρησκεία εξυπηρέτησε ένα διπλό στόχο: αφ' ενός ενίσχυσε την ιδέα της γυναίκας - εργάτριας, στη θέση της

γυναίκας - πιστής - σκλάβας, (γι' αυτό και η επιβολή της αθεΐας είχε την εύνοια των γυναικών) και αφ' ετέρου συνέτριψε εκείνους τους ανταγωνιστικούς πόλους εξουσίας που θα μπορούσαν ν' απειλήσουν τη προσπάθεια του Κόμματος να διαμορφώσει μια ενοποιητική εθνική ταυτότητα. Ο καθολικισμός, η Ορθοδοξία και το Ισλάμ αντιμετωπίστηκαν σαν όργανα ιμπεριαλιστικής διείσδυσης της Ιταλίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας αντίστοιχα.

6. Noel Malcolm, *Spectator*, 28 Μαρτίου 1992. Παρατίθεται από τους Τζέιμς Πέτιφερ και Μιράντα Βίκερς στο βιβλίο τους *Αλβανία: Από την αναρχία σε μια βαλκανική ταυτότητα* (Αθήνα, 1998). Το βιβλίο συστήνεται γιατί παρέχει ένα πλούτο στοιχείων για τους ταξικούς αγώνες στην Αλβανία την περίοδο 1990-92. Το πρόβλημα που παρουσιάζει οφείλεται στην πολιτική οπτική των συγγραφέων του: θεωρούν ότι στη δεκαετία του '90 γίνεται ένα πέρασμα από τον κομμουνισμό (!) στον καπιταλισμό και μάλιστα με ελλείψεις "δημοκρατικές διαδικασίες".

7. *"Ο Αλβανικός λαός έγραψε δια πυρός και σιδήρου την ιστορία του, με τη σπάθη στο χέρι"*. (Από το προοίμιο του Αλβανικού συντάγματος του 1976).

8. Δεν λείπουν οι ξένες άμεσες επενδύσεις, οι περισσότερες των οποίων είναι ιταλικές, ενώ υπάρχουν και γύρω στις 130 μικρές ελληνικές επιχειρήσεις (καλύπτουν το 25% των ξένων επενδύσεων). Τόσο οι ιταλικές όσο και οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι, ως επί το πλείστον, εργαστήρια φασόν και απασχολούν κυρίως γυναικείο εργατικό δυναμικό. Οι ελληνικές επενδύσεις είναι χαμηλού κόστους και ενισχύονται με επιδοτήσεις από το ελληνικό κράτος σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις εγκαθίστανται στις ελληνόφωνες περιοχές του νότου (έμμεση άσκηση εξωτερικής πολιτικής). Τα τελευταία χρόνια έχουν ανοίξει 4 ξένες τράπεζες, εκ των οποίων οι τρεις είναι ελληνικές: η Εθνική Τράπεζα της

Στο αριστεροχώρι της Μυτιλήνης Αλβανοί εργάτες γης

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Του ΣΤΡΑΤΗ ΜΠΑΛΑΣΚΑ

Στα βουνά γύρω από τα Λουτρά, ένα αριστεροχώρι λίγο έξω από την πόλη της Μυτιλήνης, χιλιάδες λιόδενδρα φρωτισμένα κορπά περιμένουν αυτόν που θα «ραβδίσει» τις ελιές. Θα τις ριξεί δηλαδή κάτω από το δέντρο και ύστερα θα τις μαζώσει για να τις πουλήσουν στα λιότεριά.

Δουλειά σκληρή, που δεν μπορεί να κάνει ο καθένας. Και κοντά σε τούτα όλα, τα χέρια να έχουν λιγαστεί στο χωριό και η φετινή καλή σοδειά να λένε πως στον καθένα δεν θα φέρει πάνω από 500 δραχμές ανά κλό. Κάτι τις παραπάνω δικάζει απ' όσο κοστίζει ένα μικρό κλό εμπαλασμένο νερό.

Οι Αλβανοί εργάτες, χρόνια τώρα στην περιοχή, με τα χαμηλά τους μεροκάματα λένε πως βοήθησαν πολύ την οικονομία όλης της Λέσβου, που σπρώχνεται στην πλεονεικτία της στη μονοκαλλιέργεια της ελιάς. Πρόπερα, υποστηρίζουν οι ντόπιοι, που τα δέντρα γέροντα στη γη από τον καρπό, οι Αλβανοί μαζεύανε ελιές από κτήματα που δεν είχαν μαζευτεί χρόνια, πάνω στα απόκρημνα λόφια. Και μετά τα ξανακόνανε κτήματα, μια και είχαν γίνει χέρσα από τα τόσα χρόνια αφροντίδας.

Φέτος αυτοί οι Αλβανοί εργάτες στην περιοχή των Λουτρών της Λέσβου, φαίνεται πως ήρθε η ώρα να ζητήσουν κι αυτοί κομμάτι από την όποια συμμετοχή τους στο κέρδος από την ελαιοπαραγωγή του νησιού. Οι περισσότεροι -μάστορες στην «τέμνλα», στο χτύπημα δηλαδή- με ένα μακρύ ξύλο του καρπού πάνω στο δέντρο και στο ριζόμυ του καταγής χωρίς να πληγώνεται το δέντρο, αλλά ούτε και ο καρπός, από την περασμένη Δευτέρα αρνούνται να δου-

Οι Αλβανοί εργάτες στο καρπενίο του χωριού. «Δεν δουλεύουμε, αν δεν πάρουμε δεκαχίλιαρο μεροκάματο για το ραβδίσιμα της ελιάς», λένε στην «Ε».

Δεν επιτρέπουν να έρθουν για δουλειά ξένοι εργάτες από άλλα γύρω χωριά, με μικρότερο μεροκάματο από το δικό τους, ενώ ξεκαθαρίζουν ότι «τα δεκαχίλιαρα βέβαια δικάζονται για τους συμπατριώτες τους εσαεί, που ξέρουν να δουλεύουν στα ελαιοκτήματα και όχι για όλους ανεξαιρέτως».

«Εγώ, πάντως», λέει ο 25χρονος Ντούλε από το Πόρταδες, «πέντε χρόνια στην Ελλάδα, εκ των οποίων περίπου τρία στη Λέσβο, δουλεύω σε άλλες

φουν με μεροκάματο κάτω από 10.000 δραχμές. Μέσα από πρωτόγονες πραγματικές συνδικαλιστικές διαδικασίες, οι Αλβανοί εργάτες των Λουτρών σε συνέντευξη τους αποφάσισαν να μη δουλεύουν για μεροκάματο στην «τέμνλα» κάτω από 10 χιλιάδες δραχμές. Ενώ για όσους και για όσο καιρό παραμένουν άνεργοι, λειτουργούν ένα ταμείο αλληλοβοήθειας.

Την ίδια ώρα περιφρουρούν και τον αγώνα τους

απεργούν για

χρήματα απ' ό,τι σε έναν Έλληνα.

Λέω, λοιπόν, πως πρέπει να πληρωθώ κι εγώ ανθρώπινα. Αν αρνούνται να πληρώσουν εμένα το 2/3 απ' όσα λεφτά δίνουν σε Έλληνα εργάτη, ε, κι εγώ λέω πως δεν θέλω να δουλέψω, κι αν μπορούν ως τις μαζέψουν μόνοι τους τις ελιές».

Επιμένει στις 10.000

Ο Φρέντι, 27χρονος, που επιμένει στο δεκαχίλιαρο και αρνείται την αντιπροσφορά των οκτώ χιλιάδων, ήδη σχεδόν επτά χρόνια στα χωράφια του νησιού, υπολογίζει το κέρδος για το «αφεντικό» από αυτά τα δύο χιλιάρικά, που όπως λέει «του τρώει». Πέντε μήνες -υποστηρίζει- είναι 150 μέρες στο χωράφι, δηλαδή τριακόσια χιλιάρικά κέρδος από τον καθένα μας. Οι πέντε εργάτες στο χωράφι είναι ενάμισι εκατομμύριο, χωρίς να υπολογιστεί και η διαφορά, αν στη θέση μας δούλευε ένας Έλληνας εργάτης. Που όμως δεν υπάρχει κιόλας.

«Την αξία μας ζητάμε», λέει τέλος ο Ηλίδης στην παρέα των ξένων εργατών, κι αυτός που μας αποχαίρετά επιμένοντας ό,τι γράψουμε, να είναι για το καλό της υπόθεσης. Το καλό των ντόπιων, αλλά και των ξένων εργατών. Την αξία μας και δραχμή παρακάτω. Αλλά ούτε δραχμή περισσότερη. Κι όσο βαστάξει αυτό. Όσο βαστάξει...».

Συμπαραστάτης στον αγώνα των Αλβανών εργατών και ο πρόεδρος της κοινότητας, **Βασίλης Μα-**

αύξηση

μώλης. «Είναι δικαίωμα του κάθε εργαζόμενου η καλή αμοιβή - λέει. Και καλώς οι ξένοι εργάτες στο χωριό μας διεκδικούν καλύτερο μεροκάματο. Και μακάρι κάποτε να διεκδικήσουν και να πάρουν και όσα παίρνει ο Έλληνας συνάδελφός τους.

Θεωρώ, όμως -καταλήγει- ότι είναι πρέπον κάποτε κι αυτοί, αλλά κι εμείς να διεκδικήσουμε και κάποια κοινωνική φροντίδα για τους ξένους εργάτες, που αναμφισβήτητα προσφέρουν. Δεν μπορεί να έρχονται χωρίς καμία προοπτική, χωρίς καν τα χρήματα που χρειάζονται για ένα κομμάτι ψωμί, και κανένας κρατικός φορέας να μην ενδιαφέρεται. Κι αυτό είναι ζήτημα προς άμεση διεκδίκηση. Από Έλληνες και Αλβανούς».

Τέλος, με ανακοίνωσή της, η κίνηση «Συνύπαρξη και Επικοινωνία στο Αιγαίο» τοποθετείται στο ζήτημα της συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού οικονομικών προσφύγων στη Λέσβο, για να δουλέψουν στο μαζέμα της θεωρούμενης μεγάλης φετινής ελαιοσοδειάς. «Οι οικονομικοί μετανάστες, υποστηρίζει η Κίνηση, θα βοηθήσουν σημαντικά στη συγκέντρωση του ελαιοκαρπού. Χωρίς αυτούς είναι απίθανο να πάει στα ελαιοτριβεία η φετινή μεγάλη σοδειά με τη συμμετοχή μόνο των ντόπιων εργατικών χεριών».

Τέλος, με την ανακοίνωσή της, η Κίνηση γνωστοποιεί την πραγματοποίηση συνάντησης στη Μυτιλήνη ημερίδας, με θέμα: «Η μεγάλη φετινή ελαιοπαραγωγή και ο ρόλος των οικονομικών μεταναστών στη Λέσβο».

δε συνθηίζουμε να αναδημοσιεύουμε άρθρα εφημερίδων, αλλά οι πληροφορίες του συγκεκριμένου δεν υπάρχουν πουθενά αλλού. Συγκινητικό το ενδιαφέρον της «Ε», αλλά ο ρεπόρτερ της δεν αναρωτήθηκε πως και στο «αριστεροχώρι» αγρότες εκβιάζουν αλβανούς εργάτες με το φόβητρο της αστυνομίας. Εμείς, δε χρειάζεται να σχολιάσουμε τίποτα άλλο -ας ξαναδιαβάσουμε τα λόγια του Φρέντι και των συντρόφων του: είναι διδάγματα και για τους «ντόπιους» εργάτες.

Η δεύτερη κατάληψη-γιορτή δρόμου στο κέντρο της πόλης (η πρώτη είχε γίνει το νοέμβρη του 96 στο σύνταγμα ενάντια στο πολεοδομικό συνέδριο για την καπιταλιστική αναδιαμόρφωση του μητροπολιτικού χώρου) έγινε στις 16 Μάη '98 στην πανεπιστημίου στο ύψος των προπυλαίων. Αφορμή αυτή τη φορά ήταν το διεθνές κάλεσμα της αγγλικής συλλογικότητας *reclaim the streets*, που προωθεί την επανοικειοποίηση των δρόμων θεωρητικά και πρακτικά, για καταλήψεις δρόμων ταυτόχρονα σε πολλές πόλεις του κόσμου εν όψει της συνάντησης του G8. Αρκετές εκατοντάδες νεαρών -κατά κύριο λόγο- προλεταρίων κατέλαβαν για μια περίπου ώρα τη λεωφόρο και για πολλές ώρες αργότερα το χώρο των προπυλαίων κριτικάροντας **έμπρακτα** την ιδιοποίηση του χώρου από το κεφάλαιο, απελευθερώνοντας προσωρινά το δρόμο απ' τη ροή του εμπορεύματος και το γύρω χώρο απ' το μουσειακό του χαρακτήρα προορισμένο για τουριστική αξιοποίηση. Πέρα απ' τον κριτικό λόγο ενάντια στη σύγχρονη πολεοδομία που ακούστηκε, ο χαρακτήρας της γιορτής της προσωρινής αυτής επανοικειοποίησης του χώρου αναδείχτηκε με χρώματα, παιχνίδια, μουσική και συνθήματα. Τα τελευταία ήταν τα μόνα που κατέγραψε η αστυνομία της δημοσιότητας, δηλ. οι δημοσιογράφοι, τις επόμενες μέρες. Φυσικά ο χαρακτηρισμός «βάνδαλοι» που μας αποδόθηκε, αν και φτωχός, μας τιμά, όσον αφορά τουλάχιστον τις προθέσεις μας για τα εθνικά σύμβολα (στην προκειμένη περίπτωση τα συγκεκριμένα αγάλματα), αν και δεν έλλειψαν και δημοσιογραφικές κοινωνιολογίζουσες «αναλύσεις» του φαινομένου βεβήλωσης τοίχων και αγαλμάτων αποδιδοντάς το στην «έκρηξη οργής των νέων ενάντια στο σύστημα και την ανάγκη επικοινωνίας». Συμβολή, μεταξύ άλλων, στη δημοσιογραφική έρευνα σχετικά με την ανάγκη που σπρώχνει «τους νέους μας» να ενεργούν έτσι, είναι και το κείμενο που ακολουθεί.

ΧΩΡΟΣ-ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΕΠΑΝΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η βίαιη οικειοποίηση και εκμετάλλευση του κοινωνικού χώρου και η μετατροπή του σε εμπόρευμα αποτέλεσε απ' τις απαρχές του καπιταλισμού μια από τις βάσεις ανάπτυξής του. Απ' τις πρώτες περιφράξεις της κοινοτικής γης, την «ανακάλυψη» της Αμερικής και την «κατάκτηση» της σελήνης ως και σήμερα, το κεφάλαιο ιδιοποιείται το χώρο πραγματοποιώντας τον, μετατρέποντάς τον σε μια αφαίρεση όπως το χρήμα, σε ένα πεδίο που είναι προορισμένο να περικλείει την οργάνωση της οικονομίας του χρόνου, δηλ. την καπιταλιστική σχέση.

Η μεταβιομηχανική πόλη, η ευέλικτη πόλη της μεταφορντιστικής ρύθμισης, των υπηρεσιών, της πληροφορίας αντιστοιχεί στην ύστερη φάση της πραγματικής κυριαρχίας του κεφαλαίου. Κάθε κοινωνική, ανθρώπινη δραστηριότητα υπάγεται στο κεφάλαιο και διαδικασίες, φαινομενικά διαφορετικές μεταξύ τους, όπως επέκταση των προαστείων, αποβιομηχάνιση, κυκλοποίηση του κέντρου μέσω της συνδυασμένης αξιοποίησης των εμπορευμάτων του πολιτισμού, της ιστορικής αίγλης και της ελεγχόμενης ψυχαγωγίας είναι όλες τμήματα μιας γενικής κίνησης συνεχούς αναμόρφωσης του γεωγραφικού τοπίου για την επιτάχυνση της κίνησης του κεφαλαίου. Εμπόδιο στο πολεοδομικό σχεδιασμό μπαίνει η ταξική πάλη που τον αποδιοργανώνει και ταυτόχρονα αποτελεί τη βασική αιτία αναδιοργάνωσής του. Μήπως τα πολύ πρόσφατα φιλόδοξα σχέδια της «αναβάθμισης» του κέντρου της Αθήνας, όπου η μεγαλύτερη αστυνόμευση των δρόμων και η περιφράξη τους με κάγκελα είναι δύο μόνο στοιχεία τους, δεν αποσκοπούν στο μεγαλύτερο έλεγχο του πληθυσμού και συγκεκριμένα στην αποτροπή ή και απαγόρευση των διαδηλώσεων στο μέλλον; Η ταξική πάλη που

εκφράζεται σήμερα είτε με απεργίες είτε με μπλοκαρίσματα δρόμων είτε με καταλήψεις-γιορτές δρόμων (γιατί και οι τελευταίες σαν ταξικές ανταγωνιστικές χειρονομίες θα πρέπει να εκληφθούν) σταματά τη ροή των εμπορευμάτων και επανακτά ό,τι το κεφάλαιο έχει σφετεριστεί φέρνοντας μαζί της ένα ιστορικά νέο ποιοτικό στοιχείο. Οι αγώνες αυτοί, στις περισσότερες περιπτώσεις, αποκτούν νέες χωροχρονικές διαστάσεις, βγαίνουν έξω από το χώρο εργασίας, γιατί **η ίδια η πόλη γίνεται** πια αντιληπτή σα χώρος αλλοτρίωσης και μη-νοήματος άρα και σα χώρος συνεύρεσης και ξεπεράσματος της αλλοτρίωσης. Απ' την απεργία στη Γαλλία το 95, τις διαδηλώσεις στο Βελιγράδι το 96, τις καταλήψεις-γιορτές δρόμων σ' όλη την Ευρώπη, ως τα μπλοκαρίσματα των εξεταστικών κέντρων πρόσφατα, συνειδητά ή ασυνειδητά, ρητά ή υπόρητα, αυτό που εκδηλώνεται είναι η σύγκρουση με μια επιβεβλημένη χωροταξία μέσω της οικειοποίησης ολόκληρων κομματιών της πόλης. Ταυτόχρονα αυτό που ξαναβρίσκουμε με την επανάκτηση του χώρου κατά τη διάρκεια των αγώνων είναι το ερωτικό και απελευθερωτικό συναίσθημα του σταματημένου χρόνου. Πολύ φυσικά, αφού ο χώρος μπαίνει ξανά υπό τον έλεγχό μας και η δεδομένη γεωγραφία του χρόνου καταργείται. Όλες αυτές οι προσωρινές αναστατώσεις της ροής του κεφαλαίου, τα χωροχρονικά αντάρτικα, θα βρουν την ξεκάθαρα ταξική τους γλώσσα στρέφοντας το πρόσωπο και από τα συνδικαλιστικά αγκυλιάσματα και από τις ρεφορμιστικές εναλλακτικές σειρήνες.

ΣΑΛΤΑΡΙΣΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΕΠΑΝΑΦΟΜΟΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΟΥΣ!

Σήμερα 16 Μάη συναντιώνται στο Μπέρμιγχαμ της Αγγλίας οι ηγέτες των 8 ισχυρότερων κρατών του καπιταλιστικού κόσμου και η ομάδα *Reclaim the Streets*, η ομάδα που προώθησε πριν μερικά χρόνια την ιδέα της επανοικειοποίησης των δρόμων, διοργανώνει στην ίδια πόλη πάρτυ δρόμου ενάντια στην Καπιταλιστική Διεθνή. Ανάλογες ενέργειες κατάληψης δρόμων θα γίνουν και σ' άλλες πόλεις ανά την υφήλιο. Με αφορμή την καταστολή της Βίλλας Βαρβάρρα, διαφορετικές συλλογικότητες και άτομα από τον αντιεξουσιαστικό χώρο, αποφασίσαμε να διοργανώσουμε στη Θεσσαλονίκη και, για δεύτερη φορά, στο κέντρο της Αθήνας πάρτυ δρόμου που θ' αναδεικνύουν τη σημασία της απελευθέρωσης των δρόμων και της δημιουργίας αυτοδιευθυνόμενων δημόσιων χώρων στην πόλη, συμποτάροντας την αέναη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και την οργάνωση της απομόνωσης. Η ιδέα έφτασε σ' αυτά οργανώσεων όπως η Οικολογική Κίνηση Θεσσαλονίκης, η Εθελοντική Εργασία κ.α., μέλη των οποίων συμμετέχουν σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται απ' την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, κατ' εξοχήν φορείς της παράδοσης των πόλεων στις καπιταλιστικές επιχειρήσεις. Ενόψει της καθόδο των οικολόγων της Θεσσαλονίκης στις δημοτικές εκλογές αποφασίσαμε να διοργανώσουμε σήμερα ένα πάρτυ δρόμου-προεκλογική φιάστα στην παραλιακή λεωφόρο Νίκης με διάφορα περιβαλλοντικά αιτήματα (π.χ. πεζοδρομήσεις, πάρκα κλπ). Προλαμβάνοντας λανθασμένες ταυτίσεις που μπορεί να γίνουν, διαχωρίζουμε τη θέση μας απ' αυτούς τους επαναφομοιωτές. Δεν έχουμε να πουλήσουμε τίποτα, ούτε ιδεολογία, ούτε θρησκεία, ούτε τέχνη, ούτε ψυχαγωγία. Όπως καταλαμβάνουμε σπίτια, όπως αγωνιζόμαστε ενάντια στους εκπαιδευτικούς νόμους και την εκμετάλλευση της εργασίας, όπως ερωτεύομαστε, έτσι διοργανώνουμε και πάρτυ δρόμου — **σα μέρος του κοινωνικού ανταγωνισμού**.

16/5/98

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Τεύχος 1: Αφιερωμένο στους Μπουκτσινικούς οικολόγους, τους φιλοσιτουασιονιστές και τους πατριώτες

Τεύχος 2: Αφιερωμένο στους κακούς μαθητές, φοιτητές και καθηγητές και στη μνήμη των 250.000 σκοτωμένων κομπάρσων του CNN

Τεύχος 3: Αφιερωμένο στους πατριώτες, τους μικροαστούς και τους «νέγρους» εχθρούς τους

Τεύχος 4: Αφιερωμένο στους αντιφασίστες, τους αντικουλτουριάρηδες μικροαστούς και τους ειρηνιστές

Τεύχος 5: Αφιερωμένο στους «ξένους», τους ξεριζωμένους και τους προσωρινούς

Τεύχος 6: Αφιερωμένο στους απεργούς που σπάνε τα γκέττο τους και στους καταληψίες δρόμων

T.Θ. 76149 T.K. 17110 ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ ΑΘΗΝΑ

πράξεις σαμποτάζ παλιότερες και πιο πρόσφατες

δε μου αρέσει η δουλειά ακόμα και όταν την κάνει κάποιος άλλος

Το ποσοστό των εργαζόμενων σε φαστ-φουντάδικα που παραδέχονται ότι δουλεύουν αργά και τσαπατσούλικά είναι 22%.

το ιδανικό του αφεντικού είναι να έχει παραγωγή χωρίς υπαλλήλους και το ιδανικό του υπαλλήλου να έχει εισόδημα χωρίς δουλειά.

το αμερικάνικο θησαυροφυλάκιο έχει ένα πρόβλημα: οι υπάλληλοί του κλέβουν τ' ασημικά. Οι managers της καφετέριας εξέδωσαν μια ανακοίνωση όπου κάνουν έκκληση να σταματήσει η κλοπή πηρου-νιών, μαχαιριών και κουταλιών. «Από 10/12/90, 1430 κομμάτια που είχαμε μέχρι τις 13/5/91», λέει η ανακοίνωση.

σε μια μεγάλη φάρμα στην πολιτεία της γουάσινγκτον εξέσπασε μια διαφωνία γύρω απ' τις συνθήκες δουλειάς και ακολούθησε απεργία. Απεργοί που ανήκαν στην IWW επι-κοινώνησαν αμέσως με το συνδικάτο στην πιο κοντινή πόλη. Όταν έφτασε το αφεντικό στην πόλη ψάχνοντας για καινούργιους εργάτες με χαρά είδε ότι τα κατάφερε πολύ γρήγορα. Κάλυψε πλήρως τα μεταφορικά έξοδα των εργα-τών και το τραίνο ξεκίνησε. Στην πρώτη στάση, δύο μίλια μακριά απ' την πόλη όλοι οι εργάτες έφυγαν. Ήταν όλοι μέλη του συνδικάτου. Το αφεντικό ξαναγύρισε στην πόλη και βρήκε άλλους. Αυτή τη φορά τους έβαλε να πληρώ-σουν το εισιτήριό τους και θα τους αποζημιώνει μόνο όταν φτάναν στη φάρμα. Οι εργάτες φτάσαν όντως στο αφεν-ψαν για λίγο σύμφωνα με τις υποδείξεις του αφεντικού. Γιστεύοντας ότι έσπασε μ' επιτυχία την απεργία, το αφε-ντικό χαλάρωσε και ασχολήθηκε μ' άλλες δουλειές. Το επόμενο πρωί όταν πήγε στη φάρμα διαπίστωσε ότι 1000 δεντράκια είχαν φυτευθεί ανάποδα με τις ρίζες τους ν' ανεμίζουν στο αέρα, σιωπηρή ένδειξη αλληλεγγύης και σαμποτάζ. Δε χρειάστηκαν άλλα επιχειρήματα για να πει-στεί το αφεντικό για το δίκαιο των αιτημάτων των απερ-γών.

αν η «επιδεικτική κατανά-λωση» ήταν το σήμα της ανερχόμενης μεσαίας τάξης, η «επιδεικτική λούφα» είναι η εχθρική χειρονομία μιας κουρα-σμένης εργατικής τάξης.

ένας συντάκτης που απολύθηκε απ' την Εγκυκλοπαίδεια Britannica στο σικάγο, έκανε σαμποτάζ στα κομπι-ούτερ της εταιρείας και ξανάγραψε την ιστορία αντικαθιστώντας διάφο-ρα ιστορικά πρόσωπα με τα ονόμα-τα υπαλλήλων της Britannica.

η εκδίκηση είναι το μόνο χρέος που κανείς θέλει να ξεπληρώσει αμέσως.

επανίσταται από το βιβλίο "Sabotage in the american workplace"

1,8 εκατομμύρια γαλόνια καυσί-μων σε μια τεράστια αμερικάνικη βάση ανεφοδιασμού στο καμ παν μπέι, στο βιετνάμ, ανατινάχτηκαν τη νύχτα της 24ης μαΐου. Οι στρα-τιωτικές αρχές απέδωσαν βιαστι-κά το μυστηριώδες συμβάν στην απροσεξία και στην αύξηση της χρήσης ναρκωτικών των αμερικά-νων στρατιωτών, αν και ούτε εχθρικά κομάντος έγιναν αντιλη-πτά ούτε αναφέρθηκαν άλλες απώλειες. Οι αξιωματούχοι δε μπόρεσαν να εξηγήσουν πως επι-τέθηκε ο εχθρός στην αποθήκη καυσίμων, αλλά απλά δήλωσαν ότι «διέφυγε της προσοχής αυτών που έπρεπε να προσέχουν». Είτε δεν ξέρουν τι συμβαίνει, είτε προ-τίμησαν να κουκουλώσουν το πιο προφανές σε μας: ότι η πράξη αυτή έγινε από αντιστεκόμενους μέσα στο στρατό.

οι μάγειρες ενός μεγάλου παριζιάνικου καφέ, που δεν τα έβρισκαν με το αφεντικό, μείναν όλη τη μέρα στις θέσεις τους μπροστά από τις αναμένες εστίες —αλλά την ώρα της αιχμής, όταν οι πελάτες κατέκλυαν τα τραπέζια, μέσα στις χύτρες δε βρέθηκε τίποτα πέρα από πέτρες που έβραζαν επί ώρες, καθώς και το ρολόι του μαγαζιού.